

УДК 069.5:623.4(477) «1936–1941», Національний музей історії України

Попельницька Олена Олексіївна

кандидат історичних наук,
завідувачка відділу
науково-видавничої діяльності,
Національний музей історії України
(Київ, Україна)
elenac503@gmail.com

Olena O. Popelnytska

Candidate of Historical Sciences (PhD),
Head of the Department of Scientific Publishing,
The National Museum of the History of Ukraine
(Kyiv, Ukraine)

ВІДДІЛ ЗБРОЇ ЦЕНТРАЛЬНОГО ІСТОРИЧНОГО МУЗЕЮ УКРАЇНИ (1936–1941)**DEPARTMENT OF ARMS OF THE CENTRAL HISTORICAL MUSEUM OF UKRAINE
(1936–1941)****Анотація**

Стаття присвячена дослідженню історії Відділу зброї Центрального історичного музею України, який у 1936–1941 рр. діяв на території Києво-Печерського історико-культурного заповідника і був створений на основі збройового зібрання Всеукраїнського історичного музею ім. Тараса Шевченка (колишнього Київського художньо-промислового і наукового музею) та націоналізованих приватних колекцій, зокрема зібрання Б. І. Ханенка. На початку радянсько-німецької війни колекція Відділу зброї не вся була евакуйована і зазнала значних втрат у роки нацистської окупації Києва. Проте кращі музейні предмети були збережені, і нині є окрасою зібрання Національного музею історії України.

Ключові слова: Національний музей історії України, зброя.

Abstract

The article is dedicated to the study of the history of the Department of Arms of the Central Historical Museum of Ukraine, which was located on the territory of Kyiv-Pechersk Historical and Cultural Reserve in 1936–1941. It was created on the basis of the collection of arms of Taras Shevchenko All-Ukrainian Historical Museum (former Kyiv Art-Industrial and Scientific Museum) and nationalized private collections, in particular the collection of Bohdan Khanenko. Unfortunately, the collection of the Department of Arms was not completely evacuated at the outbreak of the Soviet-German War and suffered considerable losses during the years of the Nazi occupation of Kyiv. However, the best museum items have been preserved and are now the embellishments of the National Museum of the History of Ukraine's collection.

Key words: The National Museum of the History of Ukraine, weapons.

Історія формування зібрання зброї Національного музею історії України (далі – НМІУ) є об'єктом дослідження науковців НМІУ, які у публікаціях у фахових наукових виданнях оприлюднили окремі зразки зброї та військового спорядження XIV–XIX ст. із зібрання НМІУ. Проте досі не досліджувалося питання існування у 1930-х рр. у структурі Центрального історичного музею (далі – ЦІМ) Відділу зброї.

Джерелами дослідження стали документи, що зберігаються у НМІУ:

- датований 16 березня 1939 р. опис¹ експозиції Відділу зброї ЦІМ (зберігається в архіві) – машинописний текст, у якому номери вітрин зазначені олівцем;
- датований 1937 р. акт передачі предметів зброї та військового спорядження з Музею західноєвропейського мистецтва (колишнього Музею мистецтв ВУАН, створеного із зібрання Б. І. Ханенка) до ЦІМ;
- інвентарні книги Київського художньо-промислового і наукового музею (далі – КХПНМ), Всеукраїнського історичного музею ім. Тараса Шевченка (далі – ВІМ) та ЦІМ за 1899–1936 рр.

Центральний історичний музей (який у документах другої половини 1930-х рр. також називався Центральний історичний музей УРСР та Центральний історичний музей ім. Тараса Шевченка) був створений у Києві за наказом Наркома освіти УРСР В. Затонського від 31.05.1935 згідно з постановою РНК УРСР від 11.09.1935². Основою цього музею стали колекції ВІМ, у 1924 р. створеного з реорганізованого КХПНМ. Останній почав діяти у 1899 р. у спеціально спорудженій музейній будівлі на вул. Олександрівській³.

1 Опис є неповним, оскільки бракує описів кількох вітрин, про що йтиметься далі.

2 Білокін С. Тридцять років / [Електронний ресурс]: Персональний сайт Сергія Білокіна – історика України. – Режим доступу: www.s-bilokin.name (дата звернення: 23.01.2019). – Назва з екрана.

3 У 1930-х рр. – вул. Кірова, 29; нині – вул. Грушевського, 6.

У 1935 р. фонди реорганізованого ВІМ⁴ були переміщені з будівлі по вул. Кірова, 29 (в якій музей перебував з 1899 р.)⁵ на територію колишнього Всеукраїнського музейного містечка⁶, де їх розмістили у шести корпусах колишнього монастиря. Новостворений ЦІМ об'єднав музейні предмети історичного профілю, що походили із зібрань ВІМ, Музею старожитностей та мюнц-кабінету київського Університету Св. Володимира (далі – УСВ), Музею Вищих жіночих курсів у Києві, музеїв Всеукраїнського музейного містечка (Кабінету (Музею) антропології та етнології ім. Ф. Вовка, Археологічного музею тощо). У 1937 р. до ЦІМ з Музею західноєвропейського мистецтва (колишнього Музею мистецтв ВУАН) надійшла чимала кількість високохудожньої зброї та предметів військового спорядження, що, власне, і дало змогу створити Відділ зброї⁷, який очолив В. А. Маєвський⁸.

Розташований у корпусі № 8 Києво-Печерського заповідника (нині там розміщено Музей книги і друкарства) Відділ зброї ЦІМ складався з таких підрозділів: “античність”, “до-вогнепальна зброя”, “попередники артилерії”, “вогнепальна зброя”⁹. Оскільки в експозиційному описі Відділу зброї бракує описів перших чотирьох вітрин, складно визначити, що в них експонували. Це могли бути артефакти кам'яної доби та доби міді-бронзи¹⁰. Цілком імовірно, що експозицію Відділу зброї відкривали зразки раннього залізного віку та античності¹¹ (рис. 1), а артефакти попередніх історичних епох експонували у відповідних відділах експозиції ЦІМ.

У кількох вітринах Відділу також було розміщено зброю різних народів світу¹², яка надійшла до ЦІМ з реорганізованого у 1936 р. Кабінету (Музею) антропології та етнології ім. Ф. Вовка¹³ та походила із зібрань КХПНМ і ВІМ (рис. 2).

Лакуни в описі Відділу зброї¹⁴ лишають простір для реконструкції асортименту предметів окремих вітрин, у яких

4 На той час із фондів зібрань ВІМ попередньо було вилучено предмети мистецької вартості, з яких у колишній будівлі КХПНМ (де з 1924 р. розташовувався ВІМ) було створено Музей українського мистецтва (нині – Національний художній музей України).

5 Попельницька О. Антон Казимирович Левкович – перший директор Центрального історичного музею у Києві: 1935–1937 рр. // Науковий вісник Національного музею історії України: збірник наукових праць: у 2 ч. – Вип. 1. – Частина перша / Відп. ред. Б. К. Патриляк. – Київ: Національний музей історії України, 2016. – С. 31.

6 Всеукраїнський державний культурно-історичний заповідник “Всеукраїнське музейне містечко” у 1926–1934 рр. перебувало на території Києво-Печерського монастиря. У структурі Містечка перебували Театральний музей, Кабінет антропології та етнології ВУАН ім. Ф. Вовка; Музей науки і мистецтва, Збірка українського старовини П. Потоцького (“Музей Україна”), Музей культів та побуту (згодом поділений на Музей історії релігії та Музей історії Лаври) з відділами металопластики, живопису, тканин та шитва, нумізматики, культів, історії Лаври, рукописів та стародруків книг. До складу Музеїв культів та побуту ввійшли археологічні зібрання колишнього Церковно-археологічного музею при Київській духовній академії (далі – ЦАМ КДА), колекції колишнього Музею архітектури (археологічні знахідки з розкопок архітектурних пам'яток Києво-Руського часу), нумізматики колекції мюнц-кабінету УСВ. У структурі Містечка також перебував так і не створений Музей археології ВУАН (директором якого було призначено В. Козловську), до якого були передані археологічні зібрання УСВ, ЦАМ КДА, націоналізовані у 1920-х рр. приватні колекції тощо.

7 Оксеніч М. Еволюція структури Національного музею історії України та створення його фондів // Спеціальні історичні дисципліни: питання теорії та методики / Інститут історії України НАНУ. – Число 12. – Київ, 2005. – С. 367–388.

8 Маєвський (Мак-Маєвський) Всеволод Антонович (1900–1942) – у 1922–1923 рр. навчався у Київському археологічному інституті, у 1935 р. – на музейному факультеті Київського художнього інституту. З 1934 р. працював у ВІМ (з 1936 р. – у ЦІМ); з 1939 р. був старшим науковим співробітником Відділу зброї ЦІМ. У часи нацистської окупації Києва М. Маєвський неодноразово звертався до Голови Київської міської управи проф. О. П. Оглоблін з проханням перевезти музейні зібрання з Києво-Печерського заповідника до колишнього Педагогічного музею (вул. Володимирська, 57), де б вони були захищені від розкрадання та нищення. У грудні 1941 р. М. Маєвського було заарештовано і в січні 1942 р. розстріляно (див.: Києво-Печерська Лавра у часи Другої Світової війни: Дослідження. Документи / упоряд. Т. М. Себта, Р. І. Качан. – Київ: “Видавець Олег Філюк”, 2016. – С. 1099–1100; Оксеніч М. Вказ. пр. – С. 377).

9 Оксеніч М. Вказ. пр. – С. 375.

10 На нашу думку, це малоймовірно, оскільки першим у структурі Відділу зброї зазначено відділ античності (див.: Оксеніч М. Вказ. пр. – С. 375). Взірці найдавнішої в історії людства зброї часів первісного суспільства були наявні у зібранні КХПНМ – археологічні знахідки, виявлені відомим археологом В. Хвойкою і придбані для музею меценатами Терещенками, Ханенками та ін. (див.: Древности Приднепровья. Собрание Б. И. и В. Н. Ханенко. Каменный и бронзовый века. – Вып. I. – Київ, 1899; Стоячая витрина № 17 // Отдел археологии. Краткий указатель предметов. Киевский художественно-промышленный и научный музей имени Его величества Государя императора Николая Александровича. – Киев, 1908. – С. 23). До ЦІМ надійшли і археологічні колекції реорганізованого Кабінету (Музею) антропології та етнології ім. Ф. Вовка, зібрані під час розкопок українських палеолітичних пам'яток, зокрема славнозвісної Мізинської стоянки на Чернігівщині.

11 Це могла бути зброя, деталі захисного обладунку та військового спорядження, виявлені під час дослідження курганних поховань “скіфського часу” у різних регіонах України О. Бобринським, С. Мазаракі, Є. Зноско-Боровським, І. Лінниченком, В. Хвойкою або подаровані КХПНМ меценатами, наприклад, грецький шолом IV ст. до н. е. із зібрання Б. І. Ханенка, виявлений В. Хвойкою у курганному похованні поблизу с. Пастирське (див.: Древности Приднепровья. Собрание Б. И. и В. Н. Ханенко. Эпоха, предшествующая Великому переселению народов. – Вып. II. – Киев, 1899; Витрина 15 // Отдел археологии. Краткий указатель предметов... – С. 35; Витрина 44 // Там же. – С. 36).

12 Витрина № 5. Зброя малокультурних відсталіх народів // Акти передачі зброї і 41-го альбому ілюстрацій військових форм до фондів музею м. Києва на території Києво-Печерської лаври. 16 березня 1939 р. // Архів НМІУ. – Ф. р-1260. – Оп. 1 доп. – Спр. 42. – Арк. 2, 52.

13 Див.: Кабінет антропології та етнології ім. Ф. Вовка при ВУАН / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%B0%D0%B1%D1%96%D0%BD%D0%B5%D1%82_%D0%B0%D0%BD%D1%82%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%97_%D1%82%D0%B0_%D0%B5%D1%82%D0%BD%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%97_%D1%96%D0%BC_%D0%A4._%D0%92%D0%BE%D0%B2%D0%BA%D0%B0_%D0%BF%D1%80%D0%B8_%D0%92%D0%A3%D0%90%D0%9D (дата звернення: 27.02.2019). – Назва з екрана.

14 Немає описів вітрин № 6 та 7, які, з огляду на асортимент експозиції вітрини № 8, були присвячені зброї території давньої України у VIII–XIII ст.

могли експонувати музейні раритети, що походили із зібрання КХПНМ, наприклад, одна з масок “половецького часу”, виявлених у курганах поблизу сіл Ротмістрівка та Ковалі¹⁵ на Канівщині (рис. 3 та 4). У вітринах Відділу зброї, присвячених озброєнню Києво-Руської держави, могли експонувати виявлені у 1901 р. у Києві на вул. Володимирській поблизу Золотих воріт предмети військового спорядження воїна XI ст. (меч зі срібним руков'ям, срібні бляшки від панцира, бойова сокира) (рис. 5) та інкрустована сріблом півмаска скандинавського шолома останньої чверті X ст., знайдена поблизу київської Десятинної церкви, що походила із зібрання Б. І. Ханенка і була опублікована у 1907 р.¹⁶ (рис. 6).

Ймовірно, що ці історичні раритети експонували не у Відділі зброї, а в одному з відділів основної експозиції ЦІМ: “Докласове суспільство” (палеоліт, неоліт, бронза), “Скіфія і грецько-причорноморські колонії”, “Київська Русь і феодальні князівства XI–XV ст.”¹⁷.

У вітрині № 8 Відділу зброї експонували досить однотипні взірці зброї X–XII ст.: бойові сокири, наверх булав, наконечники стріл¹⁸. За № 17 в описі цієї вітрини зазначено шолом IX–X ст., яким міг бути шолом, у 1834 р. виявлений у Києві на вул. Хрещатик під час знесення давнього міського валу і подарований К. Лохвицьким Музею старожитностей УСВ¹⁹ (рис. 7). А шаблею VIII–XII ст., зазначеною за № 15, могла бути знахідка 1894 р. з кургану поблизу м. Таганча, що походила із зібрання Б. І. Ханенка²⁰ (рис. 8).

У вітрині 9а під назвою “Зброя кочівників домонгольського періоду (VIII–XII ст.)” у Відділі зброї експонували три шаблі, однією з яких могла бути шабля, виявлена у кургані поблизу м. Ржищева, другою – шабля, виявлена у кургані поблизу м. Катеринослава, що надійшли до КХПНМ у 1907 та 1910 рр.²¹.

Припускаємо, що в одній з вітрин, описи яких не збереглися (№ 10–15) експонували давньоруські мечі (зокрема, ті, що походили із зібрання Б. І. Ханенка)²², серед яких міг бути вже згадуваний меч XI ст., у 1901 р. виявлений у Києві поблизу Золотих воріт²³.

Ймовірно, що в одній з вітрин Відділу зброї могли експонувати унікальний захисний кінський шолом, виявлений В. Хвойкою у кочівницькому похованні поблизу с. Ромашки на Київщині, придбаний родиною Ханенків і у 1908 р. переданий до Київського художньо-промислового і наукового музею²⁴ (рис. 9).

В одній з вітрин № 10–15 могли експонувати високохудожню холодну та вогнепальну зброю східного походження, наприклад, японські мечі та аркебуза із зібрання Б. І. Ханенка²⁵ або японський меч “вакідзасі”, у 1934 р. переданий до ЦІМ А. К. Левковичем²⁶ (рис. 10). У якихось вітринах (або окремо у залі), певно, експонували і кілька комплектів захисного

15 Одну з цих масок (№ 7), певно, експонували у вітрині № 9а під назвою “Зброя кочівників домонгольського періоду (VIII–XII ст.)” // Акти передачі зброї і 41-го альбому ілюстрацій військових форм... – Арк. 8; див.: № 47 // Отдел археологии. Краткий указатель предметов... – С. 40; *Бобринский А.* Курганы и случайные археологические находки близ местечка Смелы. – Том 1. – Санкт-Петербург, 1887. – С. 148, табл. XII; *Бобринский А.* Курганы и случайные археологические находки близ местечка Смелы. – Том 3. Дневники раскопок 1889–1897 гг. гр. Алексея Бобринского [и о курганах Звенигородского, Каневского и Роменского уездов]. – Санкт-Петербург: тип. М. М. Стасюлевича, 1901. – С. 122–124; Древности Приднепровья. Собрание Б. И. и В. Н. Ханенко. Эпоха великого переселения народов. – Вып. IV. – Киев, 1901. – Табл. III.

16 *Зоценко В., Андросчук Ф.* Скандинавські старожитності Південної Русі: каталог / Відп. ред. К. Цукерман. НАН України. Інститут археології. – Париж, 2012. – С. 54–55; Древности Приднепровья. Собрание Б. И. и В. Н. Ханенко. Эпоха славянская (VI–XIII вв.). – Вып. V. – Киев, 1902. – С. 22, 31.

17 *Оксенич М.* Вказ. пр. – С. 374–375.

18 Акти передачі зброї і 41-го альбому ілюстрацій військових форм... // Арк. 9.

19 У 1930-х рр. зібрання означеного музею надійшло до ЦІМ; див.: *Кирпичников А. Н.* Русские шлемы X–XIII вв. // Советская археология. – 1958. – № 4. – Прим. 97; *Кирпичников А. Н.* Древнерусское оружие. – Вып. 3. Доспех, комплекс боевых средств IX–XIII вв. / Институт археологии АН СССР. – Москва – Ленинград: Наука, 1971. – [Підсторінкове посилання № 77] (Археология СССР. САИ Е1–36).

20 Древности Приднепровья. Собрание Б. И. и В. Н. Ханенко. Эпоха славянская (VI–XIII вв.)... – С. 26, № 5; *Кирпичников А. Н.* Древнерусское оружие. – Вып. 1. Мечи и сабли IX–XIII вв. / Институт археологии АН СССР. – Москва – Ленинград: Наука, 1966. – Каталог находок / Сабли X–XIII вв., № 4 (Археология СССР. САИ Е1–36).

21 Инвентарь Киевского музея древностей и искусств. Исторический отдел. – Т. I. №№ 1–2 495. Рукописна копія / Науково-дослідний відділ збереження фондів НМІУ. – № 479, 666.

22 Полка 5. Картон 2 // Отдел археологии. Краткий указатель предметов... – С. 48; Древности Приднепровья. Собрание Б. И. и В. Н. Ханенко. Эпоха славянская (VI–XIII вв.)... – С. 26, №№ 1–4.

23 Витрина № 2 // Отдел археологии. Краткий указатель предметов... – С. 40; *Зоценко В., Андросчук Ф.* Вказ. пр. – С. 54–55; Древности Приднепровья. Собрание Б. И. и В. Н. Ханенко. Эпоха славянская (VI–XIII вв.)... – С. 22.

24 Витрина № 49 // Отдел археологии. Краткий указатель предметов... – С. 42; *Попельницкая Е.* Конский шлем XIV – начала XV вв. из собрания Национального музея истории Украины // Золотоордынская цивилизация. – 2016. – № 9. – Казань: Институт истории им. Ш. Марджани Академии наук Республики Татарстан, Центр исследований Золотой Орды и татарских ханств им. М. А. Усманова. – С. 221–239.

25 Див.: *Попельницкая О.* Японський меч та ті другої половини XIX ст. із зібрання Національного музею історії України // Східний світ (Київ: Інститут сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України). – 2016. – № 2–3. – С. 184–196; *Попельницкая О.* Японська парадна гнотова аркебуза XVII–XVIII ст. у зібранні Національного музею історії України // Сходознавство (Київ: Інститут сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України). – 2015. – № 69. – С. 77–85; *Попельницкая О.* Зброя східного походження з колекції Б. І. Ханенка у зібранні НМІУ // Мистецтво ісламу в музеях України: збірник матеріалів наукового семінару на честь 120-річного ювілею Марії Вязьміної (1896–1994). 25–26 квітня, 2016 р. / Національний музей мистецтв ім. Богдана та Варвари Ханенків. – Київ: Фенікс, 2017. – С. 90–98.

26 Див.: *Попельницкая О.* Антон Казимирович Левкович – перший директор Центрального історичного музею у Києві: 1935–1937 рр. // Науковий вісник Національного музею історії України: збірник наукових праць: у 2 ч. – Вип. 1. – Частина перша / Відп. ред. Б. К. Патріляк. – Київ: Національний музей історії України, 2016. – С. 31.

лицарського спорядження та шоломи різних епох, що надійшли до ВІМ у 1920-х рр. та у 1937 р. були передані з Музею західноєвропейського мистецтва (рис. 11).

В одній з вітрин могли експонувати археологічні знахідки з території України – мечі XIV–XV ст., що надійшли до музею у 1903–1914 рр.²⁷

Розглянемо асортимент зброї, що експонували у вітринах Відділу зброї, і описи якої збереглися.

Вітрини № 16–17 знайомили відвідувачів з ручною вогнепальною зброєю з гнотовим запалом: найдавнішими взірцями XIV–XV ст. та азійськими рушницями XIX ст.²⁸

На щиті № 18 експонували європейську січну зброю XV–XVI ст. (зокрема, шотландські та валлонські палаші, шпаги та рапіри), а також нагрудник парадного італійського обладунку XVI ст., який, імовірно, походив із зібрання Б. І. Ханенка²⁹. Лицарська зброя та спорядження (латні рукавиці та буздиган-шестипер із зібрання Б. І. Ханенка з прихованою у руків'ї “мізерикордією”, рис. 12) експонували у вітринах № 18³⁰ та № 22 (нагрудник італійського парадного обладунку XVII ст., імовірно, також походив із зібрання Б. І. Ханенка).

У вітрині № 19 були зосереджені взірці древкової зброї (глефи, алебарди, протазани)³¹, що, імовірно, походили із зібрання Б. І. Ханенка та були записані до рукописного каталогу збройового зібрання Б. І. Ханенка³².

У вітрині № 20 та на щиті № 22 експонували італійські та іспанські рапіри і шпаги XVI–XVII ст. (зокрема, з клеймами зброярів та написами) та два кинджали “дага”, у вітрині № 21 – німецькі, італійські та іспанські “даги” та кинджали XVI–XVII ст.³³, деякі з них могли походити із зібрання Б. І. Ханенка³⁴.

Наступні вітрини експонували ручну вогнепальну зброю Туреччини, Польщі та Ірану; російську зброю XVII–XVIII ст. “часів повстань С. Разіна та Є. Пугачова”, “зброю часів Кримської війни” та часів “боротьби українського народу проти польських загарбників 1648–1654 рр.”, нагородну зброю тощо.

Загальна кількість ручної вогнепальної зброї XVI–XIX ст. (експонованої у вітрині № 24 та кількох вітринах, номери яких у описі не зазначено) становила 74 од.³⁵, без урахування 41 пістолета та рушниць, представлених у “тематичних” вітринах³⁶. Отже, вогнепальна зброя становила майже 1/3 кількості зброї (трохи більше 350 од.), зазначеної в описі Відділу зброї. Серед експонатів вирізнялися парадні аркебузи та мушкети, що походили із зібрання Б. І. Ханенка³⁷.

Турецьку та іранську зброю XVII–XVIII ст. експонували у двох вітринах (номерів яких не зазначено), у вітрині № 27 та тематичних вітринах “Зброя часів повстання С. Разіна (1670–1671)”, “Зброя часів боротьби українського народу проти польських загарбників 1648–1654 рр.”, “Зброя часів повстання Є. Пугачова (1773–1775)” та “Нагородна зброя XVIII ст.”³⁸. Деякі з цих шабел, кинджалів, мечів, ятаганів, щитів, шоломів, рушниць, пістолетів, булав, сокир нині представлені в експозиції та перебувають у складі фондів колекцій НМІУ³⁹ (рис. 13).

В окремій вітрині Відділу зброї експонували польські шаблі XVIII ст.⁴⁰; у деяких вітринах були представлені угорські шаблі (рис. 14).

У двох вітринах під назвою “Арбалет – зброя селян і городян у боротьбі з феодалами” експонували кілька пристроїв для натягування арбалетної тятиви (“німецького типу” та “козяча нога”), шість арбалетних стріл-болтів, три арбалети XVI–XVII ст. та чотири арбалети XVIII–XIX ст.⁴¹ (рис. 15):

– арбалет саксонський XVII ст., інкрустований кісткою, з одягненим на ложу пристроєм для натягування тятиви [із зібрання Б. Ханенка, нині наявний у зібранні НМІУ. – *Авт.*] (рис. 22);

27 Див.: Попельницька О. Мечі другої половини XIII – першої половини XV ст. у зібранні Національного музею історії України // Історія давньої зброї. Дослідження 2014: збірник наукових праць. – Київ: Інститут історії України НАНУ, 2014. – С. 149–163.

28 Акти передачі зброї і 41-го альбому ілюстрацій військових форм... – Арк. 10, 11.

29 Попельницька О. Півдоспих Франциска Медичі другої половини XVI ст. та італійські лати вершника початку XVII ст. у зібранні Національного музею історії України // Історія давньої зброї. Дослідження 2016: збірник наукових праць / Упоряд. Д. В. Тоїчкін; Ред. кол.: М. Ф. Дмитрієнко (голова), Г. В. Боряк, Д. В. Тоїчкін, В. В. Томозов, М. М. Хорасані, В. М. Прокопенко, Я. О. Іщенко. НАН України. Інститут історії України. – Київ, 2017. – С. 382–399.

30 Акти передачі зброї і 41-го альбому ілюстрацій військових форм... – Арк. 14, 15.

31 Там само. – Арк. 16.

32 Акт від 19 лютого [1937 р.], Київ, Музей Західного мистецтва, вул. Чудновського. Складено цього акта в тому, що, на підставі розпорядження Музейного Відділу Українського Управління у справах Мистецтв при [Раднаркомі] УРСР, від 25 січня 1937 р., інд. 70/8, Музей Західного мистецтва, у особі ст. наукового співробітника проф. ГІЛЯРОВА С. О. передав Центральному Історичному Музею, в особі наукового співробітника Музею – МАЄВСЬКОГО В. А. (доручення ЦІМ № 7, від 28/1 – 37 р.) старовинну зброю, що зберігалася у Музеї Західного мистецтва, Західно, Східно, Російську... // Науковий архів Національного музею мистецтв імені Богдана та Варвари Ханенків. – Оп. 1. – Спр. 44. – Арк. 295; Дело № 3. Инвентарная опись коллекции оружия, составленная основателем собрания Б. И. Ханенко. На 18 лл. [До 1917 г.] // НА Національного музею мистецтв імені Богдана та Варвари Ханенків. – Оп. 1. – Спр. 13.

33 Акти передачі зброї і 41-го альбому ілюстрацій військових форм... – Арк. 17–19.

34 Див. дод.: Акт від 19 лютого [1937 р.] ... – №№ 33–39.

35 Акти передачі зброї і 41 альбому ілюстрацій військових форм... – Арк. 20, 24, 26, 43, 44, 45.

36 Див. відповідний додаток.

37 Попельницька О. Німецький мушкет XVI ст. з зібрання Богдана Івановича Ханенка в колекції Національного музею історії України // Науковий вісник Національного музею історії України: збірник наукових праць. – Вип. 3 / Відп. ред. Б. К. Патріляк. – Київ, 2018. – С. 113–125.

38 Акти передачі зброї і 41-го альбому ілюстрацій військових форм... – Арк. 27, 30–32, 37, 38, 41, 42.

39 Попельницька О. Зброя східного походження... – С. 90–98.

40 Акти передачі зброї і 41-го альбому ілюстрацій військових форм... – Арк. 35.

41 Там само. – Арк. 39–40.

- арбалет саксонський XVII ст. з прицілом [із зібрання О. Гансена, нині наявний у зібранні НМІУ. – *Авт.*] (рис. 23);
- арбалет саксонський XVI ст. [зображений на ілюстрації у книзі А. К. Левковича⁴², нині наявний у зібранні НМІУ. – *Авт.*] (рис. 24);
- пристрій для натягання тятиви арбалета [із зібрання Б. Ханенка, наявний у зібранні НМІУ. – *Авт.*] (рис. 20);
- арбалет мисливський швейцарський (1752) [наявний у сучасному зібранні НМІУ. – *Авт.*] (рис. 21);
- арбалет спортивний кінця XVIII – початку XIX ст.;
- арбалетик для спортивної стрільби (1850), виготовлений у Туричанах (Польща);
- арбалет спортивний (1832).

Більшість цих предметів у 1923 р. надійшли до КХПНМ з Музейного фонду⁴³, про що були зроблені відповідні записи в інвентарній музейній книзі⁴⁴:

- № 5702. Арбалет (лук-пістоль) з курком і написом на стволі “1832”, розміри 36×45 см;
- № 5703. Арбалет (лук-пістоль) з курком і написом на мідному стволі “Turukzany 1850” (29×43 см);
- № 5704. Арбалет (лук-пістоль)⁴⁵ з курком (35×44 см);
- № 5705. Пристрій металевий⁴⁶ для натягування лука № 5704 (завдовжки 28 см);
- № 5778. Акронікен⁴⁷ залізний з мідним наконечником і мотузяною петлею (завдовжки 28 см);
- № 5779. Арбалет [кін. XVI – поч. XVII ст., зображений на ілюстрації у книзі А. К. Левковича. – *Авт.*]: ложа інкрустована гравійованою слоновою кісткою, шерстяні помпони (73×56 см);
- № 5870. Арбалет [XVII ст. – *Авт.*] з поміткою “Із зібрання О. Гансена⁴⁸”: ложа інкрустована гравійованими по слонової кістці рослинними орнаментами, зображеннями жіночих облич, птахів та купідонів; розмір – 60 см.

Ще один саксонський арбалет XVI ст. із зібрання Б. І. Ханенка у 1937 р. надійшов до ЦІМ з київського Музею західного мистецтва⁴⁹.

Як бачимо, серед арбалетів, які експонували у Відділі зброї, згадуються арбалети, виготовлені у 1832 та 1850 р., що надійшли до музею у 1923 р. Крім пристрою для натягування арбалетної тятиви (який, імовірно, надійшов до музею у 1923 р.) згадується і пристрій у комплекті з саксонським арбалетом XVII ст., який, імовірно, надійшов до музею у 1937 р. із зібрання Б. І. Ханенка.

Два арбалети та пристрій для натягування тятиви XVI–XVIII ст., які у 1923 р. надійшли до КХПНМ, у 1936 р. опублікував директор ЦІМ Антон Казимирович Левкович⁵⁰: “У Державному художньому музеї у Києві⁵¹ зберігається цінний арбалет, імовірно, саксонського походження XVI ст., ложа якого суцільно декорована слоновою кісткою з тонким гравіюванням із зображенням птахів та тварин серед рослинних мотивів⁵². У [Центральному] Історичному музеї у Києві зберігається аналогічний примірник німецької роботи, лонце якого прикрашене слоновою кісткою та гравіюванням... (певно, йдеться про арбалет із зібрання О. Гансена. – *Авт.*). У Київському історичному музеї [ЦІМ. – *Авт.*] зберігається “а кранікен” із зображенням гербів об’єднаних саксонських володінь⁵³”.

Крім ручної вогнепальної зброї, у Відділі зброї експонували 97 взірців (трохи менше 1/3 усієї зброї, зазначеної в описі Відділу зброї) європейської, іранської та турецької холодної зброї (палашів, шабел, рапір, мечів, кінджалів, ятаганів), зокрема шабля “батуровка” (тематична вітрина “Зброя часів війни українського народу проти польських загарбників 1648–1654 рр.”), яка нині є окрасою експозиції НМІУ⁵⁴ (рис. 16).

У вітринах Відділу зброї була репрезентована і метална зброя (луки, стріли), ударна зброя (булави, келепи, перначі), елементи захисних європейських, іранських та турецьких обладунків (нагрудники, латні рукавиці, наручі, захисна маска), щити, древкова зброя (спици, глефи, протазани, алебарди, бердиші, сокири).

Отже, вивчення такого історичного джерела як повітринний опис експозиції Відділу зброї ЦІМ, дає змогу дійти таких висновків. Хоча Відділ зброї у структурі ЦІМ позиціонувався як допоміжний, він мав досить змістовну і велику за обсягом експозицію (щонайменше 350 предметів), яка знайомила з історією військової справи як в Україні, так і за її межами. Попри втрати, яких експозиція Відділу зброї зазнала у роки Другої світової війни, чимало музейних предметів (переважно,

42 Левкович А. К. Арбалет: Его возникновение, развитие и применение: Историческое исследование. – Киев; Харьков: Мистецтво, 1936. – Рис. 19.

43 У Музейному фонді були зосереджені націоналізовані державою на початку 1920-х рр. історичні та художні артефакти з приватних колекцій, залишених у Києві або мастьках Київщини власниками, що виїхали за межі України у революційні та воєнні роки.

44 Инвентарь Киевского музея древностей и искусств. Исторический отдел. – Т. II. – № 2496–7045. – Рукописна копія / Науково-дослідний відділ збереження фондів НМІУ. – С. 282, 295. – №№ 5704, 5705, 5778, 5779, 5870.

45 Можливо, це – виготовлений у 1752 р. арбалет, у 1939 р. зазначений серед експонатів Відділу зброї ЦІМ.

46 Можливо, це – “козяча нога”, зазначена серед експонатів Відділу зброї ЦІМ.

47 Рейково-редукторний пристрій для натягування арбалетної тятиви.

48 Гансен Оскар (1879 – після 1920) – відомий збирач предметів старовини, з націоналізованого зібрання якого у Києві у 1919 р. було створено 3-й Державний музей, пізніше реорганізований.

49 Акт від 19 лютого [1937 р.]... – № 431.

50 Левкович А. К. Вказ. пр. – С. 44.

51 Музей українського мистецтва, у 1935 р. створений з художніх колекцій ВІМ, розташовувався по вул. Кірова, 29; нині – Національний художній музей України.

52 Цей арбалет, зображений на ілюстрації у книзі А. К. Левковича, нині відсутній у зібранні НМІУ; див. посилання 35.

53 Левкович А. К. Вказ. пр. – С. 44; зараз цей предмет наявний у зібранні НМІУ.

54 Попельницька О. Польська шабля кінця XVII – першої половини XVIII ст. у зібранні Національного музею історії України // Нові дослідження пам’яток козацької доби в Україні: збірник наукових статей / Науково-дослідний центр “Часи козацькі”, Українське товариство охорони пам’яток історії та культури, Центр пам’яткознавства НАН України і УТОПІК – Вип. 25. – 2016. – С. 176–180.

раритетних взірців озброєння та військового спорядження) були збережені і нині є окрасою зібрання НМІУ.

Розглянемо шляхи і динаміку надходження зброї до зібрання КХПНМ та його правонаступника – ВІМ, колекції якого стали основою для створення ЦІМ.

Шляхи надходження “історичної” зброї можна дослідити за записами в інвентарних книгах КХПНМ, ВІМ та ЦІМ. Динаміку надходження “археологічної” до КХПНМ можна з’ясувати за допомогою музейного Путівника по археологічному відділу, а також за записами в інвентарних книгах археологічного відділу КХПНМ. Проте, у цьому дослідженні ми вирішили дослідити лише “історичну” зброю, оскільки у збережених повітринних описах Відділу зброї перелічені взірці озброєння з VIII до XIX ст. включно, які можна порівняти із записами в інвентарних книгах Історичного відділу КХПНМ, ВІМ та ЦІМ.

Якщо археологічний відділ КХПНМ був найчисленнішим за кількістю музейних предметів (зокрема, різночасової зброї), до Історичного відділу взірці зброї та військового спорядження надходили у незначних кількостях: у 1903–1908 рр. щороку надходив всього один взірець зброї, у 1911 р. надійшло вісім предметів.

Кількість зброї, що надходила до КХПНМ, значно збільшилася з 1917 р., коли власники приватних колекцій під час революційних та воєнних подій виїжджали з Києва, лишаючи свої зібрання, які націоналізували і передавали до музеїв відповідні урядові установи.

У 1919 р. у Києві було створено Всеукраїнський комітет охорони пам’яток старовини й мистецтва (ВУКОПИС) з підпорядкованими йому регіональними відділеннями. За спогадами співробітника Комітету Ф. Ернста, “...робота наша полягала в тому, що ми обходили будинки й приватні помешкання, де були колекції з пам’яток старовини, брали їх, на підставі відповідного декрету Раднаркому РСФСР, на облік і, в разі небезпеки або одвертого грабіжництва, перевозили до <...> 1-го Держ.[авного] Музею (нині – Всеукр.[аїнський] Історичний). Так формувався величезний Музейний фонд, що утворився під час націоналізації пам’яток мистецтва головно при Всеукраїнському Історичному Музеї ім. Шевченка⁵⁵”.

У 1919 р. до КХПНМ (перейменованого на Перший державний музей) надійшли 54 взірці холодної та ручної вогнепальної зброї, зокрема, передані комендантом Києва та комендантом штабу 1-ї дивізії.

У 1921 р. до КХПНМ надійшло 116 од. зброї, зокрема, переданої Губревкомом та Музейним фондом (очевидно, націоналізовані зібрання з маєтків Київщини та помешкань Києва).

“Рекордним” по кількості надходжень став 1923-й рік, коли до КХПНМ надійшло 553 предметів від Музейного фонду, з приватних зібрань О. Гансена та Кочубея, з біржі та з інших джерел. У 1924 р. з Музейного фонду, зібрань О. Бобринського та Леопардова надійшло 93 предмети, у 1925 р. – 15 предметів. З приватних зібрань, у 1926 р. – 23 предмети. Серед надходжень до музею 1923–1926 рр., крім європейської, турецької та іранської зброї, були японські мечі і кинджали, арбалети, шоломи, кольчуги, щити, панцирі польських гусар, лицарські обладунки, гармата “ожига”, дві мідні гармати з написом “Города Києва общей думы” та датою “1790 года”⁵⁶.

У 1927–1933 рр. до музею надійшли 11 предметів озброєння⁵⁷.

У 1935 р. музейне зібрання збільшилося на 114 предметів, 47 з яких передав директор ЦІМ А. К. Левкович⁵⁸, зокрема, досить рідкісний японський меч “вакідзасі”⁵⁹), ямайську шаблю “дангана” та європейський півобладунок XVII ст. Того ж року у киянина Аскерова (Джемаль Еддін бен Аскера) було придбано рідкісну шаблю–“баторівку”⁶⁰). Окремі предмети надійшли з Будинку Червоної армії ДКА (зокрема, повний лицарський обладунок XVI ст.), були придбані в Музеї революції м. Златоуста (вироби Златоустівського зброярського заводу XIX ст.) та у приватних осіб⁶¹.

У 1936 р. з Інституту історії матеріальної культури⁶² до ЦІМ були передані 11 предметів озброєння з реорганізованого Кабінету (Музею) антропології та етнології ім. Ф. Вовка⁶³.

У 1937 р. до ЦІМ надійшли 135 предметів з Музею західноєвропейського мистецтва, зокрема три комплекти лицарських обладунків (два з яких зберігаються у НМІУ), кілька латних нагрудників і наручів; турецький обладунок; зібрання шоломів різних країн та історичних епох; зібрання шпаг, шабел, кинджалів і мечів (зокрема, декоровані японські мечі та іранські кинджали, нині наявні у зібранні НМІУ), древкова, ударна та вогнепальна зброя (парадна японська та європейські аркебузи, вже згадуваний пернач з “мізерикордією” у руків’ї), саксонський арбалет, кілька художніх кістяних порохівниць тощо⁶⁴.

55 Сергій Білокінь. Історик України. Персональний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.s-bilokin.name/Personalia/Ernst/Museums/HistoricalMuseum.html> (дата звернення: 01.03.2019). – Назва з екрана.

56 Інвентарна книга Всеукраїнського історичного музею ім. Т. Г. Шевченка за 1924–1934 рр. Рукописна копія / Науково-дослідний відділ збереження фондів НМІУ. – №№ 7046–12 695. – №№ 4849–6613; 8691–12 301.

57 Інвентарна книга Всеукраїнського історичного музею ім. Т. Г. Шевченка за 1924–1934 рр.... – №№ 12 778–13 592.

58 Див.: Попельницька О. Антон Казимирович Левкович... – С. 31.

59 Попельницька О. Буддійський символізм декору вакідзасі другої половини XVIII–XIX ст. із зібрання Національного музею історії України // Східний світ. – 2015. – № 3. – С. 86–97.

60 Попельницька О. Польська шабля кінця XVII – першої половини XVIII ст. ... – С. 176–180.

61 Інвентарна книга Всеукраїнського історичного музею ім. Т. Г. Шевченка за 1924–1934 рр. ... – №№ 13 987–14 098.

62 В архіві НМІУ зберігається список експонатів Етнографічного музею ВУАН [Кабінету ім. Ф. Вовка], зокрема східної зброї, у 1934–1935 рр. переданих до Інституту історії матеріальної культури; див.: Архів НМІУ. – Ф. р.–1 260. – Оп. 1 доп. Фонд історії НМІУ. – Спр. 7 на 41 арк.

63 Інвентарна книга Всеукраїнського історичного музею ім. Т. Г. Шевченка за 1926–1936 рр. Рукописна копія / Науково-дослідний відділ збереження фондів НМІУ. – Т. 4. – № 12 696 – 14 153. – №№ 14 140 – 14 151.

64 Попельницька О. Взірці парадної західноєвропейської і східної вогнепальної зброї XVI–XVIII ст. з зібрання Б. Ханенка у колекції Національного музею історії України // Скарбниці української культури: зб. наук. пр. – Вип. 15 [Зб. мат. наук. конф. “Колекціонування українських старожитностей як складова частина українського національного руху і національного відродження XIX – початку XX століть” (1–3 квітня 2013 р., м. Чернігів, Чернігівський історичний музей ім. В. Тарновського)]. – Чернігів, 2013. – С. 222–228;

Порівняння кількості зброї⁶⁵, яка у 1901–1936 рр. надійшла до КХПНМ, ВІМ та ЦІМ (1062 од.), у 1937 р. із зібрання Б. І. Ханенка (132 од.) та кількості експонатів Відділу зброї ЦІМ (трохи більше 350 од.), дає змогу дійти такого висновку. Кількість предметів захисного та наступального озброєння, а також військового і мисливського спорядження, зосереджених у ЦІМ, була набагато більшою, ніж та, яку експонували у Відділі зброї: певно, більшу частину музейного зібрання зброї експонували у інших розділах музейної експозиції або зберігали у фондах. Під час евакуації у 1941 р. до м. Уфи (нині – Республіка Башкортостан) були вивезені лише музейні раритети, повернені до Києва у 1944 р. і нині наявні у фондовому зібранні НМІУ. Більшість предметів “довоєнного” збройового зібрання ЦІМ у роки нацистської окупації Києва безслідно зникла: була знищена, розкрадена або вивезена на захід разом із відступаючими нацистськими військами та владними установами.

Порівняльний аналіз наявних документів з означеної теми (повітряного опису Відділу зброї ЦІМ, акта 1937 р. про передачу до ЦІМ предметів озброєння з Музею західноєвропейського мистецтва, записів до інвентарних книг КХПНМ, ВІМ та ЦІМ) дав нам змогу, спільно зі зберігачем фондової групи НМІУ “Зброя та військове спорядження” Оленою Василюшкою Шевченко, ідентифікувати деякі експонати Відділу зброї ЦІМ та використати їх під час побудови виставки “Зброя та військове спорядження в колекції Національного музею історії України: від давнини до сучасності”, яка з грудня 2016 р. до вересня 2019 р. діяла у НМІУ.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Акт від 19 лютого [1937 р.], Київ, Музей Західного мистецтва, вул. Чудновського. Складено цього акта в тому, що, на підставі розпорядження Музейного Відділу Українського Управління у справах Мистецтв при [Раднаркомі] УРСР, від 25 січня 1937 р., інд. 70/8, Музей Західного мистецтва, у особі ст. наукового співробітника проф. Гілярова С. О. передав Центральному Історичному Музею, в особі наукового співробітника Музею – Маєвського В. А. (завідувач Відділу зброї) (доручення ЦІМ № 7, від 28/1 – 37 р.) старовинну зброю, що зберігалася у Музеї Західного мистецтва, Західню, Східню, Російську, а саме... // Науковий архів Національного музею мистецтв імені Богдана та Варвари Ханенків. – Оп. 1. – Спр. 44 – Арк. 295.

2. Акти передачі зброї і 41-го альбому ілюстрацій військових форм до фондів музею м. Києва на території Києво-Печерської лаври. 16 березня 1939 р. // Архів НМІУ. – Ф. р–1260. – Оп. 1 доп. – Спр. 42. – На 66 арк.

3. Білокінь С. Тридцять років [Електронний ресурс]: Персональний сайт Сергія Білокіня – історика України. – Режим доступу: www.s-bilokin.name (дата звернення: 23.01.2019). – Назва з екрана.

4. Бобринский А. Курганы и случайные археологические находки близ местечка Смелы. – Том 1: Дневники раскопок 1889–1897 гг. гр. Алексея Бобринского. – Санкт-Петербург: тип. М. М. Стасюлевича, 1887. – 172 с.

5. Бобринский А. Курганы и случайные археологические находки близ местечка Смелы. – Том 3: Дневники раскопок 1889–1897 гг. гр. Алексея Бобринского [и о курганах Звенигородского, Каневского и Роменского уездов]. – Санкт-Петербург: тип. М. М. Стасюлевича, 1901. – 174 с.

6. Дело № 3. Инвентарная опись коллекции оружия, составленная основателем собрания Б. И. Ханенко. На 18 листах. [До 1917 г.] // Науковий архів Національного музею мистецтв імені Богдана та Варвари Ханенків. – Оп. 1. – Спр. 13.

7. Древности Приднепровья. Собрание Б. И. и В. Н. Ханенко. Каменный и бронзовый века. – Вып. I. – Киев, 1899. – 15 с.

8. Древности Приднепровья. Собрание Б. И. и В. Н. Ханенко. Эпоха, предшествующая Великому переселению народов. – Вып. II. – Киев, 1899. – 44 с.

9. Древности Приднепровья. Собрание Б. И. и В. Н. Ханенко. Эпоха великого переселения народов. – Вып. IV. – Киев, 1901. – 30 с.

10. Древности Приднепровья. Собрание Б. И. и В. Н. Ханенко. Эпоха славянская (VI–XIII вв.). – Вып. V. – Киев, 1902. – 64 с.

11. Зоценко В., Андросук Ф. Скандинавські старожитності Південної Русі: каталог / Відп. ред. К. Цукерман. НАН України. Інститут археології. – Париж, 2012. – 367 с.

12. Инвентарь киевского музея древностей и искусств. Исторический отдел. – Т. I. – № 1–2495. Рукописна копія / Науково-дослідний відділ збереження фондів НМІУ.

13. Инвентарь Киевского музея древностей и искусств. Исторический отдел. Т. II. № 2496–7045. – Рукописна копія / Науково-дослідний відділ збереження фондів НМІУ.

14. Инвентарна книга Всеукраїнського історичного музею ім. Т. Г. Шевченка за 1924–1934 рр. Рукописна копія / Науково-дослідний відділ збереження фондів НМІУ. – № 7046–12 695.

15. Инвентарна книга Всеукраїнського історичного музею ім. Т. Г. Шевченка за 1926–1936 рр. Рукописна копія / Науково-дослідний відділ збереження фондів НМІУ. № 12 696–14 153.

див.: Попельницька О. Японський меч таті другої половини XIX ст. ... – С. 184–196; Попельницька О. Японська парадна гнотова аркебуза XVII–XVIII ст. ... – С. 77–85; Попельницька О. Зброя східного походження... – С. 90–98; Попельницька О. Зброя та предмети озброєння із зібрань італійських антикварів XIX ст. Р. Річардса та А. Альберічі у колекції Національного музею історії України // Науковий вісник Національного музею історії України: збірник наукових праць. – Вип. 2 / Відп. ред. Б. К. Патриляк. – Київ: Левада, 2017. – С. 112–127; Попельницька О. Німецький мушкет XVI ст. із зібрання Богдана Івановича Ханенка... – С. 113–125.

65 Щонайменше 1200 од., хоча їхню точну кількість, за відсутності актів передачі та музейних інвентарних книг за 1937–1941 рр., втрачених у роки Другої світової війни, з'ясувати складно.

16. Кабінет антропології та етнології ім. Ф. Вовка при ВУАН [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%B0%D0%B1%D1%96%D0%BD%D0%B5%D1%82_%D0%B0%D0%BD%D1%82%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%97_%D1%82%D0%B0_%D0%B5%D1%82%D0%BD%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%97_%D1%96%D0%BC_%D0%A4_%D0%92%D0%BE%D0%B2%D0%BA%D0%B0_%D0%BF%D1%80%D0%B8_%D0%92%D0%A3%D0%90%D0%9D (дата звернення: 27.02.2019). – Назва з екрана.

17. Києво-Печерська Лавра у часи Другої Світової війни: Дослідження. Документи / упоряд. Т. М. Себта, Р. І. Качан. – Київ: “Видавець Олег Філюк”, 2016. – 1200 с.+ 48 с. іл.

18. Кирпичников А. Н. Русские шлемы X–XIII вв. // Советская археология. – 1958. – № 4. – С. 47–69.

19. Кирпичников А. Н. Древнерусское оружие. – Вып. 1: Мечи и сабли IX–XIII вв. / Институт археологии АН СССР. – Москва–Ленинград: Наука, 1966. – 176 с. (Археология СССР. САИ Е1–36).

20. Кирпичников А. Н. Древнерусское оружие. – Вып. 3: Доспех, комплекс боевых средств IX–XIII вв. / Институт археологии АН СССР. – Ленинград: Наука, 1971. – 92 с. (Археология СССР. САИ Е1–36).

21. Левкович А. К. Арбалет: Его возникновение, развитие и применение: историческое исследование. – Киев; Харьков: Мистецтво, 1936. – 53 с.

22. Оксєнич М. Еволюція структури Національного музею історії України та створення його фондів // Спеціальні історичні дисципліни: питання теорії та методики / Інститут історії України НАНУ. – Число 12. – Київ, 2005. – С. 367–388.

23. Отдел археологии. Краткий указатель предметов. Киевский художественно-промышленный и научный музей имени Его величества Государя-императора Николая Александровича. – Киев, 1908. – 61 с.

24. Попельницька О. Взірці парадної західноєвропейської і східної вогнепальної зброї XVI–XVIII ст. з зібрання Б. Ханенка у колекції Національного музею історії України // Скарбниця української культури: збірник наукових праць. – Вып. 15 [Збірник матеріалів наукової конференції “Колекціонування українських старожитностей як складова частина українського національного руху і національного відродження XIX – початку XX століть” (1–3 квітня 2013 р., м. Чернігів, Чернігівський історичний музей ім. В. Тарновського)]. – Чернігів, 2013. – С. 222–228.

25. Попельницька О. Мечі другої половини XIII – першої половини XV ст. у зібранні Національного музею історії України // Історія давньої зброї. Дослідження 2014: збірник наукових праць. – Київ: Інститут історії України НАНУ, 2014. – С. 149–163.

26. Попельницька О. Японська парадна гнотова аркебуза XVII–XVIII ст. у зібранні Національного музею історії України // Сходознавство. – № 69. – Київ: Інститут сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України, 2015. – С. 77–85.

27. Попельницька О. Буддистський символізм декору вахідзасі другої половини XVIII–XIX ст. із зібрання Національного музею історії України // Східний світ. – Київ, 2015. – № 3. – С. 86–97.

28. Попельницька О. Антон Казимирович Левкович – перший директор Центрального історичного музею у Києві: 1935–1937 рр. // Науковий вісник Національного музею історії України: збірник наукових праць: у 2 частинах. – Вып. 1.– Частина перша / Відп. ред. Б. К. Патріляк. – Київ: Національний музей історії України, 2016. – С. 31–41.

29. Попельницька О. Японський меч таті другої половини XIX ст. із зібрання Національного музею історії України // Східний світ / Інститут сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України. – 2016. – № 2–3. – С. 184–196.

30. Попельницька О. Польська шабля кінця XVII – першої половини XVIII ст. у зібранні Національного музею історії України // Нові дослідження пам’яток козацької доби в Україні: збірник наукових статей / Науково-дослідний центр “Часи козацькі”, Українське товариство охорони пам’яток історії та культури, Центр пам’яткознавства НАН України і УТОPIK – Вып. 25. – Київ, 2016. – С. 176–180.

31. Попельницкая Е. Конский шлем XIV – начала XV вв. из собрания Национального музея истории Украины // Золотоордынская цивилизация. – № 9. – Казань: Институт истории им. Ш. Марджани Академии наук Республики Татарстан, Центр исследований Золотой Орды и татарских ханств им. М. А. Усманова, 2016. – С. 221–239.

32. Попельницька О. Зброя та предмети озброєння із зібрань італійських антикварів XIX ст. Р. Річардса та А. Альберічі у колекції Національного музею історії України // Науковий вісник Національного музею історії України: збірник наукових праць. – Вып. 2 / Відп. ред. Б. К. Патріляк. – Київ: Левада, 2017. – С. 112–127.

33. Попельницька О. Зброя східного походження з колекції Б. І. Ханенка у зібранні НМІУ // Мистецтво ісламу в музеях України: збірник матеріалів наукового семінару на честь 120-річного ювілею Марії Вязьмітіної (1896–1994). 25–26 квітня, 2016 р. / Національний музей мистецтв ім. Богдана та Варвари Ханенків. – Київ: Фенікс, 2017. – С. 90–98.

34. Попельницька О. Півдоспих Франциска Медичі другої половини XVI ст. та італійські лати вершника початку XVII ст. у зібранні Національного музею історії України // Історія давньої зброї. Дослідження 2016: збірник наукових праць / Упоряд. Д. В. Тоїчкін; Ред. кол.: М. Ф. Дмитрієнко (голова), Г. В. Боряк, Д. В. Тоїчкін, В. В. Томозов, М. М. Хорасані, В. М. Прокопенко, Я. О. Іщенко. НАН України. Інститут історії України. – Київ, 2017. – С. 382–399.

35. Попельницька О. Німецький мушкет XVI ст. із зібрання Богдана Івановича Ханенка в колекції Національного музею історії України // Науковий вісник Національного музею історії України: збірник наукових праць. – Вып. 3 / Відп. ред. Б. К. Патріляк. – Київ, 2018. – С. 113–125.

36. Список експонатів Етнографічного музею ВУАН [Кабінету ім. Ф. Вовка] // Архів НМІУ. – Ф. р.–1 260. – Оп. 1 доп. Фонд історії НМІУ. – Спр. 7 на 41 арк.

REFERENCES

1. Akt vid 19 lyutoho [1937 r.], Kyiv, Muzei Zakhidniogo mystetstva, vul. Chudnovskoho. Skladeno tsioho akta v tomu, shcho,

na pidstavi rozporiadzhennya Muzeynoho Viddilu Ukrainskoho Upravlinnya u spravakh Mystetstv pry [Radnarkomi] URSR, vid 25 sichnya 1937 r., ind. 70/8, Muzei Zakhidniho mystetstva, u osobi st. naukovoho spivrobitnyka prof. Hilyarova S. O. peredav Tsentralnomu Istorychnomu Muzeju, v osobi naukovoho spivrobitnyka Muzeju – Mayevskoho V. A. (zaviduvach Viddilu zbroi) (doruchennya TsIM # 7, vid 28/1 – 37 r.) starovynnu zbroju, shcho zberihalasia u Muzei Zakhidniho mystetstva, Zakhidnyu, Skhidniu, Rosiysku, a same... // Naukovyi arkhiv Natsionalnoho muzeju mystetstv imeni Bohdana ta Varvary Khanenkiv. – Op. 1. – Spr. 44 – Ark. 295.

2. Akty peredachi zbroi i 41 albomu iliustratsiy viyskovykh form do fondiv muzeju m. Kyieva na terytorii Kyievo-Pecherskoi lavry. 16 bereznya 1939 r. // Arkhiv NIMU. – F. r-1260. – Op. 1 dop. – Spr. 42. – Na 66 ark.

3. Bilokin S. Tridtsyati roky [Elektronnyi resurs]: Personalnyi sait Serhiya Bilokony – istoryka Ukrainy. – Rezhim dostupu: www.s-bilokin.name (data zvernennya: 23.01.2019). – Nazva z ekrana.

4. Bobrinskiy A. Kurgany i sluchaynye arkheologicheskie nakhodki bliz mestechka Smely. – Tom 1: Dnevniky raskopok 1889–1897 gg. gr. Alekseya Bobrinskogo. – Sankt-Peterburg: tip. M. M. Stasyulevicha, 1887. – 172 s.

5. Bobrinskiy A. Kurgany i sluchaynye arkheologicheskie nakhodki bliz mestechka Smely. – Tom 3: Dnevniky raskopok 1889–1897 gg. gr. Alekseya Bobrinskogo [i o kurganakh Zvenigorodskogo, Kanevskogo i Romenskogo uezdov]. – Sankt-Peterburg: tip. M. M. Stasyulevicha, 1901. – 174 s.

6. Delo № 3. Inventarnaya opis kollektsii oruzhiya, sostavlennaya osnovatelem sobraniya B. I. Khanenko. Na 18 listakh. [Do 1917 g.] // Naukovyi arkhiv Natsionalnoho muzeju mystetstv imeni Bohdana ta Varvary Khanenkiv. – Op. 1. – Spr. 13.

7. Drevnosti Pridneprovya. Sobranie B. I. i V. N. Khanenko. Kamennyy i bronzovyy veka. – Vyp. 1. – Kiev, 1899. – 15 s.

8. Drevnosti Pridneprovya. Sobranie B. I. i V. N. Khanenko. Epokha, predshestvuyuschaya Velikomu pereseleniyu narodov. – Vyp. 2. – Kiev, 1899. – 44 s.

9. Drevnosti Pridneprovya. Sobranie B. I. i V. N. Khanenko. Epokha velikogo pereseleniya narodov. – Vyp. 4. – Kiev, 1901. – 30 s.

10. Drevnosti Pridneprovya. Sobranie B. I. i V. N. Khanenko. Epokha slavyanskaya (6–13 vv.). – Vyp. 5. – Kiev, 1902. – 64 s.

11. Zotsenko V., Androshchuk F. Skandynavski starozhytnosti Pivdennoi Rusi: kataloh / Vidp. red. K. Tsukerman. NAN Ukraini. In-t arkheolohii. – Paryzh, 2012. – 367 s.

12. Inventar kievskogo muzeja drevnostey i iskusstv. Istoricheskiy otdel. T. 1. №№ 1–2 495. Rukopysna kopiya / Naukovo-doslidnyi viddil zberezheniya fondiv NMIU.

13. Inventar Kievskogo muzeja drevnostey i iskusstv. Istoricheskiy otdel. T. 2. № 2496–7045. – Rukopysna kopiya / Naukovo-doslidnyi viddil zberezheniya fondiv NMIU.

14. Inventarna knyha Vseukrainskoho istorychnoho muzeju im. T. H. Shevchenka za 1924–1934 rr. Rukopysna kopiya / Naukovo-doslidnyi viddil zberezheniya fondiv NMIU. – # 7046–12 695.

15. Inventarna knyha Vseukrainskoho istorychnoho muzeju im. T. H. Shevchenka za 1924–1934 rr. Rukopysna kopiya / Naukovo-doslidnyi viddil zberezheniya fondiv NMIU. # 12 696 – 14 153.

16. Kabinet antropologii ta etnologii im. F. Vovka pry VUAN [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%B0%D0%B1%D1%96%D0%BD%D0%B5%D1%82_%D0%B0%D0%BD%D1%82%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%97_%D1%82%D0%B0_%D0%B5%D1%82%D0%BD%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%97_%D1%96%D0%BC_%D0%A4_%D0%92%D0%BE%D0%B2%D0%BA%D0%B0_%D0%BF%D1%80%D0%B8_%D0%92%D0%A3%D0%90%D0%9D (data zvernennya: 27.02.2019). – Nazva z ekrana.

17. Kyievo-Pecherska Lavra u chasi Druhoi Svitovoi viyny: Doslidzhennya. Dokumenty / uporyad. T. M. Sebta, R. I. Kachan. – Kyiv: “Vydavets Oleh Filyuk”, 2016. – 1200 s.+ 48 s. il.

18. Kirpichnikov A. N. Russkie shlemy 10–13 vv. // Sovetskaya arkheologiya. – 1958. – № 4. – S. 47–69.

19. Kirpichnikov A. N. Drevnerusskoe oruzhie. – Vyp. 1: Mechi i sabli 9–13 vv. / Institut arkheologii AN SSSR. – Moskva–Leningrad: Nauka, 1966. – 176 s. (Arkheologiya SSSR. SAI E1–36).

20. Kirpichnikov A. N. Drevnerusskoe oruzhie. – Vyp. 3: Dospekh, kompleks boevykh sredstv 9–13 vv. / Institut arkheologii AN SSSR. – Leningrad: Nauka, 1971. – 92 s. (Arkheologiya SSSR. SAI E1–36).

21. Levkovich A. K. Arbalet: Ego vozniknovenie, razvitiye i primenenie: istoricheskoe issledovanie. – Kiev; Kharkov: Mystetstvo, 1936. – 53 s.

22. Oksenyuk M. Evolyutsiya struktury Natsionalnoho muzeju istorii Ukrainy ta stvorennia yoho fondiv // Spetsialni istorychni dyscypliny: pytannia teorii ta metodyky / Institut istorii Ukrainy NANU. – Chyslo 12. – Kyiv, 2005. – S. 367–388.

23. Otdel arkheologii. Kratkiy ukazatel predmetov. Kievskiy khudozhestvenno-promyshlennyy i nauchnyi muzej imeni Ego velichestva Gosudarya-imperatora Nikolaya Aleksandrovicha. – Kiev, 1908. – 61 s.

24. Popelnytska O. Vzirtsia paradnoi zakhidnoyevropeyskoi i skhidnoi vohnepalnoi zbroi 16–18 st. z zibrannya B. Khanenka u kolektsii Natsionalnoho muzeju istorii Ukrainy // Skarbnytsya ukrainskoi kultury: zbirnyk naukovykh prats. – Vyp. 15 [Zbirnyk materialiv naukovoi konferentsii “Kolektsionuvannya ukrainskykh starozhytnostey yak skladova chastyna ukrainskoho natsionalnoho rukhu i natsionalnoho vidrodzhennia 19 – pochatku 20 stolit” (1–3 kvitnya 2013 r., m. Chernihiv, Chernihivskiy istorychnyi muzej im. V. Tarnovskoho)]. – Chernihiv, 2013. – S. 222–228.

25. Popelnytska O. Mechi druhoi polovyny 13 – pershoi polovyny 15 st. u zibranni Natsionalnoho muzeju istorii Ukrainy // Istoryia davnioi zbroi. Doslidzhennia 2014: Zbirnyk naukovykh prats. – Kyiv: Instytut istorii Ukrainy NANU, 2014. – S. 149–163.

26. Popelnytska O. Yaponska paradda gnotova arkebuza 17–18 st. u zibranni Natsionalnoho muzeju istorii Ukrainy // Skhodoznastvo. – # 69. – Kyiv: In-t skhodoznastva im. A. Yu. Krymskoho NAN Ukrainy, 2015. – S. 77–85.

27. Popelnytska O. Buddiyskyi symvolizm dekoru vakidzasi druhoi polovyny 18–19 st. iz zibrannya Natsionalnoho muzeju

istorii Ukrainy // Skhidnyi svit. – Kyiv, 2015. – # 3. – S. 86–97.

28. *Popelnytska O.* Anton Kazymyrovych Levkovych – pershyi dyrektor Tsentralnogo istorychnoho muzeyu u Kyievi: 1935–1937 rr. // Naukovyi visnyk Natsionalnogo muzeyu istorii Ukrainy. Zbirnyk naukovykh prats: u 2 chastynakh. – Vyp. 1. – Chastyna persha / Vidp. red. B. K. Patrylyak. – Kyiv: Natsionalnyi muzej istorii Ukrainy, 2016. – S. 31–41.

29. *Popelnytska O.* Yaponskyi mech tati druhoi polovyny 19 st. iz zibrannya Natsionalnogo muzeyu istorii Ukrainy // Skhidnyi svit / Instytut skhodoznavstva im. A. Yu. Krymskoho NAN Ukrainy. – 2016. – # 2–3. – S. 184–196.

30. *Popelnytska O.* Polska shablya kintsya 17 – pershoi polovyny 18 st. u zibranni Natsionalnogo muzeyu istorii Ukrainy // Novi doslidzhennya pamyatok kozatskoi doby v Ukraini. Zbirnyk naukovykh statey / Naukovo-doslidnyi tsentr “Chasy kozatski”, Ukrainiske tovarystvo okhorony pamyatok istorii ta kultury, Tsentr pamyatkoznavstva NAN Ukrainy i UTOPIK – Vyp. 25. – Kyiv, 2016. – S. 176–180.

31. *Popelnitskaya E.* Konskiy shlem 14 – nachala 15 vv. iz sobraniya Natsionalnogo muzeya istorii Ukrainy // Zolotoordynskaya tsivilizatsiya. – № 9. – Kazan: Institut istorii im. Sh. Mardzhani Akademii nauk Respubliki Tatarstan, Tsentr issledovaniy Zolotoy Ordy i tatarskikh khanstv im. M. A. Usmanova, 2016. – S. 221–239.

32. *Popelnytska O.* Zbroya ta predmety ozbroynennya iz zibrani italiyskykh antykvaryv 19 st. R. Richardsa ta A. Alberichi u kolektsii Natsionalnogo muzeyu istorii Ukrainy // Naukovyi visnyk Natsionalnogo muzeyu istorii Ukrainy. Zbirnyk naukovykh prats. – Vypusk 2 / Vidp. red. B. K. Patrylyak. – Kyiv: Levada, 2017. – S. 112–127.

33. *Popelnytska O.* Zbroya skhidnogo pokhodzhennya z kolektsii B. I. Khanenka u zibranni NMIU // Mystetstvo islamu v muzeyah Ukrainy. Zbirnyk materialiv naukovooho seminaru na chest 120-richnogo yuvileyu Marii Vyazmitinoi (1896–1994). 25–26 kvitnya, 2016 r. / Natsionalnyi muzej mystetstv im. Bohdana ta Varvary Khanenkiv. – Kyiv: Feniks, 2017. – S. 90–98.

34. *Popelnytska O.* Pivdospikh Frantsiska Medychi druhoi polovyny 16 st. ta italiyski laty vershnyka pochatku 17 st. u zibranni Natsionalnogo muzeyu istorii Ukrainy // Istoryia davnioi zbroi. Doslidzhennya 2016: zbirnyk naukovykh prats / Uporyad. D. V. Toichkin; Red. kol.: M. F. Dmytryenko (holova), H. V. Boryak, D. V. Toichkin, V. V. Tomozov, M. M. Khorasani, V. M. Prokopenko, Ya. O. Ishchenko. NAN Ukrainy. Institut istorii Ukrainy. – Kyiv, 2017. – S. 382–399.

35. *Popelnytska O.* Nimetskyi mushket 16 st. iz zibrannya Bohdana Ivanovycha Khanenka v kolektsii Natsionalnogo muzeyu istorii Ukrainy // Naukovyi visnyk Natsionalnogo muzeyu istorii Ukrainy: zbirnyk naukovykh prats. – Vyp. 3 / Vidp. red. B. K. Patrylyak. – Kyiv, 2018. – S. 113–125.

36. Spysok eksponativ Etnohrafichnogo muzeyu VUAN [Kabinetu im. F. Vovka] // Arkhiv NMIU. – F. r.–1 260. – Op. 1 dop. Fond istorii NMIU. – Spr. 7 na 41 ark.

Перелік ілюстрацій:

Рис. 1. Шолом IV ст. до н. е. Кольоровий метал. Курганне поховання № 4. Пастирське городище, Черкаська обл. Розкопки В. В. Хвойки. 1898 р. НМІУ.

Рис. 2. Фрагмент вітрини виставки “Зброя та військове спорядження в колекції Національного музею історії України: від давнини до сучасності” (2016–2019), у якій представлено експонати колишнього Відділу зброї ЦІМ: північноафриканські (алжирські) кинджали “фліса” та південноафриканські дротики.

Рис. 3. Захисна маска. XII–XIII ст. Залізо, позолота. Курганне поховання, с. Ротмістрівка Черкаської обл. Випадкова знахідка (до 1887 р.). З колекції О.О. Бобринського. НМІУ.

Рис. 4. Захисна маска. XII–XIII ст. Залізо, бронза, позолота. Курганне поховання, с. Ковалі, Черкаська обл. Розкопки Є. Зноска-Боровського, 1897 р. НМІУ.

Рис. 5. Руків’я меча і декоративні накладки панциря. Залізо, срібло. Кінець X – початок XI ст. Київ. Воїнське поховання. Випадкова знахідка, 1901 р. МІКУ – філіал НМІУ.

Рис. 6. Інкрустована носова накладка шолома. X ст. Залізо, срібло. Київ, садиба Десятинної церкви. Випадкова знахідка. Із зібрання Б. та В. Ханенків. НМІУ.

Рис. 7. Шолом. XII – початок XIII ст. Залізо, позолота. Випадкова знахідка. Київ, вул. Хрещатик. 1834 р. З зібрання Музею старожитностей київського Університету св. Володимира. НМІУ.

Рис. 8. Шабля. XII–XIII ст. Залізо. Курганне поховання поблизу м. Таганча Черкаської обл. Випадкова знахідка 1896 р. Із зібрання Б. та В. Ханенків. НМІУ.

Рис. 9. Захисна маска коня. Залізо. Друга половина XIII – початок XIV ст. Курганне поховання у с. Ромашки Київської обл. Розкопки В. В. Хвойки 1901 р. НМІУ.

Рис. 10. Вітрина виставки “Зброя та військове спорядження в колекції Національного музею історії України: від давнини до сучасності” (2016–2019): експонати колишнього Відділу зброї ЦІМ: три японські мечі “катана” та японська гнотові аркебуза із зібрання Б. І. Ханенка, меч “вакідзасі” із зібрання А. К. Левковича.

Рис. 11. Вітрина виставки “Зброя та військове спорядження в колекції Національного музею історії України: від давнини до сучасності” (2016–2019): експонати колишнього Відділу зброї ЦІМ: комплект захисного спорядження італійського кірасира початок XVII ст. із зібрання Б. І. Ханенка (шолом, кіраса; захист шиї, плечей, рук та стегон).

Рис. 12. Фрагмент вітрини виставки “Зброя та військове спорядження в колекції Національного музею історії України: від давнини до сучасності” (2016–2019): експонати колишнього Відділу зброї ЦІМ: булава та пернач з “мізери кордією” із зібрання Б. І. Ханенка.

Рис. 13. Вітрина виставки “Зброя та військове спорядження в колекції Національного музею історії України: від давнини до сучасності”. Експонати колишнього Відділу зброї ЦІМ: парадний перський (іранський) шолом з кольчужною бармицею, щит, наруч, сокира.

Рис. 14. Угорська шабля, датована 1627 р., у експозиції НМІУ.

Рис. 15. Вітрина виставки “Зброя та військово-спорядження в колекції Національного музею історії України: від давнини до сучасності” (2016–2019). Експонати колишнього Відділу зброї ЦІМ: мисливська аркебуза та арбалет із зібрання Б. І. Ханенка, пристрій для натягування арбалетної тятиви, камзольні шпаги.

Рис. 16. Шабля “баторовка”. XVII–XVIII ст. Річ Посполита. НМІУ.

Рис. 17. Вітрина виставки “Зброя та військово-спорядження в колекції Національного музею історії України: від давнини до сучасності” (2016–2019). Експонати колишнього Відділу зброї ЦІМ: кавказький кинджал “кама” із зібрання Б. І. Ханенка, кавказькі рушниці і шашки.

Рис. 18. Аркуш з повітряного опису Відділу зброї ЦІМ 1939 р. з архіву НМІУ.

Рис. 19. Аркуш з повітряного опису Відділу зброї ЦІМ 1939 р. з архіву НМІУ.

Рис. 20–24. Арбалети та пристрій для натягу тятиви XVI–XVIII ст., що перебували у експозиції Відділу зброї, та їхні зображення у виданні Левкович А.К. Арбалет: Его возникновение, развитие и применение: историческое исследование (Київ; Харків, 1936)

Рис. 25–30. Російські та польські шаблі XVIII ст. з написами на клинках.

Рис. 1

ДОДАТОК 1

Предмети озброєння та військового спорядження, що надійшли до Київського художньо-промислового і наукового музею, Всеукраїнського історичного музею імені Тараса Шевченка та Центрального історичного музею України у 1903 – 1936 роках.

№ за інвентар. книгами	Назва і опис предмета
Інвентарь Киевского музея древностей и искусств. Исторический отдел. Т. I. №№ 1 – 2495.	
1903 г.	
81	Меч XV в. г. Острог Вольнской губ. Дар Императорской Археологической комиссии. Рукоять обложена кожей, заканчивается шариком и отделяется от лезвия утолщенной к середине четырехгранной перекладиной. Длина 11 см, ширина 5 см, длина рукояти – 20 см, перекладины – 26 см.
1905 г.	
245 – 246	Пушки чугунные нач. XVIII в. Тело пушки сшито девятью кольцами <...>. Около отверстия запала вырезан якорь <...>. Длина 77 см, диаметр дульного среза 18 см, калибр 7,5 см <...>. К казенной части приделан виноград, под прямым углом согнутый книзу. Пушки двумя цапфами опираются на дугобразную вилку 48 см высотой. Вынуты землечерпальной машиной при очистке русла Днепра ок. г. Александровска Екатеринослав. губ.
1906 г.	
453	Меч железный двуручный. XV в. Дар М.А. Арандаренко. К концу сужается клином. Ручка, отделена от лезвия четырехгранной перекладиной, заканчивается массивным цилиндром. Длина 125 см, ширина у перекладины 5 см, длина перекладины 26 см, длина ручки 25 см.
1907 г.	
479	Сабля XVIII в. Дар Калиновского. Острие тупое. Длина 101 см, ширина – 3 см. Перекрестье медное. Из м. Ржищев Каневского у., Киевской губ.
1908 г.	
526	Пицаль конца XVI или начала XVII в. Ствол восьмигранный. Длина 110 см. Найдена в Киеве на Подоле, ул. Ярославская.
1910 г.	
650	Пицаль XVI в. восьмигранная с <...> для сошки. Длина 138 см. Из м. Носовка Черниговской губ. Передал Бойко.
666	Сабля. Передана Польшау. С широким лезвием в конце, рукоять крестообразная. С круглыми кольцами для вкладывания большого пальца. Длина 94 см. Найдена в кургане ок. г. Екаринослава.
1911 г.	
782	Ружье кремневое XVIII в., ствол граненый нарезной, вдоль всего ствола снизу деревянная ложа с металлической обоймой и шомполом в нем. Приклад богато украшен медной инкрустацией и состоит из двух частей. Длина 101 см. Из г. Прилуки Полтавской губ.
783	Ружье кремневое XVIII в., ствол гладкий с мушкой, вдоль всего ствола снизу деревянная ложа с металлической обоймой, богато инкрустировано перламутром и медью. Приклад из двух частей, орнаментирован медью. Длина 129 см. Из г. Прилуки Полтавской губ.
784	Ружье кремневое XVIII в., ствол граненый с маленькой мушкой, снизу деревянная ложа на ¾ ствола, инкрустирована перламутром и медью. Ложа инкрустирована медью. Длина 138 см. Из г. Прилуки Полтавской губ.
785	Ружье кремневое XVIII в. Экскурсия Д. Щербаковского. Ствол граненый. Вдоль него деревянная ложа с металлической обоймой и шомполом. Украшено перламутром. Ложе из двух частей без украшений. Длина 137 см. Из г. Прилуки Полтавской губ.
786	Ружье кремневое XVIII в. Экскурсия Д. Щербаковского. Ствол гладкий, снизу дерев. Ложа почти вдоль всего ствола, с металлической обоймой книзу, орнаментирована перламутром и медью. Приклад из двух частей, слабо орнаментирован медью. Длина 132 см. Из г. Прилуки Полтавской губ.
787	Алебарды наконечник времен Павла I. На широком копьеобразном острие с двух сторон – двуглавый орел с короной, ниже над втулкой – перекрестье. Длина 39 см. Из м. Кобыща Черниговской губ.
847	Пистолет кон. XVIII в. Экскурсия Д. Щербаковского. Сделан из ружья с обрезанным стволом и прикладом. Замок кремневый. 63 см. Из г. Прилуки Полтавской губ.
848	Сабля XVII в. Экскурсия Д. Щербаковского. В верхней части у перекрестья надпись: «Recte faciendo neminem timeas».
1912 г.	
1313	Сабля без рукояти. с. Вишенки Остерского у Черниговской губ. Покупка.
1913 г.	
1618	Меч, заострен с одной стороны. Длина 90 см. Из Черниговской губ.
1999	Пистолет XIX в. кремневый с грубой деревянной ручкой. Длина 32,5 см. Из с. Василькевичи Овруцкого у. Вольнской губ.
2250	Пистолет кон. XVIII – нач. XIX в. От А.Ф.Вержбицкого. Кремневый, ствол у ложа гравирован. С насеченными латинскими буквами. Оклад желтой меди с орнаментом. Покрывает резным орнаментом части рукояти. Из Полтавская губ.
Інвентарь Киевского музея древностей и искусств. Исторический отдел. Т. II. №№ 2499 – 7045.	
1914 г.	
2640	Меч (верхняя часть) двуручный. Покупка. Длина 60,5 см. Из с. Кичинцы Каневского у. Киевской губ.
3080	Пистолет кремневый с деревянной закругленной с железной оббивкой ручкой. Длина 54 см. Найден в р. Скарбной с. Капулинка Екатеринослав. губ.
3097	Пушечка-самоковка желтой меди в виде ступки точеной с утолщением посередине и отверстием внизу. Высота 7(?). Из собрания В. Хвойки.
1915 г.	
3193	Пистолет кремневый. С закругленной ручкой и рельефным орнаментом на стволе, замке и ручке; курок отсутствует. Длина 50 см. Покупка у Соколовского (г. Миргород).
3214	Гаковница – пицаль железная с концов на 1/3 заделана на восемь граней. Длина 139 см. Дар.
3261	Пушка-виватка медная с двумя ушками в виде бочонка с перехватами вверх и вниз. Возле ушек литой орнамент из разводов. Высота 18 см. Из Черниговской губ. Покупка.
3269	Меч железный XIV–XV ст. от С.С. Погоницкого. Обоюдоострый с желобком. Перекладина несколько выгнута книзу, рукоятка заканчивается массив. шишкой (внизу полукруглой, вверх – сходящейся углом). Конец меча отломан. Длина 102,5 см. Из с. Конты, Красненский у., Галичина.
1916 г.	
3352	Мортира чугунная, стоящая дулом вверх. Дар Д. Щербаковского. Длина 23,5 см. Карпаты.
1917 г.	
3461	Секира железная. XVIII в. Из м. Сатанов на Подолье.
[Зібрання Войцеховича]	
3465	Ружье восточное. Длина 125 см. Дуло витой стали, на конце с золотой инкрустацией восточного орнамента с чернением. Конец приклада костяной. Кавказ.
3466	Пистолет кремневый восточный с рельефным орнаментом на стволе, гравированными накладками на ручке и обложке на конце дула. Длина 58,5 см.
3467	Пистолет кремневый восточный. Длина 48,5 см.
3468	Шашка с гравировкой и цифрами «1258...». Ручка и перекрестье позолоченные. Длина 92 см.
3469	Шашка с инкрустацией золотом: турецкой надписью и розетой. Ручка – из кожи морской рыбы.
3477	Ружье кремневое. На стволе – рельефное изображение всадника; выше, на симметрично изогнувшейся змее – журавель. На

	середній полосу: «AIGBKBC». Ложе, курок, приклад восточної роботи. Ложе отделано перламутровими ромбами з орнаментом червоною лаковою фарбою, з медною інкрустацією. Довжина 117 см.
3478	Пістолет кремневий марки «Lasegino-Sanlunas» XVIII в. Украснен на прикладі бронзовими пластинами з рельєфним зображенням охотничьої сцени на фоні міста; Діана з собакою, Діана з оленем, Діана з конем. Погрудний портрет чоловіка. На прикладі – левина голова. Довжина 52 см.
3479	Пістолет кремневий. Довжина 47,5 см. Приклад окантовується рельєфною бронзовою накладкою. На стволі нарізні знаки.
3492	Келеп залізний з восьмигранною головою. Довжина 19 см. Покупка.
	1918 г.
	[Дарування Д.М.Щербаківського]
3531	Сабля XVIII в. Ручка дерев'яна. Перекладина з шариками на кінцях. Довжина 80 см.
3532	Сабля XVIII в. Ручка дерев'яна. Перекресток з шариками на кінцях; в центрі – інкрустована золота надпис на виступі мови. На клинку золотом в картуші надпис на тій же мові. Довжина 93 см.
3533	Сабля XVIII в. Ручка обплетена ремнем. Перекресток з шариками на кінцях. На клинку гравіюваний грубий рослинний орнамент і подібні фігур. У перекрестку – надпис. Довжина 86 см.
3534	Сабля XVIII в. Ефес медний, золочений, з чорною і чеканкою. Довжина 95 см.
3535	Сабля XIX в.. Ручка дерев'яна. В картуші – надпис (виступає ?).
3536	Сабля XIX в. Ефес жовтої міді з трійною дужкою. Клинок на 1/2 украснен травленням: корабель, якорь, орнамент. Довжина 90 см.
3537	Сабля XIX в. грубої роботи. Довжина 85 см.
3538	Сабля XIX в. грубої роботи з залізної. Ручкою. Довжина 86 см.
3539	Сабля XIX в. грубої роботи з залізної. Ручкою. На клинку вирізана надпис «Гриф».
3540	Алебарда XVIII в. Жалізна, в формі двох півмісяців і острия. Довжина 91 см.
3541	Кинжал XIX в. Ножи дерев'яні. Орнамент на клинку. Довжина 49 см.
3542	Ятаган XIX в. С кістяною рукою, орнаментованою металевий пластиною. На клинку – виступає марка. Довжина 85 см.
3553	Сабля XVIII в. Покупка. Ручка кістяна, обтягнута шкірою. Перекресток з шариками. На клинку золотом інкрустована надпис в ромбічній картуші, над нею – друга. Кожані ножи більш пізнього часу, з металевими кінцями, обвиті ремнями. Від старих ножів збереглися два перехвати з неподвижними кільцями, інкрустованими золотом.
	[Придбано у чернігівського антиквара]
3556	Ружьє кремневе нарізне. Кінець ложа кістяний. Середня частина ложа інкрустована кісткою. Курок і металеві частини ложа украснені інкрустацією золотом. Кавказ(?).
3557	Ружьє кремневе гладкоствольне. Замок переделан на пістонний. Дерев'яні частини інкрустовані двома великими кістяними розетами і медними розетами (ложе). Ствол прикріплений п'ятьма срібними обоймами з орнаментом. Довжина 116 см.
3558	Мушкетон кремневий. Ложе (передня частина відбито) інкрустована кістяними розетами. На курку чеканка. Довжина 100 см.
3559	Мушкет медний кремневий з раструбом. 87 см.
	[Дарування О.О.Бобринського]
3583	Келеп залізний. Тупий кінець інкрустован сріблом: орнамент виступає. Заострена частина з подовжованим жолобом. Довжина 18 см.
3584	Келеп залізний. Тупий кінець закінчується широкою дощечкою, гострий, восьмигранний. Відкриття для рукояті з чотирма витягнутими щечками (одна сломана). Довжина 21 см.
3585	Келеп залізний. Широке загнуте книзу лезво як у топора. Довжина 14 см.
3587	Пулелейка в формі клешч. Довжина 10 см.
3919	Ружьє кремневе. XVII в. Покупка. Ствол восьмигранний, ложе украснено різним рослинним орнаментом, в центрі – лев. Обозначена цифра «5». Довжина 135 см.
3920	Пістолет кремн. Дар Бродівського. Ложа орнаментована медною інкрустацією. Довжина 45 см.
	1919 р.
	[Надійшли від коменданта штабу І-ї дивізії]
3931 – 3932	Пістолів кремінних пара фабрики Кухенретора. Різьблений рельєфний орнамент, напис. Довжина 36 см.
3933	Пістоль кремінний. Ствол інкрустовано золотом, два написи. Під полкою – овальне клеймо. Дерев'яне ложе знизу зі срібною обкладкою з рельєфними голівками Медузи та лева. Довжина 39 см.
3934	Пістоль кремінний. Ствол з рельєфним орнаментом, ложе обкладене сріблом. Під курком напис. Довжина 43 см.
3935	Пістоль фабрики Кухенретора. Орнамент і напис, гравіювана арматура, герб у срібному картуші. Довжина 36 см.
3936	Пістоль. Інкрустований золотом, напис, зображення блискавки. Курок зі звіриною головою. Ложе з срібною овальною вставкою з вензелем. Довжина 36 см.
3937	Пістоль восьмигранний. Замок прикрашено гравіюванням. В овальному картуші напис «Париж». Довжина 40 см.
3938	Пістоль грубої роботи (Іжевського заводу?). На стволі зазначені номери і дата «1859». Довжина 32 см.
3939	Пістоль пістонний. З с. Келеберда Золотоніського пов. Полтавської губ.
3940	Рушниця кремінна. Ствол восьмигранний. Перламутрова інкрустація. Довжина 138 см.
3941	Рушниця кремінна, без курка. Ствол восьмигранний. Перламутрова інкрустація. Східний напис. Довжина 134 см.
3942	Рушниця кремінна. Ствол восьмигранний. Срібні перехвати. Кістяний затильник. Довжина 134 см.
3943	Штуцер – вінчестер з мідною обкладкою. 1865 р. Надійшов від Мирного. Довжина 118 см.
3944	Рушниця, ствол гладкий з мідним інкрустованим орнаментом: чоловіки серед волют. На ложі мідними цвяхами вибито зображення двоголового орла і напис «1886». Надійшла від Мирного. Довжина 87 см.
4021	Рушниця кремінна, ствол гладкий. Інкрустована золотом напис «...будь 1813 года». Ложа горіхова з різьбою. Довжина 123 см.
4022	Рушниця кремінна, ствол восьмигранний. Орнаментований золотом, східна монограма. Курок інкрустований золотом. Ложа дерев'яна зі срібною інкрустацією. Затильник кістяний. Довжина 146 см.
4023	Рушниця кремінна, ствол восьмигранний зі срібною інкрустацією і написом. Ложа має ящик для набоїв(?), сім рельєфних накладок з мисливськими сценами. Європа. Довжина 102 см.
4024	Рушниця кремінна. Ствол інкрустовано золотом. Східний напис. Ложа з шомполом з шістьма срібними з чорною рифами. Довжина 147 см.
4025	Рушниця кремінна. Ствол гладкий, орнаментований. Ложа інкрустована кісткою та мідними розетами; орнаментовані рифи. Довжина 152 см.
4026	Пістоль кремінний, ствол гладкий, орнаментований. Ложа оправлена шкірою зі срібною рифою. На початку – срібна кулька. Довжина 54,5 см.
4027	Пістоль пістонний, ствол восьмигранний. Біла замка металева некладка з рослинним орнаментом. Ложа горіхова. Довжина 33 см.
4028	Шабля в металевих піхвах з кільцями. На клинку з одного боку напис «Vivat bavodva kavalleria» з півмісяцем і гербом в щиті. З іншого боку – погруддя чоловіка у чалмі. Довжина 104,5 см.
4029	Шабля без піхів. Ручка загнута, шкіряні накладки, на яких набито три ряди срібних прикрас. Довжина 92 см.
4030	Ятаган у піхвах, на кінцях зі срібною орнаментованою оковкою, посередині обтягнений зеленим плісом. Ручка кістяна, з нею на клинок переходять срібні прикраси – шишечки, на клинку срібний інкрустований орнамент і східний напис. Довжина 79 см.
4031	Тесак з ножом у шкіряних піхвах з мідною оковкою на кінцях. Рогова ручка з литими бронзовими прикрасами – три звірячі голови і, окремо – дикий кабан. Довжина 67 см.
4033	Кинжал з кістяною рукою в піхвах з рожевого оксамиту з трьома оковками з накладним рельєфним рослинним орнаментом.

	Також прикрашені металом кінці ручки. Довжина 51 см.
4032	Кинджал з кістяною ручкою – двома цвяшками, інкрустований золотом. Піхви червоного оксамиту з оковками, одна прикрашена золотом інкрустована орнаментом. Довжина 51 см.
4034	Тесак з роговою ручкою і орнаментованою мідною рифою, що переходить на клинок. Мідні з двома кільцями піхви з одного боку орнаментовані різьбою. Довжина 46,5 см.
4036	Різак загнутий з дерев'яною ручкою з товстою голівкою. Довжина 37,5 см.
4037	Пістоль кремінний з круглим стволом, інкрустованим сріблом з двома рифами з червоної міді й шомполом. Ложа з відбитим кінцем покрита орнаментованими мідяними бляшками. Довжина 43 см.
4038	Пістоль кремінний з круглим стволом без курка. Ручка дерев'яна з наковкою гладкою на кінці. Довжина 41 см.
4039	Пістоль кремінний з круглим стволом, шомполом і дерев'яною ложею з мідною наковокою на кінці і вирізаного на металевій бляшці монограмою «А І» посередині ложі. Біля курка напис «Тула 1813». Довжина 42 см.
4040	Рушниця кремінна з восьмигранним стволом з дерев'яною на весь ствол ложею, на одному боці якої – гніздо для набойів (без покришки), а другий орнаментовано різьбленою спіраллю. Довжина 98 см.
4041	Рушниця кремінна з восьмигранним стволом, трьома мідними рифами. П'ятигранна дерев'яна з кістяними поясками ложа інкрустована кістяними і мідними кружками і розетками, на курку мідний орнамент. Довжина 112 см.
4042	Рушниця кремінна з круглим орнаментованим стволом з трьома мідними рифами і курком, інкрустованим золотом. Кругла ложа з шомполом і кістяним кінцем. Довжина 115 см.
4043	Рушниця кремінна з восьмигранним стволом з трьома срібними орнаментованими черню рифами, кругла ложа з кістяним кінцем і срібними з черню сімома накладками. Довжина 116 см.
4044	Рушниця кремінна з восьмигранним стволом, на кінцях інкрустованим золотом. Без курка. Ложа кругла з одбитим одним кінцем, а другий закінчується роговим додатком для шомпола. Довжина 126 см.
4045	Рушниця кремінна з круглим орнаментованим стволом з позовжньою смужкою з трьома рифами (одна – орнаментована гранчаста). Ложа біля прикрашеного золотом курка прикрашена інкрустованим ромбічно перламутром, кінчається з одного кінця одною мережаною оправою, а з другого прибитою дерев'яною надточкою. Довжина 127 см.
4046	Рушниця кремінна з восьмигранним стволом зі вбитими біля початку п'ятьма мідними прикрасами (місяць, зоря, прапори). Кругла вкрита шкірою з кістяним кінцем ложа з трьома срібними з черню орнаментованими рифами і трьома накладками. Довжина 127,5 см.
4047	Рушниця кремінна з восьмигранним стволом, орнаментованим на кінці золотом з широкою та вузькою рифами. Кругла гладка ложа відбита на обох кінцях. Довжина 132 см.
4048	Рушниця кремінна з восьмигранним стволом, на кінцях орнаментованим сріблом. В кінці ствол розширений. Курка нема. Овальна дерев'яна ложа з горельєфним вирізним орнаментом біля голівки ствола й залізною накладкою на кінці, з кільцем для ремня і шомполом. Довжина 151 см.
4049	Рушниця кремінна з восьмигранним з чотирма мідними поясками стволом. Ложа дерев'яна з різьбленими хвилястими поясками-лиштвами, з одного боку – схованка для набойів, з другого вирізний кістяний кружок з написом «1779 Оллелк». Довжина 149 см.
4050	Рушниця кремінна з круглим (гранчастим на початку, на кінці орнаментованим) стволом з чотирма рифами (один з них – з трьома кільцями). Так само орнаментовано і курок. Ложа кругла з шомполом зі слоновою надточкою й металевою двобічною накладкою. Довжина 147 см.
4051	Рушниця кремінна з восьмигранним стволом з чотирма вирізними мережаними рифами й шомполами. Курок прикрашено пунктиром. Ствол грубо бляхою прикріплено до дерев'яної з кістяним кінцем ложі. Довжина 119 см.
4052	Рушниця кремінна з восьмигранним стволом з двома рельєфно орнаментованими рифами й інкрустованим курком, ложа п'ятигранна дерев'яна, з кістяними поясками, інкрустована кістяними і мідними кружками й розетками. Довжина 110,5 см.
4053	Рушниця пісто́нна. Ствол круглий. Ложа п'ятигранна з кістяною покладкою, інкрустована кістяними і мідними кружками й розетками, перламутровими ромбами й півкружками і закінчується узорчатою мідною накладкою. Довжина 154 см.
4054	Шабля з чешуцатою білою ручкою. На клинку травлений герб: серце, корона з двома янголами й три зорі, нижче – хрест в колі. На другому боці – напис у два рядки. Довжина 98 см.
4055	Шабля з чешуйчатою білою ручкою. На одному боці клинка – мідний інкрустований напис «Josephus dei Gvalia», нижче хрест в колі. З другого боку латинський напис, під яким образ Богородиці в овалі. Довжина 88 см.
4056	Кинджал, на обох боках широкі борозенки й два листочки. Ручка рогова, з одного боку ручки на кінцях – два білого металу орнаментовані черню гудзики. Довжина 57 см.
4057	Клинок шаблі східного типу. Перекладина має з одного боку приточку, що йде над ручкою, а посередині перекладини приклепано вушко. Довжина 92 см.
4058	Клинок шаблі заіржавлений з мідною перекладною у формі хреста, з наклепаною ручкою без колодочок з двома цвяхами. Довжина 92 см.
4059	Шпага зі скобою біля ручки, колодочок на ручці нема. Довжина 91 см.
4063	Мортира-салютівка бронзова. Довжина 9,5 см.
4067	Гарматка з байдака, цапфи з довг хвостом з пробитою прямокутною діркою; шість обручів. Довжина 41 см.
1920 р.	
4132 – 4133	Пістолет кремінний. Угорі горельєфний орнамент, серед якого – лицар у шоломі зі списом у руці. Ложа чорного дерева східного типу інкрустована перламутровими трикутниками; арабески з білого дроту і мідяні цятки. Ручка з кулею на кінці. Довжина 43 см.
4134	Пістолет кремінний. Мідний ствол біля курка гранчастий, на кінці круглий з розширенням. Вибито «Тула 1843»; цей же рік вибито угорі на стволі. Ложа дерев'яна покрита чорним лаком, трохи не доходить до кінця ствола. Шомпола немає. Довжина 36 см.
4135	Рушниця кремінна. Ствол витий, прикріплений до ложі трьома широкими срібними кільцями з чорним орнаментом. Кінець ствола і біля курка оздоблено мідним орнаментом. Тонкий приклад овальний у розрізі. Довжина 115 см.
1921 р.	
4196 – 4197	Пара пістолетів. Дула, замок і кінець руків'я орнаментовані травленим і карбованим орнаментом. На стволі – озброєний чоловік з двома списками. Дерев'яні частини – з різьбленим орнаментом. Довжина 55 см.
4198	Пістолет з раструбом. Створ з накладним срібним орнаментом, замок – з карбованим орнаментом. Ложа з різьбленим орнаментом та інкрустацією. Довжина 49 см.
4199	Пістолет. Ложа і замок орнаментовані накладним срібним орнаментом, дерев'яні частини – срібною інкрустацією. На стволі два нерозбірливі клейма. Довжина 42 см.
4211	Гармати фрагмент чавунної з обручами. XVII ст.
4213	Меч XVI ст. Голівка і поперечина втрачені. Довжина 97 см.
4214	Меч дворучний. Смуга ромбічна з гострим кінцем, ручка з гранчастою головою і великим поперечком. Довжина 105 см.
4215	Меча X ст. фрагмент. Довжина 70 см.
4216	Меч X ст. 70 см.
4217	Секіра з гравірованим двоголовим орлом в короні; біля нижнього вирізу – рядок дірочок. Довжина 17 ст.
[Від губревкому, акт № 2054]	
4231	Пістоль пістонний з інкрустованим сріблом стволом. Грушева ложа прикрашена мідними з вирізним орнаментом накладками. Довжина 51 см.
4232	Кинджал однолезвий зі східним мідно-інкрустованим написом. Вставлений в срібне лите, орнаментоване в стилі ренесанс рослинним орнаментом, руків'я з розширеною голівкою і пипкою згори. Піхви з литого срібла, прикрашені на початку шістьма обідками, посередині рослинним орнаментом і на кінці головою <...>. Довжина 35 см.
4233	Ятаган з клинком, прикрашеним східним орнаментом. Ручка з роговими накладками. Піхви обтягнені червоним оксамитом, біля устя і на кінці зі срібними накладками з черню. Довжина 85 см.

4234	Шабля. На широкому клинку з одного боку гравіювано образ Матері Божої та напис «Maria Mater Dei Patrona Hungaria sub tunni presidium Confugeto», з іншого боку – хрест та напис «Deus exercituum bellator fortissimo. Esto mecum». Руків'я обтягнене шкірою. Піхви залізни. Довжина 95 см.
4235	Шабля. З одного боку – напис «Vivat Golivse Narodu», з іншого – «Vivat Wolnosc i ojczyzna».
4236	Ятаган без ручки. Дерев'яні піхви обтягнені шкірою з тисненим орнаментом. Довжина 36 см.
4237	Шабля з роговими руків'ям. Клинок прикрашено гравіюваним рослинним орнаментом. Довжина 94 см.
4252	Клинок шаблі. Довжина 100 см.
4253	Клинок шаблі. Довжина 90 см.
4254	Клинок ятагана. Довжина 76 см.
4255	Палаш, руків'я з мідною голівкою. Довжина 100 см.
4264 – 4269	Рогатини.
4270 – 4271	Протазани
4273	Келеп. XVII ст.
4274	Пістоль. Серед інкрустованого сріблом орнаменту – напис «Barth. Jos. Kuchenreuter» і клеймо фірми. Горіхова ложа прикрашена різьбленням. Довжина 41 см.
4297 – 4302	Клинок шабелі [зокрема археологічних].
4331 – 4340	Стволи рушниць і піщалі з фітільним запалом
4341	Гармати фрагмент з гравіюваним рослинним орнаментом. Довжина 39 см.
4342	Гармата з прикрашеними цапфами. Довжина 61 см.
4344	Рушниця кремінна нарізна. Ложа прикрашена пояском з кістки. Довжина 128 см.
4345	Рушниця кремінна. Ствол прикрашений на кінці срібним орнаментом. Клеймо східного типу біля курка. Довжина 136 см.
4346	Рушниця кремінна, ствол гранчастий. Ложа гранчаста, прикрашена кістяними смугами і мідними кружечками. Довжина 146 см.
4347	Рушниця кремінна, ствол гранчастий з рослинним срібним орнаментом. Ложа прикрашена кісткою та мідними кружечками. Довжина 104,5 см.
4348	Рушниця кремінна з гранчастим стволом. Ложа горіхова, інкрустована перламутровими ромбиками. Обручі з рослинним орнаментом. Перламутрова пластинка зі східним написом. Довжина 156 см.
4349	Рушниця кремінна з гранчастим стволом з рослинним срібним орнаментом. Курок орнаментовано сріблом. Ложа прикрашена кістяними смужками. Довжина 97 см.
4350	Рушниця кремінна з гранчастим стволом. Ложа з трьома обручами. Довжина 125 см.
4351	Шабля крива з кістяною загненою рукою з емаллю. Довжина 82 см.
4352	Ятаган. Ручка кістяна чорна. На клинку з боків гравіювані картуші. Довжина 71,5 см.
4353	Ятаган. Ручка поламана. На клинку орнаментальні картуші, в одному – східний напис. Довжина 71 см.
4354	Ятаган. На клинку з одного боку зображено клеймо, з іншого – шаблю. Довжина 73,5 см.
4355	Ятаган. Декорований скляними та кораловими вставками. Руків'я кістяне, на клинку великий орнаментований східний напис, з іншого боку – картуш. Довжина 76,5 см.
4356	Меч з кістяним руків'ям, клинок прикрашений монограмою з короною. Довжина 85 см.
4357	Меч з великим перехрестям і щитком для руки. Ручка обмотана дротом.
4358	Меч з довгим перехрестям, загнутим ріжками донизу і щитком для руки. Руків'я обмотане дротом. Довжина 111 см.
4359	Меч з перехрестям і щитком. Руків'я обмотане дротом. Довжина 122 см.
4360	Меч з великим перехрестям, зі штампованим узорним щитком у формі миски. Руків'я обмотане дротом. Металеві піхви з двома кільцями. Довжина 127 см.
4361	Шабля крива з білим кістяним руків'ям, у шкіряних піхвах. Довжина 89 см.
4362	Шабля крива з білим кістяним руків'ям, на клинку мідний орнамент, піхви обтягнені червоним оксамитом. Довжина 94 см.
4363	Шабля дамаської сталі, з одного боку зображено погруддя Катерини II та напис «Божою милістю ми, Катерина Вторая<...>донского<...>козачка<...>Івана Спалуквянова<...> 1774 г.», з іншого боку – двоголовий орел.
4364	Шабля. З одного боку – зображення образу Матері Божої та напис «Maria Mater Dei Patrona Hungaria su tunni prasicium Confugto», з іншого – зображення хреста та напис «In hoc signo vinces». Ручка зі смиком, на якому – рослинний орнамент та двоголовий орел. Піхви металеві. Довжина 100 см.
4365	Кинджал однолезвий. На клинку з дамаської сталі – рельєфні позолочені картуші з написами «Wichelm Clemberg» та «Zolingen». Ручка обтягнена. Піхви обтягнені шкірою, з залізними наконечниками. Довжина 54 см.
4366	Кинджал дволезвий. Руків'я рогове. Перехрестя лите з горельєфними зображеннями звірів. Довжина 61 см.
4367	Револьвер шестизарядний, пістонний, з рослинним орнаментом. Над барабаном уторі – постать мисливця, далі на стволі – напис «Adamis Patent». Руків'я горіхове, із завершенням у вигляді голови лева. Довжина 37 см.
4368 – 4369	Пістолів пара кремінних з витими стволами, прикрашеними золотими орнаментами і клімом. Дерев'яна ложа оббита орнаментованою мідною з чорно і сріблом бляхою і такими ж обручами, частково заміненими новими: срібними з чорно кавказького типу. Довжина 19 см.
4370	Пістоль кремінний. На стволі гравіювано орнамент з написом «NOA.BA». Дерев'яна ложа прикрашена орнаментованою з чорно бляхою. Довжина 49 см.
4371	Пістоль кремінний. На стволі біля курка серед гравіюваного орнаменту – напис «ATAI.Z». Ложа обтягнена шкірою, вгорі срібна з чорно і такими ж написами, три обручі. На кінці ложі – кістяна кулька. Довжина 44 см.
4372	Пістоль пістонний. На стволі зображено фігуру. Ложа обтягнена шкірою і прикрашена черненим сріблом. Довжина 48 см.
4374	Піщаль з гранчастим стволом, товщим коло дула, з прицілом і мушкою. Станок ложі дерев'яний, з двома упірними ніжками. Довжина 160 см.
4378	Рогатина з зображенням корони та вензеля «R». Довжина 225 см.
4379	Шабля. На клинку з обох сторін – позолочені картуші і східні написи. Руків'я срібне. Без піхов. Довжина 96 см.
4380	Шабля. Ручка обмотана дротом з зеленими намистинами в розетах. На перехресті та піхвах (обтягнених зеленим оксамитом) – мідний позолочений прослинний орнамент. Довжина 90 см.
4381	Шабля. XVII ст. На клинку – позолочені картуші. Руків'я (побите) з зеленого каменю. На срібному перехресті та піхвах (обтягнених шкірою) – гравіюваний рослинний орнамент. 95 см.
4382	Кинджал однолезвий. З кістяним руків'ям. На перехресті – горельєфи звірів. Піхви обтягнені шкірою з мідними орнаментованими накладками. В піхвах є місце для ножа (відсутній). Довжина 70 см.
4383	Шабля коротка. На клинку біля руків'я з обох сторін зображено дракона. На мідній голівці також гравіювано дракона. Піхви обтягнені риб'ячою шкірою з мідними гравіюваними грифами та прикрасами. Довжина 79 см.
4384	Протазан з зображенням двоголового орла. Довжина 82 см.
4385	Рушниця кремінна, ствол витий. Біля курка – орнамент та різнокольорові намистини. Мушка у вигляді голови. Біля курка – напис «A.Lominski». Ложа поліандрового дерева у вигляді голови крокодила. Довжина 126 см.
4386	Рушниця кремінна. Ствол прикрашений рослинним орнаментом. Ложа з кістяним пояском. Довжина 136 см.
4387	Рушниця кремінна. Ствол з гравіюваним орнаментом і написом «G.Pertari». Ложа оббита мідною з горельєфним орнаментом позолоченою бляхою. Довжина 141 см.
4388	Рушниця кремінна, ствол гладкий. Ложа, схожа на хвіст риби, оббита орнаментованою бляхою. Довжина 150 см.
4389	Рушниця кремінна. На казенній частині – напис «Lazarino Colina ZZO». Курок орнаментований, ложа гранчаста, прикрашена перламутровими ромбами. Біля курка східний напис. Довжина 176 см.
4390	Рушниця кремінна. Ствол витий гранчастий, з клеймом. Ложа кругла, з кістяною голівкою, з трома срібними з чорно рифами з шополом. Довжина 138 см.

4391	Рушниця циліндрова, на казенній частині ствола – орнаментовані клейма. З мушкою, шомполом. Ложа горіхова. Довжина 222 см.
4392	Рушниця з написом латинськими літерами. Курок з орнаментованою мідною накладкою. Гранчаста ложа прикрашена перламутровими ромбиками і мідними кружками-розетами. Довжина 146 см.
З Музейного фонду	
4421	Пістоль кремінний. Ствол округлий, у нижній частині – срібна оправа з карбованим декором (ампір). На кінці руків'я на срібній овальній накладці гравійовано колчан і лук зі стрілами. Угорі ручки – монограма «AW». На стволі інкрустовано золотом стрілу, біля мушки – сцяво; цифра «1» і фабрична марка «A.L.Grebennon w Warzawie». Подібний напис біля курка. Довжина 40 см.
4422	Пістоль пістонний, ствол круглий. Оправа мідна з рельєфним орнаментом. На стволі та замку інкрустований знак. Довж. 41 см
4423	Пістоль кремінний в мідній оправі. Марка «Lazaro Lazarino». Довжина 39 см
4424	Пістоль кремінний. Ствол довгий з карбованим орнаментом. На кінці ручки кістяна куля. Довжина 40 см.
4425	Пістоль пістонний з травленим орнаментом і написом «Lazaro Lazarino». На кінці ручки позолочена оправа з травленим орнаментом. Біля курка на дереві пізніше незграбно видряпано «Le quesebom Leyala se London se Balaboi». Довжина 52 см.
4426 – 4427	Пістоль кремінний. Стволи круглі, орнаментовані, у верхній частині інкрустовані написами і орнаментами. Ствол з орнаментальною обоймицею. Ручка з металевою обоймицею, інкрустованою розетами. Нижня частин оправлена бляхою з гравійованими та інкрустованими розетами. Довжина 55 см.
4428 – 4428а	Пістоль пістонний. Ствол гранчастий з інкрустацією, орнаментом і написом. На мідній пластині на стволі – напис. Скринька з 14-ма приналежностями.
4429	Рушниця кремінна. Ствол круглий, біля дула потовщений. Ложа інкрустована кісткою, з кістяним кінцем. Довжина 103 см.
4430	Рушниця кремінна. Ствол круглий з потовщенням на кінці. Три вузькі обоймиці. На початку і кінці ствола травлений орнамент, інкрустований сріблом. Ложа інкрустована мідними розетами і кістяними вставками. Довжина 142 см
4431	Меч залізний дворучний. Кінець заокруглений. Перехрестя і голівка ручки з жовтої міді. На одній стороні напис «Писні». Піхви дерев'яні у шкірі. Довжина 102 см.
4432	Пістоль пістонний двоствольний: один над одним. Кінець руків'я круглий. Металеві частини з гравіюванням. Довжина 49 см.
4433	Пістоль кремінний. Ствол круглий. Нижня частина у мідній оправі. Рчка з мідним наконечником. Довжина 40 см.
4434	Пістоль пістонний. Ствол гранчастий. Металева оправа руків'я не збереглася. Довжина 37 см.
4435	Пістоль пістонний. Ствол гранчастий. Дерев'яне різьблене руків'я, кінець у олов'яній оправі. Довжина 35 см.
4436	Пістоль пістонний. Ствол гранчастий. З орнаментом на дерев'яному різьбленому руків'ї. Довжина 32 см.
4437 – 4438	Гарматки жовтої міді з довгими відростками на казенній частині. Біля запала турецькі написи. Довжина 52 см, калібр 3,5 см.
4439	Гарматка-салютівка червоної міді з двома ручками-дельфінами. Над цифрами на казенній частині довгий відросток. Довжина 27 см, калібр 1,2 см.
4440	Шабля в піхвах. Руків'я кістяне з загненим кінцем та отвором для темляка. Перехрестя з орнаментом. Піхви шкіряні зі срібними позолоченими накладками. Орнамент репусе. Довжина 83 см.
4441	Кинджал в піхвах. Угорі східний інкрустований золотом напис, унизу орнамент. Руків'я рогове, з мідними кулями на срібних ажурних розетах з червоним тлом. Піхви з зеленої шкіри. Довжина 63 см.
4444	Палаш кавалерійський в залізних піхвах. Гарда мідна у чотири смуги.
4445	Шабля кавалерійська в залізних піхвах. Гарда мідна у три смуги. Довжина 105 см.
4446	Шабля кавалерійська в залізних піхвах. Ефес зі зміїної шкіри. На гарді два отвори для темляка. Довжина 103 см.
4447	Шабля кавалерійська в залізних піхвах. На ефесі шкіра з мідним дротом. Гарда мідна з литим орнаментом. Довжина 100 см.
4448	Шабля кавалерійська в шкіряних піхвах з металевою позолоченою оправою. Гарда у три смуги. На шестикутній талиці – ініціали «П.Г.». Довжина 92 см.
4449	Тесак. Клинок двозлезвий. Руків'я мідне. Хрестовина з кружками та написами «5960» та «1850». Довжина 63 см.
4450	Кинджал. Клинок витієї сталі з глибоким долом з обох боків. Руків'я кістяне з голівкою птаха на кінці і двома мідними цвяхами. Піхви дерев'яні у шкірі. Довжина 61 см.
4451	Кинджал. Клинок витієї сталі з глибоким долом з обох боків. Руків'я дерев'яне з двома мідними цвяхами. Довжина 63 см.
4452	Ятаган. На клинку кілька паралельних долів. Руків'я кістяне.
4453	Шабля. Руків'я мідне масивне. Піхви шкіряні, унизу і угорі у мідній оправі з поясным гаком. Довжина 86 см.
4454	Шпага кавалерійська. Клинок з двома долами. Руків'я з веєроподібною гардою. Напис «Златоуст декабрі 1826 года». Піхви металеві. Довжина 115 см.
4455	Шпага кавалерійська. Напис «Златоуст октябрь 1839 года». Довжина 115 см.
4456	Шпага піхотна. На клинку гравійовано малюнки: гусар на коні, палаюче серце з написом «Божия Милость», голуб з гілкою і нерозбірливий напис, серце з написом «сим победи», рослинний орнамент і вінки. Довжина 46 см.
4457	Кортик. Напис «Екатериненск<...>Богу и отечеству». Руків'я дерев'яне, в мідній оправі. Довжина 60 см.
4458	Гвинтівка 1866–1870 рр. Ствол нарізний. Три кільця. На замку – позначення «Т – 03/ 1866» «К.Т. /2970 – К». На прикладі – два круглі штамп з зображеннями орлів і літерами «ТК/ 1866», «ПТК/1870». Довжина 136 см.
4459	Гвинтівка. На замку – штамп «Т.03/1861», «5078». На прикладі круглий штампель з орлом і літерами «ПК/1871».
4460	Рушниця. Ствол новий. Ложа обкладена карбованими накладками. Довжина 106 см.
1923 р.	
[З музейного фонду]	
4879	Рушниця кремінна з інкрустованими на ложі оленями і золотою насічкою. Довжина 118 см.
4880	Штуцер одноствольний. Довжина 92 см.
4881	Рушниця китайська з мідним пристроєм для запалу. Ствол насічений срібним дротом. Довжина 89 см.
4882	Рушниця двоствольна (стволи один над одним) з одним курком. Довжина 89 см.
4883	Рушниця кремінна з раструбом лондонського виробництва. Довжина 78 см.
4885	Рушниця кремінна з раструбом. Три мідні квітки. Довжина 64 см
4886	Рушниця кремінна. Ложа у срібній оправі з двома розетами. 64 см.
4887	Рушниця кремінна мідна з раструбом. На стволі і замку вирізано «Котнев». Довжина 73 см.
4888 – 4889	Пістолети кремінні у срібній рельєфній оправі на кінці ложі. Довжина 42 та 43 см.
4890	Пістоль без курка з мідною оправою ручки. Довжина 52 см.
4891 – 4892	Пістолети кремінні з позолоченою оправою у класичному стилі: голова Медузи та ін. Довжина 45 см
4893 – 4894	Пістолети кремінні східні в оправі з жовтої міді з червоною інкрустацією. Довжина 51 та 52 см.
4895 – 4896	Пістолети кремінні. Золочене клеймо «ROS TA». Довжина 53 см.
4897	Пістоль кремінний в оправі жовтої міді з тонким кінцем ручки. Довжина 53 см
4898	Пістоль кремінний. Курок із золоченою інкрустацією. Руків'я завершується дерев'яною кулькою. Довжина 47 см.
4899	Пістоль кремінний. Оправа срібна з черню. Довжина 47 см.
4900	Пістоль кремінний з інкрустацією: голова воїна. Довжина 49 см.
4901	Пістоль кремінний з раструбом і кістяною інкрустацією. Довжина 37 см.
4902	Пістоль кремінний фабрики «Le Rou Paris». Мушка у формі голови Мефістофеля. Довжина 52 см.
4903	Пістоль кремінний грубої роботи з різьблени на ложі написом «Mukden. 26.II.1905». Довжина 36 см.
4904	Пістоль кремінний зі срібною оправою на ложі (голова воїна). Довжина 35 см.
4905	Пістоль кремінний з мідним стволом і карбованим орнаментом. Довжина 33 см.
4906	Пістоль кремінний з восьмигранним нарізним стволом, орнаментованим руків'ям. Довжина 32 см.
4907	Пістоль п'ятизарядний з восьмигранним стволом. Довжина 32 см
4908	Пістоль чотириствольний без курка. Довжина 19 см.
4909	Ятаган. Руків'я кістяне з коралами. Піхви шкіряні у металевій оправі. Довжина 82 см.

4910	Ятаган. Руків'я кістяне з коралами. Піхви шкіряні у металевій оправі. Довжина 72 см.
4911	Ятаган. Руків'я з чорної кістки. Піхви у металевій оправі. Клинок з насічкою. Довжина 72 см.
4912	Ятаган. Руків'я з чорної кістки. Піхви оксамитові у металевій оправі. Довжина 70 см.
4913	Ятаган. Руків'я з чорної кістки. Клинок з насічкою. Піхви шкіряні. Довжина 71 см.
4914	Ятаган з залізними руків'ям у залізних піхвах. Довжина 43 см.
4915	Ятаган. Руків'я з білої кістки. Зелені картуші зі східними написами. Піхви у червоному оксамиті з металевими накладками репусе. Довжина 74 см.
4916	Ятаган. Руків'я з черню. Піхви сап'янові з металевою обкладкою. Довжина 71 см.
4917	Ятаган. Руків'я з білої кістки. Піхви шкіряні у металевій оправі. Довжина 43 см.
4918	Кинджал. Руків'я з білої кістки, інкрустоване чорними кругами. Піхви шкіряні. Довжина 38 см.
4919	Кинджал. Руків'я з чорної кістки. Піхви шкіряні. Довжина 52 см.
4920	Кинджал. Руків'я з чорної кістки, смуга із золотою насічкою. Піхви шкіряні. Довжина 57 см.
4921	Кинджал. Руків'я залізне з насічкою: рослинний орнамент та зображення звіра. Довжина 58 см.
4922	Кинджал-багнет у металевих піхвах. Довжина 51 см.
4923	Кинджал. Руків'я з чорної кістки. Піхви зі зміної шкіри. Довжина 50 см.
4924	Кинджал. Руків'я з чорної кістки. Піхви шкіряні. Довжина 52 см.
4925	Кинджал. Руків'я з білої кістки. Піхви з одного боку з червоного сап'яну, з іншого – червоного оксамиту в металевій з черню оправі. Довжина 49 см.
4926	Кинджал. Руків'я з чорної кістки. Піхви шкіряні. Довжина 54 см.
4927	Мечик японський. Огниво ажурне. Руків'я зміної шкіри оплетене чорною шкірою з накладками-драконами. Довжина 65 см.
4928	Мечик японський. Огниво орнаментоване драконами. Піхви зміної шкіри перевиті чорною шкірою з накладними драконами. Довжина 62 см.
4929	Кинджал. Руків'я чорне. Піхви оббиті дротом. Довжина 55 см.
4930	Кинджал. Руків'я чорної кістки зі срібними пуклями. Клинок із золотою насічкою. Піхви шкіряні. Довжина 43 см.
4931	Кинджал з хвилястим <...>. Руків'я дерев'яне. Піхви шкіряні у залізній оправі. Довжина 30 см.
4932	Пістоль кремінний зі срібними накладками. Руків'я з золотою накладкою. Клеймо «Bortet A.». Довжина 26 см.
4933	Меч японський. Руків'я довге у срібній оправі. Піхви зі срібними накладками. Довжина 24 см.
4934	Шабля козацька. Руків'я з черню. Піхви шкіряні. Довжина 100 см.
4935	Шабля козацька. Руків'я дерев'яне. Піхви шкіряні. Довжина 88 см.
4936	Шабля. На клинку – постать воїна, напис «Camillus» і ініціалами «Н.Р.». На звороті арматура. Довжина 95 см.
4937	Шабля козацького типу, руків'я дерев'яне. Кінці перехрестя загнені донизу. Довжина 98 см.
4938	Шабля. Руків'я дерев'яне. Перехрестя срібне карбоване рівне. Піхви шкіряні у срібній оправі зі східним клеймом.
4939	Шабля. Руків'я шкіряне, обплетене дротом. Перехрестя мідне рівне. Шкіряні піхви у мідній оправі.
4940	Шабля. Руків'я шкіряне з мідними розетами. Перехрестя залізне рівне. Довжина 78 см.
4941	Шабля. Руків'я дерев'яне з п'ятьма срібними обоймицями. Перехрестя рівне. Піхви шкіряні оббиті ремнем. Довжина 70 см.
4942	Шабля. Руків'я дерев'яне. Перехрестя рівне. Піхви шкіряні. Довжина 70 см.
4943	Шабля. На руків'ї – одноголовий орел. Голівка у вигляді голови лева. Кінці перехрестя загнені: одне вгору, друге донизу. Піхви в металевих обоймах. Довжина 70 см.
4944	Шабля. Металева руків'я інкрустована камінням. На клинку зображено Божу Мати та одноголового орла. Піхви зміної шкіри в металевих обоймах. Довжина 90 см.
4945	Шабля. На клинку золота насічка: написи. Руків'я та металеві піхви орнаментоване коралами і бірюзою. Довжина 99 см.
4946	Шабля. Руків'я металева. Піхви шкіряні. Довжина 90 см.
4947	Шпага в жовтих піхвах. Довжина 92 см.
4948	Шпага в жовтих піхвах. Довжина 92 см.
4949	Палаш кавалерійський. До перехрестя приєднана раковина. Довжина 98 см.
4951	Шабля офіцерська, ост. чв. XIX ст. На клинку травлений портрет Олександра III, на звороті – російський герб. Довжина 96 см.
4952	Шабля. Травлені написи «За веру и царя» та «Царю покорна, врагам страшна». Довжина 98 см.
4953	Шабля. На ефесі напис «За храбрость» і зображення хреста Ордену св. Анни. На клинку травлений орнамент і арматура. Напис «Златоуст. оруж. фабрика». Довжина 95 см.
4954	Шабля. На клинку травлений державний германський герб, монограма і орнаменти. Піхви шкіряні з металевою оправою. Довжина 93 см.
4955	Шабля кавалерійська. На ефесі напис «За храбрость», на клинку «Генераль-адъютанту графу Ржевускому офицеры Драгунского Его ВВ имп. Нико. Полка. Евпатория. 1855». Довжина 105 см.
4956	Шабля кавалерійська в мідних піхвах. Довжина 105 см.
4957	Шабля. Руків'я кістяне. Яблуко у вигляді голови лева. Позолочені піхви декоровані арматурою. На клинку зображено квіти і арматуру. Довжина 47 см.
4961	Шабля кавалерійська. На клинку – хрест та зображення Матері Божої з латинськими написами. Піхви залізні. Довжина 100 см.
[З музейного фонду]	
5063	Рушниця-раструб. На стволі напис «№ 09 1748 Году НК». На замку – мідна вставка з написом «№ К 1838 Б.Л.»
5064	Рушниця. Свол восьмигранний. Замок з ключем. Довжина 92 см.
5065	Рушниця коротка з раструбом. Довжина 68 см.
5066	Рушниця кремінна зі штиком. Довжина 72 см.
5067	Рушниця кремінна з довгим стволом з мідними обоймицями і тонким загненим ложем. Довжина 167 см.
5068	Рушниця кремінна. Ложа гранчаста з інкрустацією кістяними і мідними розетами. Довжина 108 см.
5069	Рушниця кремінна з гранчастим стволом і чотирма мідними обоймами. Ложа інкрустована кісткою і мідними розетами. Довжина 113 см.
5070	Рушниця кремінна двустовка. Довжина 89 см.
5071	Рушниця-раструб кремінна, ствол з рельєфним орнаментом. Ложа різьблена з мідною інкрустацією. Довжина 50 см.
5072	Пістолет креміннийзаводу «La Mofte». На стволі рельєфний орнамент (арматура) і золота інкрустація. Довжина 50 см.
5073	Пістолет кремінний. Ручка інкрустована залізна. Довжина 47 см.
5074	Пістолет кремінний. На стволі рельєфний орнамент. Руків'я дерев'яне різьблене. Довжина 39 см.
5075	Пістолет кремінний, парний до попереднього. Довжина 39 см.
5076	Пістолет кремінний. Ложа дерев'яна інкрустована мідними зірками. Довжина 43 см.
5078	Пістолет без замка. Ложа дерев'яна з мідною інкрустацією. 42 см.
5079	Пістолет кремінний. Ствол орнаментований позолотою (рослинний орнамент). Ложа обтягнена шкірою, обойми з черню, кінець ручки кістяний. Довжина 42 см.
5080	Пістолет з гранчастим стволом. Руків'я з гранчастим рослинним орнаментом. Довжина 38 см.
5081	Пістолет пістонний з раструбом, клеймо «Ketland Adams». Довжина 33 см.
5082	Пістолет кремінний. Руків'я інкрустоване срібним орнаментом: рослини, арматура, риби. Довжина 50см.
5083	Пістолет кремінний. Обойми з черню, руків'я обтягнене шкірою. Довжина 44 см.
5084	Пістолет кремінний. Ствол і замок інкрустовані золотим орнаментом. Завершення руків'я кругле кістяне. Довжина 50 см.
5085	Пістолет кремінний – пара до попереднього. Довжина 49 см.
5086	Пістолет кремінний. На кінці ствола – широка мідна обойма. Завершення руків'я мідне. Довжина 52 см.

5087	Пістолет кремінний – пара до попереднього. Довжина 50 см.
5088	Пістолет кремінний, завершення руків'я – мідне орнаментоване. Довжина 48 см.
5089	Пістолет кремінний. На замку «Тула 1764». На завершенні руків'я на мідні оправі – монограма Катерини II. Довжина 45 см.
5090	Пістолет кремінний. На замку золота інкрустація. Три обойми і руків'я декоровані чорно (рослинний орнамент). Завершення руків'я – кістяна кулька. Довжина 44 см.
5091	Пістолет кремінний. Ствол восьмигранний і замок з гравійованим орнаментом. Руків'я дерев'яне. Довжина 37 см.
5092	Пістолет кремінний заводу «Casa Signan a Nante». Руків'я орнаментоване срібними накладками та голівкою турка. Довж. 35 см.
5093	Меч-кинджал. Руків'я кістяне, орнаментоване металевими цвяхами і бірюзою. Піхви шкіряні, по тисненому орнаменту декоровані мідними цвяхами і бірюзою. Довжина 110 см.
5094	Шабля. Руків'я і піхви дерев'яні з частиною шкіряної оправі. 90 см.
5095	Шабля. Клинок німецький, руків'я шкіряне з черневими окрасами, перехрестя старе інкрустоване золотом. Піхви з червоного сап'яну. Довжина 85 см.
5096	Шабля. Руків'я зі зміної шкіри, металеве перехрестя девороване позолоченим гравіюванням. Шкіряні піхви із золоченими обоміцями і наконечником. Довжина 86 см.
5097	Шабля. Клинок із золотою інкрустацією. Руків'я з чорної кістки. На перехресті карбування і чорніння. Піхви зміної шкіри з золотим карбуванням і альмандинами на обоміцях. Довжина 94 см.
5098	Шабля з руків'ям у срібній оправі з золоченим перехрестям. Піхви шкіряні у срібній золоченій оправі з чорно. Довжина 90 см.
5099	Ятаган. Руків'я кістяне у мідній оправі. Піхви червоного оксамиту. Довжина 81 см.
5100	Шабля. Клинок із золоченою розетою. Руків'я кістяне з орнаментованим перехрестям. Довжина 95 см.
5101	Ятаган. Руків'я кістяне. На клинку травлений картуш. Довжина 70 см.
5102	Кинджал. Клинок з двома долами, інкрустованим орнаментом і східним написом. Руків'я кістяне. Довжина 58 см.
5103	Рушниця кремінна двуствольна. На мідних частинах різьблений орнамент. Довжина 100 см.
5104	Рушниця кремінна двуствольна. На обох стволах «С.К.cibenhan A.Varso vic». Довжина 111 см.
5105	Рушниця кремінна двуствольна. На дерев'яній ложі – різьблена голова дракона. «Gimel a Paris». Довжина 114 см.
5106	Рушниця кремінна двуствольна. На дерев'яних частинах рельєфний орнамент. На стволах написи «Carl Wagner a Varsovie» «С.В.» і зображення герба. Довжина 112 см.
5107	Рушниця кремінна двуствольна, малого калібру. Ложа орнаментована тонкою різьбою і срібними карбованими пластинами. Напис «Fatan a Paris. Rue de Bas. № 26». Довжина 114 см.
5108	Рушниця кремінна двуствольна. З золотою насічкою. Довжина 114 см.
5109	Рушниця кремінна двуствольна. На ложі – людське обличчя. На стволах «La Pace a Paris argergel emperent». Довжина 118 см.
5111	Рушниця кремінна двуствольна. Подібна до № 5106, крім монограми «AS». Довжина 116 см.
5112	Рушниця кремінна двуствольна. На ложі срібні накладки, на стволах – арматура і напис золотом «Гаврила Пермяков. Санкт-Петербург». Довжина 118 см.
5113	Рушниця кремінна двуствольна. Напис «...a Paris». Довжина 120 см.
5114	Рушниця кремінна двуствольна. На дерев'яну ложі – голова звіра. Напис «Le Page Arg Oedin du Roi». Довжина 120 см.
5115	Рушниця кремінна двуствольна (ствол над стволем). Довжина 118 см.
5116	Рушниця кремінна двуствольна. На стволах золота насічка: арматура і орнамент. Напис «Weihand a Franefart». Між стволами «Canon Tordu fer Etote». Довжина 122 см.
5117	Рушниця кремінна двуствольна. Ложа обтягнена шкірою. На стволах золота насічка. На замках монограма «AK». Довж. 123 см.
5118	Рушниця кремінна двуствольна. Ложа обтягнена зеленим оксамитом. На стволах золота насічка, між стволами напис «Lui farcat. Senl Litre Arguebusier Du Roy Paris». Довжина 123 см.
5119	Рушниця кремінна двуствольна. На замках напис «Reichardt Stockholm». Довжина 122 см.
5120	Рушниця кремінна двуствольна. Парна до № 5118. Довжина 123 см.
5121	Рушниця кремінна двуствольна. На ложі різний орнамент, «№ 4. 1770», напис «Croizter a Paris». Довжина 124 см.
5122	Рушниця кремінна двуствольна. Напис «Lui Foreat a Paris», «№ 1, 1781». Довжина 128 см.
5123	Рушниця кремінна. Карбований золочений орнамент – арматура. На замку напис «Тула 1791». Довжина 118 см.
5124	Рушниця кремінна. Різний інкрустований орнамент – мисливські сцени. На стволі напис «Georg Tobras. Kiele». Довж. 126 см.
5125	Рушниця кремінна. Мисливські сцени. Напис «Frants Peter». Довжина 133 см.
5126	Рушниця кремінна. Інкрустовано герб. На замку напис «Colnot in Wienn». Довжина 140 см.
5127	Рушниця кремінна. Аналогічна № 5126. Довжина 140 см.
5128	Рушниця кремінна нарізна. Замок і оправка мідні. Довжина 117 см.
5129	Рушниця кремінна нарізна. Напис «A Breslav». Довжина 110 см.
5130	Рушниця кремінна нарізна. На ложі мідні рельєфні окраси. Довжина 117 см.
5131	Рушниця кремінна нарізна. Аналогічна № 5130. Довжина 118 см.
5132	Рушниця кремінна нарізна. Довжина 116 см.
5133	Рушниця кремінна нарізна. Ложа інкрустована перламутромі позолоченими накладками з гербом та зображенням жіночого бюсту з монограмою. На стволі зображено вершника та монарху «AK». Довжина 95 см.
5134	Рушниця кремінна нарізна, ствол витий. Замок і частину ствола орнаментовано сріблом. На таблиці напис «Ружье сие взято в Варне и поднесно гр. М.С.Воронцовым гр. В.К.Браницкому. 1828 года». Довжина 110 см.
5135	Рушниця кремінна східна. Ложа інкрустована кісткою і мідними розетами. Довжина 140 см.
5136	Рушниця кремінна (Кавказ?). Ложа в перерізі овальна, наконечник кістяний. Довжина 128 см.
5137	Рушниця кремінна, ствол витий зі срібним орнаментом і червоними вставками. Ложа шестигранна. Довжина 103 см.
5701	Пістоль кремінний з раструбом, золота насічка. Довжина 30 см.
5702	Арбалет (лук-пістоль) з курком і написом на стволі «1832». Розміри 36×45 см.
5703	Арбалет (лук-пістоль) з курком і написом на мідному стволі «Turukzany 1850». Розміри 29×43 см.
5704	Арбалет (лук-пістоль) з курком. Розміри 35×44 см.
5705	Пристрій металевий для натягання попереднього лука. Довжина 28 см.
5706	Пристрій дерев'яний з металевим язичком для натягання лука. Довжина 30 см.
5707	Шабля мініатюрна, зображення вершника. Довжина 80 см.
5708	Шабля коротка, без ручки. На перехресті золочені трави. Піхви оксамитові з 3-ма прикладами в золотих травах. Довжина 62 см.
5709	Кортік з французьким написом. 1828 р. Довжина 79 см.
5710	Кортік з гравійованим зображенням голови турка, півмісяця, трьох стріл. Довжина 71 см.
5711	Шабля з прорізним орнаментом з трьома долами і золоченими насічками. Довжина 107 см.
5720	Рушниця кремінна з раструбом. На стволі напис «№ 9 1748 году Н.К.», на замку «Н.К. 1838 П.Л. Р.». Довжина 100 см.
5721	Шолом залізний з вісьмома жолобками і п'ятьма смугами з трьома кружками. Діаметр 21 см, висота 18 см.
5722	Шолом залізний з вісьмома жолобками. Розміри 20×14 см.
5723	Шолом залізний з двох половин. Напотиличник з трьох пластин. Розміри 20×21 см.
5724	Шолом залізний орнаментований, напис східний. В центрі високий п'ятикутний щит. Розміри 20×25 см.
5725	Шолом залізний, подібний до попереднього, з бармицею. Розміри 28×20 см.
5726	Шолом залізний, з зображенням левів та обличч у сैयाх серед трав. У центрі – щит і перенісся.
5727	Кольчуга з короткими рукавами. Довжина 90 см.
5728	Кольчуга з коміром і короткими рукавами. 70 см.
5729	Щит залізний. Орнамент: серед трав – звірі, птахи і п'ять куклів. Довжина 34 см.

5730	Щит залізний. Орнамент: в центрі обличчя в сяйві, навкруги трави. По каймі – напис і чотири пуклі. Довжина 47 см.
5731	Щит залізний. Аналогічний попередньому. Довжина 47 см.
5732	Щит залізний. Орнамент: трави, по каймі – напис вв'яззю, 4 пуклі. Довжина 47 см.
5733	Щит залізний. Орнамент: в центрі обличчя, східні стрічки, по каймі серед трав – окремі елементи, чотири пуклі. Довжина 51 см.
5734	Нагрудник панциря типу «рак» з мідними пластинами з кружковим орнаментом. Унизу – три рухомі пластини. Розм. 40×46 см.
5735	Нагрудник панциря типу «рак» з мідною пластиною на грудях з прорізами, по краю декорована мідними кружками. Унизу рухомі пластини. Розміри 35×45 см.
5736	Нагрудник панциря типу «рак» з ребром. Декоровано мідними смугами і бляхами. Унизу – три рухомі пластини. Розм. 40×42 см.
5738	Панцир залізний з вертикальними смугами. Унизу на тасьмах – горизонтальні пластини, вкриті чорним лаком. Рукави з зеленої тканини, обшиті залізними пластинами до рукавиць. Довжина 77 см.
5739	Шолом залізний до попереднього панциря з вертикальними смугами, чотирма горизонтальними пластинами і маскою на нижню частину обличчя. Довжина 17 см.
5740	Наруч залізний. Орнамент: обличчя в сяві, леви, птахи. Розміри 32×10 см.
5741	Наруч залізний. Орнамент і напис. Розміри 36×10 см.
5742	Наруч залізний. Орнамент. Розміри 29×10 см.
5759	Нагрудник панциря з чотирма рухомими смугами унизу. Розміри 75 х 41 см.
5760	Панцир залізний, по краям мідні оковки, на грудях два мідні круги: на одному – Мадонна у сяйві, на другому – чотири прорізи. Унизу – чотири горизонтальні смуги з круглими мідними накладками. Розміри 45×35 см.
5761	Шолом залізний. Попереду дві частини на шарнірах, угорі гребінь. Довжина 37 см.
5762	Опліччя панциря з двох частин, що застібуються на плечах. Довжина 34 см.
5763 – 5764	Наруча залізного верхня частина (сім смуг). Довжина 40 см.
5765	Наруча залізного верхня частина, оббита мідними цвяшками і мідною оковкою по краям. Довжина 34 см.
5766	Шолом (місюрка), що складається з опуклого золоченого і орнаментованого (у чотири смуги) диска та бармиці.
5768	Келеп залізний з руків'ям, обплетеним дротом. Довжина 57 см.
5769	Пістоль шестиствольний. Довжина 21 см.
5770	Булава грушовидна мідна позолочена орнаментована квітами. Руків'я обтягнене зеленою тканиною. Довжина 70 см.
5771	Пернач (шість пер) залізний. Передня частина держака вита. Всередину вгвинчено спис. Довжина 75 см.
5772	Пернач (шість пер) верхня частина зі втулкою. 25 см.
5778	Акронікен залізний з мідним наконечником і мотузкою петлею. Довжина 28 см.
5779	Арбалет. Ложа інкрустована гравійованою слоновою кісткою. Шерстяні помпони. Розміри 73×56 см.
[З колекції О.Гансена]	
5788 – 5789	Пара пістолетів простої роботи. Довжина 68 см.
5790 – 5791	Пара пістолетів з клеймом «Z.C.». Орнамент: дракон. На кінці ручки – маска. Довжина 55 см.
5792 – 5793	Пара пістолетів з клеймом «London» і написом. Довжина 39 см.
5794 – 5795	Пара пістолетів з гранчастими стволами. Клеймо «F. Schuler», номер «1–2». Довжина 41 см.
5796 – 5797	Пара пістолетів з гранчастими стволами, золочене клеймо «Colnot». Довжина 41 см.
5798 – 5799	Пара пістолетів з мідними голівками грифів на кінцях ручок. Клеймо – вершник. Довжина 31 см.
5800	Пістолет: на гранчастому стволі – золоті інкрустовані смуги і клеймо «Bac. Ker. Huger Aremscheid». Довжина 39 см.
5801 – 5802	Пістолети художньої роботи. Клеймо – одноголовий орел. Розміри 46×42 см.
5803	Пістолет. На гранчастому стволі – напис «Koch Lalleman a Noug». Довжина 40 см.
5804	Пістолет. Клеймо «L.Lasario». Руків'я з загостреним кінцем, відігненим назад. Довжина 48 см.
5805	Пістолет. Ствол круглий. Руків'я з загостреним кінцем, відігненим назад. Довжина 48 см.
5806	Пістолет. На круглому стволі клеймо «Lazari cominago». Довжина 34 см.
5807	Пістолет. Ствол круглий. На ньому зображено людське обличчя і постать. На кінці ручки – постать. Довжина 54 см.
5808	Пістолет художньої роботи. Орнамент золочений: олень, собаки. На кінці ручки – жіночий бюст. Клеймо – вершник, напис «Jakob Kuchenreiter». Довжина 47 см.
5809	Пістолет художньої роботи, золочений. На стволі – постать воїна зі списом. На щиті – «НВ», на ручці – герб. Довжина 47 см.
5810	Пістолет, клеймо – зображення вершника. Напис «J. Andres Kuchenreiter». Довжина 40 см.
5811	Пістолет двоствольний курковий. Довжина 40 см.
5812	Пістолет кремінний. Ствол круглий. На замку вирізано «Riechard». Довжина 37 см.
5813	Пістолет кремінний маленький в мідній оправі. Довжина 23 см.
5814	Пістолет маленький двоствольний (ствол один над другим), однокурковий. Довжина 20 см.
5815	Пістолет дамський шестизарядний з білим кістяним руків'ям. Клеймо «Lepauche en Brevel». Довжина 18 см.
5816	Пістолет кремінний маленький. Довжина 17 см.
5817	Пістолет з масивним кремінним замкомі маленьким тонким стволом. Довжина 28 см.
5818	Пістолет кремінний з дерев'яним руків'ям. Довжина 19 см.
5819	Гарматка мідна віватівка з запалом у казенній частині і широким кільцем на дульному зрізі. Довжина 44 см.
5820	Пернач (шість пер) залізний. Руків'я і верхня частина орнаментовані срібною насічкою. Середня частина руків'я обтягнена чорною тканиною. Довжина 53 см.
5821	Пернач залізний – 18 пер. Середня частина обтягнена шкірою, руків'я – залізом. Довжина 41 см.
5822	Булава залізна конічна з півкруглим наверхшам з квітами і гірляндами. Ручка з гвинтовою нарізкою на кінці. Довжина 35 см.
5870	Арбалет. Ложа інкрустована слоновою кісткою: гравійовані рослини і жіночі обличчя, птахи та купідони. Довжина 60 см.
5871	Рушниця кремінна з раструбом. На стволі зображено погруддя. На замку напис «COV OAMB». Довжина 80 см.
5872	Рушниця з раструбом, на стволі клеймо. Довжина 87 см.
5873	Рушниця жовтої міді з раструбом, нижня восьмигранна частина з гравійованим орнаментом. Довжина 90 см.
5874	Рушниця гранчаста. Ложа орнаментована різьбою, інкрустацією металом і слоновою кісткою: мисливські сцени. Довж. 117 см.
5875	Рушниця кремінна. Ствол гранчастий. Клеймо. Довжина 110 см.
5876	Рушниця масивна кремінна. Золочений орнамент. Частина оправу жовтої міді, на стволі клеймо. Довжина 123 см.
5877	Рушниця гранчаста. Клеймо і напис. На ложі зображено мисливця, що цілиться у кабана, якого наздогнав собака. Довж. 123 см.
5878	Рушниця кремінна, нижня частина ствола гранчаста. Позолотою позначено «1784. St. Peterburg» та «Gracke». Довжина 132 см.
5879	Рушниця кремінна. Нижня частина і ствол гранчасті. На металевих накладках – орнамент, постаті, обличчя. Довжина 137 см.
5880	Рушниця кремінна з металевою обкладкою дерев'яного ложа, з чотирма обіймами жовтої міді. Орнамент – плетінка, розводи, орнаментальні мотиви у формі «Л» у восьми інкрустованих мідних пластинах. Орнамент ствола: спіралі рядами. Кінець ложі розширений з мідною обкладкою з залізними орнаментованими накладками. Довжина 167 см.
5881	Рушниця маньчжурська фітильна гранчаста з п'ятьма мідними обіймицями. Довжина 150 см. .
5882	Шабля в металевих піхвах з ажурною гардою. На клинку – портрет Яна Собєського, на звороті – Мадонна. Довжина 105 см.
5883	Шабля у шкіряних піхвах з металевими обіймицями. На клинку витравлено зображення Мадонни і напис серед орнаментованих картушів. Потрійна гарда. Довжина 105 см.
5884	Шабля у шкіряних піхвах з металевими обіймицями. На клинку – зображення вершника з піднятою шаблею і напис «Wiwat <...> 1788», на звороті зображення одноголового орла і напис «Wiwat...». Довжина 95 см.
5885	Шабля у металевих піхвах з потрійною гардою. На клинку витравлено монограму «AR» з короною. Довжина 105 см.
5886	Шабля в шкіряних піхвах. На клинку золотом напис «... Ми, Єлісавета... 1749 Андрино...Юдину...». Довжина 100 см.
5887	Шабля. Руків'я металеве у вигляді голови і ший птаха. Піхви шкіряні, на обіймах арматура. Довжина 105 см.

5888	Шабля в орнаментованих шкіряних піхвах. На обоймицях та перехресті – травлений золочений орнамент. Руків'я слонової кістки. Довжина 100 см.
5889	Шабля в мідних піхвах. На клинку – травлений золочений орнамент. На руків'ї залишки змійної шкіри, на мідній частині оправи – вензель «Е П». Довжина 90 см.
5890	Шабля у шкіряних піхвах. На клинку – одноголовий орел і напис польською мовою. Руків'я більш пізнє, з кавказькою чернню. Довжина 95 см.
5891	Шабля у дерев'яних піхвах з фрагментами шкіри. Руків'я у срібному окутті: смуги і розети. На клинку зображено чоловічий бюст. Довжина 92 см.
5892	Шабля з ажурною гардою. На клинку – польський напис. Довжина 87 см.
5893	Шабля у шкіряних піхвах з металевими обоймицями. На клинку зображено одноголового орла і зазначено дату «1794», на звороті – вершника. Довжина 80 см.
5894	Клинок шаблі, прикрашений зображеннями Мадонни, вершника, хреста. Довжина 88 см.
5895	Клинок шаблі. Золота монограма «SAK», на звороті герб. Довжина 98 см.
5896	Шабля без піхов з золоченим ефесом і подвійною гардою. На клинку напис «Fortunam Temptare», на звороті «Anno Domini 1793». Довжина 93 см.
5897	Шабля без піхов. Клеймо «IPZO» та напис «Mars malisvita bonis». Довжина 95 см.
5898	Шабля без піхов. Руків'я у шкірі. Довжина 99 см.
5899	Шабля без піхов. На клинку витравлено «Boze! Dopomz 1811 г». Довжина 100 см.
5900	Шабля без піхов, руків'я у мідній оправі з фрагментами шкіри. Довжина 100 см.
5901	Шабля без піхов, на клинку витравлено «Vivat Constituta Dnia 3-go Maja 1791», на звороті «Vivat Krol Polski». Довжина 100 см.
5902	Шабля без піхов, руків'я рогове. На клинку напис «1580...». На звороті – нерозбірливий напис. Довжина 100 см.
5903	Шпага без піхов. Руків'я перламутрове у бронзовій оправі та монограмою «R». Довжина 90 см.
5904	Шпага без піхов. Руків'я та верхня частина клинка позолочені, з одного боку – одноголовий орел, з іншого – зображено вершника і зазначено дату «1858». Довжина 95 см.
5905	Палаш із залізною гардою. Руків'я обтягнено змійною шкірою. Довжина 95 см.
5906	Шпага в шкіряних з бронзою піхвах. Руків'я перламутрове в бронзовій оправі з голівками левів і гербом серед арматури. На клинку – орнамент. Довжина 95 см.
5907	Шпага з бронзовим ефесом, монограмою «SAR» та зображенням 12-ти апостолів на клинку. Довжина 97 см.
5908	Шпага. Руків'я завершується шоломом із забралом, на клинку – монограма «SAR». Довжина 100 см.
5909	Палаш з потрійною залізною гардою. На клинку травлено напис «Vivat Poloni». Довжина 100 см.
5910	Шпага з залізним ефесом, орнаментованим дірочками. На клинку напис «Peo virtute et patria». Довжина 105 см.
5911	Кинджал. Руків'я рогове у металевій оправі. На клинку – східний напис і орнамент. Довжина 77 см.
5912	Кинджал прямий широкий. Піхви з чорної і червоної шкіри. Руків'я чорної і жовтої кістки, металеві частини позолочені. Довжина 84 см.
5913	Шабля без піхов. На ефесі – напис мідними літерами «3CN 18». Довжина 60 см.
5914	Ятаган. Руків'я металеве з рослинним орнаментом, завершується голівкою. Піхви металеві, орнаментовані рослинним декором і зображеннями звірів. Довжина 59 см.
5915	Кинджал. Руків'я слонової кістки. Металеві частини і частина клинка орнаментовані золотом. Руків'я кістяне. Піхви шкіряні, обіймиці орнаментовані золотом. Довжина 55 см.
5916	Кортик. Руків'я дерев'яне, на клинку – ініціали «ISB». Піхви шкіряні, оправлені у мідь. Довжина 46 см.
5917	Клинок кинджала з написом золотом «Умри, злодей, от руки моеї». Довжина 37 см.
5918	Кортик. Руків'я чорного дерева з бронзою. Піхви червоного оксамиту. Довжина 53 см.
5919	Кинджал з двома клеймами, руків'я рогове. Піхви обтягнені зеленою тканиною. Довжина 33 см.
5926	Шолом залізний напівсферичний з козирком і двома пластинами ззаду. Накладки жовтої міді. Розміри 32×8 см.
5929	Нагрудник панциря залізного. Намальоване поясне зображення Матері Божої. Розміри 31×38 см.
5930	Панциря залізного наперсся з поперечною мугою унизу. Розміри 31×35 см.
5931	Панциря залізного наперсся. В центрі – мідна таблиця з чотирма прорізами. Унизу три горизонтальні смуги. Розміри 33×42 см.
5932 – 5933	Наручі залізні у поздовжню смужку. На кінцях ланцюжками прикріплені срібні орнаментовані накладки. Довжина 30 см.
5934	Шолом напівсферичний. З двома втулками і розетою в центрі, з сіткою з чотирма трикутниками на кінці. Розміри 58×18 см.
5935	Кольчуга. Розміри 63×88 см.
5936	Кольчуга з коміром, підшитим червоною тканиною. Розміри 78× 26 см.
[Колекція Кочубя]	
5938	Рушниця тонка довга. Ствол гранчастий з клемом і написом «Lazarino komina». Ложа металева, орнаментована, ствол з сімома срібними орнаментованими обоймицями. Довжина 174 см.
5939	Рушниця тонка довга. Ствол круглий з клеймом, сімома обоймицями. Ложа металева, орнаментована. Довжина 171 см.
5940	Рушниця тонка довга. Ствол з клеймом і чотирма орнаментованими обоймицями. Ложа дерев'яна, орнаментована пластинами. Довжина 170 см.
5941	Рушниця тонка довга. Ствол гранчастий, з п'ятьма обіймицями, з золотим орнаментом. Приклад гранчастий, обкладений орнаментованими металевими пластинами. Довжина 169 см.
5942	Рушниця тонка довга. Ствол з клеймом «OT» з п'ятьма срібними орнаментованими обоймицями. Ложа обкладена металевими пластинами. Довжина 150 см.
5944	Рушниця. Ствол круглий, орнаментований, з двома мідними обоймицями. Ложа з металевими орнаментованими частинами. Довжина 135 см.
5945	Рушниця. Ствол круглий з клеймом. Дерев'яна ложа інкрустована кістяним чотирикутником. Довжина 130 см.
5946	Рушниця. Ствол круглий орнаментований. Дерев'яна ложа інкрустована кісткою: птахи біля вази з квітами. Напис. Довжина 124 см.
5947	Рушниця. Ствол гранчастий. Напис золотом «Mutti Gardone». Довжина 118 см.
5948	Рушниця пістонна. Ствол гранчастий з написом «S und u. Sohne a Sune».
5949	Рушниця пістонна. Ствол круглий, з написом «Palene...London». Довжина 116 см.
5950	Рушниця. Ствол гранчастий. Ложа дерев'яна кругла. Довжина 114 см.
5951	Рушниця кремінна, ствол гранчастий, з написом «WichinanKopper Darpat». Деякі частини мідні. Довжина 113 см.
5952	Рушниця двоствольна пістонна мисливська. На замку гравіювано зображення собак і напис «Leneda». Довжина 114 см.
5953	Рушниця кремінна, ствол круглий, з трьома мідними орнаментованими обоймицями. Ложа вкрита орнаментованими металевими пластинками. Довжина 110 см.
5954	Алебарда східна: вітря та двобічна сокира з написами та сценами полювання. Довжина 111 см (53 см).
5955	Рушниця двоствольна однокуркова. Оздоба мідна. Довжина 103 см.
5956	Рушниця. Ствол восьмигранний. Замок без курка. На ложі – металева пластина з гравіюванням. Довжина 90 см.
5957	Рушниця. Ствол з раструбом. Довжина 85 см.
5958	Пістолет кремінний з двома клеймами. Руків'я і оправа вкриті орнаментованими металевими пластинами. Довжина 54 см.
5959 – 5960	Пістолети. Ствол круглий. На дульній частині – срібна орнаментована оправа. Руків'я оправлене сріблом, біля замка – вставка з бірюзи. Довжина 53 см.
5961	Рушниця маленька, ствол з раструбом. Ложа багато орнаментована різьбою і металевою інкрустацією. Довжина 43 см.
5962	Пістолет кремінний грубої роботи. Ствол круглий. Оправа неорнаментована мідна. На замку ініціали «SM» і французький напис. Довжина 36 см.

5963	Пістолет кременний грубої роботи. Оправа залізна. Біла дульного зрізу – подвійна обойма. Довжина 35 см.
5964	Пістолет. Ствол восьмигранний; клейма і літери. Довжина 40 см.
5965	Пістолет пістонний. Ствол восьмигранний. Руків'я орнаментоване лускою. Довжина 35 см.
5966	Пістолет кременний. Ствол круглий. На орнаментованому замку – напис «Bunney. London». Довжина 31 см.
5967	Пістолет кременний. Ствол круглий, орнаментований смугою. Руків'я завершуються бронзовою голівкою звіра. Довжина 30 см.
5968	Пістолет кременний. Парний до № 5165. Довжина 36 см.
5969	Кинджал дволезовий. Руків'я у вигляді постаті людини із собакою. Довжина 25 см.
5970	Кинджал. Клинок орнаментовано золотом. Руків'я біле. Піхви металеві, орнаментовані, зі сканною накладкою з бірюзою. Довжина 42 см.
5971	Кинджал кривий. Руків'я зі слонової кістки. Піхви шкіряні з тисненим орнаментом. Довжина 40 см.
5972	Кинджал кривий. Клинок орнаментовано золотом. На руків'ї слонової кістки – по дві горельєфні фігури з кожного боку.
5973	Кинджал кривий. Руків'я і піхви металеві, декоровані поздовжніми і поперечними смугами. Довжина 39 см.
5974	Ятаган. Руків'я чорної кістки. Металеві частини декоровано крапками. Довжина 45 см.
5975	Ніж трикутної форми. Руків'я кругле, орнаментоване поздовжніми гранями і поперечними мідними інкрустаціями. Довж. 28 см.
5976	Кинджал вузький. Руків'я металеве з перехрестям. На кінцях руків'я і перехрестя – кулі. Довжина 31 см.
5977	Кинджал. Руків'я з чорної кістки з інкрустованими кругами жовтої кістки. Довжина 34 см.
5978	Кинджал. Руків'я кістяне у срібній оправі. Піхви шкіряні у срібній з чорною оправі. Клейма «КД». Довжина 53 см
5981 – 5982	Японські кинджали. Руків'я і піхви зі слонової кістки вкриті сценами з життя японців. Довжина 45 см.
5983	Шабля. На клинку гравіювана арматура. Руків'я чорне кістяне. Перехрестя мідне. Довжина 95 см.
5984	Шабля. На клинку травлений орнамент. Руків'я завершуються пташиною голівкою. Піхви шкіряні у срібній оправі. Довж. 102 см.
5985	Шабля. Напис золотом «Донского сотника Амелина Степана. 1797». Руків'я металеве, завершуються голівкою змії. Карбований з чорно орнамент руків'я складає єдине ціле з орнаментом піхов. Піхви у верхній частині шкіряні, у нижній – зі смугастої тканини у срібній оправі. На спині оправі – червві квіти. Довжина 114 см.
5986	Шабля. Руків'я кістяне. Мідне перехрестя з двома кулями на кінцях. Довжина 96 см.
5987	Шабля. Руків'я кістяне чорне. Довжина 92 см.
5988	Шабля. Руків'я кістяне чорне. Перехрестя з насичним орнаментом. Довжина 104 см.
5989	Шабля. На клинку серед грубого орнаменту зазначено дату «1768». Руків'я декороване золотом насічкою. Піхви шкіряні з трьома обоймицями, вкритими золотою насічкою. Довжина 101 см.
5990	Шабля широка. Руків'я жовтої кістки, перехрестя мідне. Піхви шкіряні, у мідній оправі. Довжина 90 см.
5991	Шабля. Руків'я кістяне. Перехрестя залізне з чотиригранними кінцями. Довжина 96 см.
5992	Шабля. Руків'я кістяне. Перехрестя із загостреними кульками на кінцях. Довжина 98 см.
5993	Шабля. Руків'я кістяне. Перехрестя мідне з загненими донизу кінцями. Довжина 85 см.
5994	Шабля. Руків'я кістяне чорне. Перехрестя залізне з кульками на кінцях. Довжина 97 см.
5995	Шабля. На клинку зображено орнамент та арматуру. Руків'я у мідній оправі. Піхви шкіряні. Довжина 91 см.
5996	Шабля масивна. У гарді – п'ять отворів. Довжина 90 см.
5997	Меч. На клинку – арматура та погруддя чоловіка у шапці з довгими вусами. Руків'я з орнаментом у сіточку. Довж. 105 см.
5998	Шабля кавалерійська, гарда втрачена. Довжина 91 см.
5999	Шпага. Руків'я залізне. Орнаментовані смуги чергуються з шишечками, нижче – овал з прорізним орнаментом. Довжина 97 см.
6000	Кинджал Руків'я жовтої кістки. Перехрестя з кубиками на кінцях. Довжина 42 см.
6001	Рапіра з витим прямим перехрестям і півсферичною гардою. Довжина 137 см.
6002	Меч. Руків'я обтягнене шкірою. Перехрестя загнене у протилежні сторони. На клинку зазначено № 1546. Довжина 126 см.
6003	Меч. Руків'я дерев'яне, перехрестя залізне пряме. На клинку написи. Піхви у оксамитовій оправі з двома залізними обоймицями. Довжина 111 см.
6004	Шпага однобчна. На клинку клеймо «В» і напис. Руків'я чорного дерева чотиригранний, наконечник мідний. Довжина 95 см.
6005	Меч. На клинку з обох сторін – по вісім клейм зі східними написами. Довжина 98 см.
6006	Шабля кавалерійська. На клинку травлений орнамент і клеймо «PROVED». На гарді під короною – вензель. Довжина 96 см.
6007	Шпага. На гарді – червоний хрест і напис «За хоробрість». Піхви у мідній оправі. Довжина 106 см.
6008	Шабля масивна кавалерійська. На клинку гравіювано зображення Мадонни та шестикінцевого хреста у супроводі написів іноземною мовою. На гарді напис «За хоробрість». Піхви металеві з 20-ма кульками. Вензель «Н». Довжина 100 см.
6009	Шабля тонка. Гарда залізна потрійна з двома залізними пластинками на з'єднанні ефеса з клинком. Довжина 95 см.
6010	Шабля кавалерійська. На клинку вензель «АЕ» та двоголовий орел. Гарда бронзова ажурна з вензелем «АЕ». Довжина 97 см.
6011	Палаш кавалерійський морський. Гарда потрійна з написом «За хоробрість». Георгіївський темляк. Довжина 105 см.
6012	Шабля. На клинку напис «Streifed für die Gerbeh Ligneit». На руків'ї напис «За хоробрість», на кінці – «Н». Довжина 94 см.
6013	Кинджал. Срібне руків'я з роздвоєним кінцем декороване 13-ма коралами, орнаментоване ромбами, розетами і сканню. Довжина 73 см.
6014	Палаш. На клинку гравіровка. Руків'я рогове, в бронзовій оправі. У нижній частині – картуш з арматурою. Довжина 78 см.
6015	Меч. Руків'я мідне. Перехрестя пряме з кружечками на кінцях, зображенням двоголового орла і датою «1853». Довжина 64 см.
6016	Кинджал однолезовий. На клинку в картуші – східний напис. Руків'я срібне з чорною. Піхви металеві. Орнамент бароковий. Довжина 65 см.
6017	Шабля. Клинок з обох сторін травлений. Руків'я рогове. Перехрестя загнене у протилежні боки. Довжина 56 см.
6018	Секіра масивна з довгою донизу витягнутою втулкою, широкою частиною і вузькою верхньою частиною леза. Довжина 106 см.
6019	Келеп: сокира із заокругленим лезом та чотиригранний штик. Держак дерев'яний, з дев'ятьма цвяхами. Довжина 93 см.
6021	Меч японський. Руків'я зміїної шкіри, оплетне чорною тасьмою. Піхви лаковані, декоровані розетами. У верхній частині на мідній пластині – рельєфне зображення птаха. Довжина 76 см.
6022	Меч японський. Руків'я зміїної шкіри, оплетне світлою тасьмою. Довжина 77 см.
6023	Меч японський. Руків'я зміїної шкіри, оплетне світлою тасьмою. Довжина 97 см.
6024	Кинджал кавказького типу. Клеймо. Руків'я кістяне: з одного брку чорне, з іншого – жовте. Довжина 65 см.
6025	Кинджал дволезовий. Руків'я чорної кістки з цвяхом зі срібною чорненою голівкою. Довжина 51 см.
6026	Кортик. Руків'я чорне з продольним орнаментом у бронзовій оправі. Довжина 62 см.
6027 – 6028	Два мечика з товстим обухом. Руків'я дерев'яні, з одного боку вкриті різьбленням, з іншого – гладкі. Кінець гарди опушено донизу. Довжина 63 см.
6029	Шабля. Клинок орнаментовано рисочками. Дерев'яні руків'я і піхви орнаментовані різьбою (ряди трикутників). Довжина 48 см.
6030	Шпага тонка з рівним перехрестям і трикутною гардою з рослинним орнаментом. Довжина 55 см.
6031	Кинджал однолезовий. Руків'я дерев'яне кругле у мідній оправі. Довжина 31 см.
6032	Серп бойовий. Руків'я дерев'яне з кільцевим потовщенням посередині. Довжина 47 см.
6033 – 6034	Наперсся панциря: дві шестикутні таблиці з пряжками і слідами золотої насічки. Підкладка з червоної тканини. Розм. 29×21 см.
6035 – 6036	Рукавиці залізнi від панциря; на одній – два пальця. Шкіряна підкладка. Розміри 30×11 см.
6037	Наруч від панциря з двома пластинами на кільцях біля зап'ястя, орнаментований косими смугами. Розміри 31×9 см.
6038	Наруч від панциря з двома пластинами на кільцях біля зап'ястя. Орнамент: розводи і три круглі накладки у вигляді бомби з вогнем. Розміри 91×9 см.
6039	Наруч від панциря з двома пластинами. Клейма з золотим рослинним орнаментом. Розміри 41×10 см.
6040	Наруч від панциря з двома пластинами. На кінцях мідна оправа. Орнамент. Розміри 41×10 см.
6041	Шолом залізний з козирком. Наверх конічне з довгою втулкою у центрі. Напотиличник з горизонтальних пластин з

	текстильною підкладкою. Розміри 37×18 см.
6042	Шолом залізний, нагадує тиару. Орнамент: у картушах – чоловіки з алебардами та воїн з мечем. Розміри 33×30 см.
6043	Щит залізний, донизу загострений. По краю – цвяхи. У центрі – арматура, під якою – дракон. Обабіч – два дракони і рослини. Розміри 61×47 см.
6044	Кольчуга з короткими рукавами. Розміри 106×70 см.
6045	Кольчуга з довгими рукавами. Розміри 105×125 см.
6046	Місюрка. Розміри 34×16 см.
6047	Ланцюжок бойовий чотириколінний з кулею на кінці, руків'я дубове. Довжина 127 см.
	[З біржі]
6055	Пістолет кременний. Ствол круглий, унизу грначастий. Напис «Lazařino». Зображення голови дракона. Довжина 48 см.
6056	Пістолет кременний. На замку напис «Сестрорезк». На стволі клеймо. На металевому руків'ї вензель «АА». Довжина 45 см.
6057	Пістолет кременний. На замку напис «Тула. 1813». На стволі клеймо. На металевому руків'ї вензель «АК». Довжина 44 см.
6058	Пістолет пістонний, перероблений з кременного. Оправа руків'я мідна. З лівого боку скоба, до дульного зрізу пригвинчена вулка. Довжина 44 см.
6059	Палаш кавалерійський. Гарда залізна потрійна. Руків'я обтягнене дротом. Довжина 104 см.
6060	Меч залізний. Кородований (археологічний). Довжина 82 см.
6061	Меч японський. Руків'я вкрите шкірою та обплетене тасьмою. На кінці зображено цикаду. Гарда залізна ажурна. Піхви лаковані у червонувату крапку. Довжина 85 см.
6062	Меч лакований без піхов. Руків'я обтягнене зміїною шкірою, обплетене чорним шнуром, з металевою фігуркою лева. Гарда овальна ажурна. Довжина 82 см.
6063	Кинджал мисливський. Руків'я білої кістки. Піхви з червонуватої шкіри. На клинку напис. Довжина 73 см.
6064	Мечик японський. Руків'я вкрите шкірою та обплетене чорною тасьмою. Гарда з квітковим рельєфом. Піхви під метал. Довжина 67 см.
6065	Мечик японський. Руків'я обтягнене зміїною шкірою, обплетене шнуром, з металевими фігурками півня. Піхви чорні лаковані. Довжина 55 см.
6066	Ятаган тонкий з широким обухом. Руків'я чорної кістки, у мідній оправі. Довжина 67 см.
6068	Ятаган-кінджал. У верхній частині клинка – накладана орнаментована пластина. Піхви посередині обтягнені червоним оксамитом, угорі та внизу – у металевій оправі. Завершення у вигляді голви риби. Довжина 94 см.
6076	Кольчуга з рукавами, у деяких місцях – діри. Розміри 107×70 см.
6077	Шолом залізний, круглий, оздоблений загостреною <...>. В центрі жовтої міді накладка. Розміри 21×17 см.
6078	Нагруддя панциря типу «фак», у центрі мідний чотирикутник з овальними прорізами і кружковим орнаментом. Унизу чотири горизонтальні пластини, скріплені мідними заклепками з кружковим орнаментом на голівках. Розміри 47×35 см.
6079	Рушниця кременна з тонким стволом з залізною насічкою «Au Magazin Rogal. Paris». На замку гравіювано постать чоловіка з рушницею і напис «AVBEZL a Paris». На прикладі зображено дві постаті, що тримають медальйон з ордемом. Довжина 140 см.
6080	Рушниця кременна. Ствол круглий та восьмигранний. Замкові пластини декоровано мисливськими сценами. На кришці – металевий рельєф: чоловік серед арматури і, нижче – чоловік зі списом і мечем, поряд – собака. Довжина 135 см.
6081	Рушниця кременна художньої роботи. На стволі золота насічка і золота смуга вздовж усього ствола з написом «Primet a Paris». На ложі зображено різьблену пашу звіра і розету з монограмою «АСВ» в овалі під короною. Довжина 122 см.
6082	Рушниця двоствольна кременна. На стволі орнамент – золота насічка-напис «De Sainte Ai Versailles». Довжина 120 см.
6083	Рушниця кременна. Ствол восьмигранний зі сканним декором, замок масивний із серцевидним отвором. Довжина 122 см..
6084	Рушниця пістонна. Ствол круглий. Металева накладка біля замка покрита гравіюванням. На замку напис. Довжина 108 см.
6085	Рушниця пістонна масивна грубої роботи з прицілом. Довжина 127 см.
6086	Рушниця пістонна двоствольна мисливського типу. Напис золотом. Довжина 114 см.
6087	Рушниця пістонна, ствол восьмигранний. Замок гравіюваний. Нижня частина дерев'яної ложі у металевій оправі. Приклад відігнено донизу. Довжина 132 см.
6088	Рушниця пістонна з прицілом. На замку напис «Tallisse L Frappass». Довжина 119 см.
6089	Шпага з подвійною гардою і довгим перехрестям усередині гарди. На набалдашнику продольні пази. Довжина 125 см.
6090	Шпага з чотиригранним клинком. Гарда з обох боків. Перехрестя з восьмигранними кулями на кінцях. На кінці восьмигранний набалдашник. Довжина 115 см.
6091	Меч. Гарда захищає руку з різних боків. На руків'ї та гарді – рельєфні маскарони. Довжина 115 см.
6092	Шпага з долом на клинку, написом «BASTILI» та клеймом. На набалдашнику і гарді – бюст у ¼. Довжина 115 см.
6093	Шпага, клинок чотиригранний. Гарда півсферична з ажурним орнаментом, витим на кінцях довгим перехрестям. Довж. 117 см.
6094	Шпага у шіряних піхвах у залізній оправі. Гарда у формі серця, орнамент – хвилясті лінії. Довжина 109 см.
6095	Шпага. На клинку напис «BANOLINO». Гарда у вигляді півсферичної сітки з одводом до набалдашника з прорізним орнаментом. Довжина 111 см.
6096	Меч. На клинку – бюсти в коронах в ряд, між ними – напис «AN OR EA» «FARA KA». Гарда закриває усю руку: продольні смуги з прорізним орнаментом, усередині обшито шкірою і червоною матерією. Довжина 102 см.
6097	Меч з золотою насічкою і бюстом чоловіка з птахом. Руків'я орнаментоване, з трьома відростками донизу. Довжина 98 см.
6098–6099	Рапіри з прямокутними гардами. Руків'я по дереву обтягнене шкірою. Довжина 101 см.
6100	Шпага з долом. Гарда на всю руку сітчаста. Довжина 95 см.
6101	Шпага. Гарда у формі мушлі. Гвинтовидні кінці перехрестя загнені: одне вгору, друге донизу. Довжина 107 см.
6102	Шпага. На клинку по три клейма з кожного боку. Гарда тільки унизу з горельєфним орнаментом, на кінці – голівка барана, на набалдашнику – дві постаті і дві голови з розкритими ротами. Довжина 102 см.
6103	Рапіра чотиригранна, гарда у вигляді двох овалів. Руків'я дерев'яне, обтягнене шнуром. Довжина 97 см.
6104	Шпага. На клинку два доли. Гарда зі смуг, що завершуються кулями. Довжина 111 см.
6105	Шабля. Піхви металеві з рельєфними зображеннями військових сцен: табір і бій. Довжина 106 см.
6106	Шабля кавалерійська. Гарда золочена з трьох смуг. Піхви металеві з двома кулями на обоймах. Довжина 105 см.
6107	Шабля з написом на гарді «За храбрость». Руків'я завершується голівкою лева. Піхви металеві позолочені, з зображенням двох рогів достатку, голови воїна у медальйоні і арматури. Довжина 103 см.
6108	Шабля. Клинок вороненої сталі, позолотою зображено арматуру і одноголового орла у короні; напис. Руків'я і піхви золочені. Руків'я завершується голівкою лева. На піхвах зображено арматуру і урни, в овалному медальйоні – метелик. Довжина 102 см.
6109	Шабля. Руків'я завершується голівкою лева. На гарді монограма «Е П». Піхви шкіряні, у металевій оправі, з прорізами і двома кулями. Довжина 92 см.
6110	Шабля грубої роботи вузька з товстим обухом. На клинку орнамент. Руків'я з горизонтальними смугами. Довжина 80 см.
6111	Кортік. Руків'я кістяне, під перехрестям – бронзовий орел. Піхви шкіряні. Довжина 70 см.
6112	Мечик-кінджал. Руків'я кістяне з отвором на кінці. Перехрестя у формі молотка. Цвяхи на ручці мідні. Клинок з тонким обухом. Довжина 76 см.
6113	Меч японський. На руків'ї, обтягненому білою тасьмою – зображення риб (з обох боків). Гарда кругла з двома отворами. Піхви лаковані, з зображеннями цикад. Довжина 102 см.
6114	Меч японський. Руків'я обтягнене білою і синьою тасьмою, зображення драконів (з обох боків). Гарда бронзована. Піхви на зеленому шовковому шнурі. Довжина 100 см.
6115	Меч японський. Довге руків'я обтягнене чорною тканиною, з обох боків прикрашене фігурками левів. Гарда з двома отворами. Піхви лаковані: чорні і червоні прожилки. Довжина 84 см.

6116	Меч японський. Руків'я обтягнене шкірою. Гарда з двома отворами і чоловічою постаттю. Піхви чорного лаку. Довжина 67 см.
6117	Мечик японський. Руків'я обтягнене чорною тканиною. Гарда квадратна з одним отвором. Піхви чернолаковані, з пластинкою, на якій зображено якір і птахів. Довжина 55 см.
6118	Секіра довга вузька. Нижня частина прикріплена до деревка. Довжина 157 см.
6119	Секіра грубої роботи. Нижня частина прикріплена до деревка. Довжина 138 см.
6120	Секіра грубої роботи довга. Верхня частина трикутна. Нижня частина прикріплена до деревка. Довжина 158 см.
6125	Панциря наспинник. Розміри 40×37 см.
6126	Панциря наспинник. Розміри 38×35 см.
6127	Панциря нагрудник з ребром. У нижній частині горизонтальна випуклість з <...>. Розміри 45×45 см.
6128	Шолом залізний півсферичний, у вертикальну смужку. Широкі поля. Позаду втулка і п'ять горизонтальних смуг для захисту. Розміри 55×32 см.
6129	Шолом – парний до попереднього. Угорі – велика дірка. Розміри 55×34 см.
6130	Шолом сфероконічний. Розміри 38×21 см.
6131	Щит круглий, залізний, підбитий червоною тканиною. На випуклості – чотири пуклі, між ними – погруддя чоловіків і звірів. В центрі і по бортику – написи. Розміри 49×49 см.
6132	Шолом півсферичний, з чотиригранним шпилем, двома втулками, переніссям і бармицею. Декорований зображенням людей та звірів. Розміри 60×21 см.
6133	Нагрудник з травленим орнаментом: вершники і тварини (сцена полювання). Розміри 33×11 см.
6134	Шолом витягнутий і приплюснутий з боків. Унизу – ряд мідних гудзиків, у овальних клеймах – парні зображення воїнів. Розміри 25×27 см.
6135–6140	Панцир залізний: дві дошки для захисту ніг, опліччя і повні поручі. Прикрашений золотом насічкою: посередині – постать воїна з мечем, нижче – два бюсти, далі у вертикальних і горизонтальних смугах – різні постаті. Металеві частини обшиті червоною тканиною з позументом.
6142	Ятаган. На клинку у прямокутній рамці – напис та орнамент. Руків'я чорне, з металевою орнаментованою смугою. Довжина 76 см.
6150	Каска металева позолочена. Завершується фігурою двоголового орла зі св. Георгієм на грудях та написом «За веру и верность». Розміри 38×30 см.
6151	Каска шкіряна з великим золоченим двоголовим орлом на чолі. Угорі – золочений птах на перехресті. Усі металеві частини золочені. Розміри 35×28 см.
6152	Каска шкіряна з великим двоголовим орлом на чолі та написом «За веру и верность». Зірка срібна з емалевим написом, решта металевих частин золочена. Розміри 28×39 см.
6153	Каска шкіряна. На чолі – великий двоголовий орел металевий з літерою «А» і короною над нею. Угорі щиток, літера і корони золочені, решта металевих частин посріблена. Розміри 31×29 см.
6154	Каска, подібна до попередньої, тільки орел меншого розміру і посріблена. Козирок гравійований. Розміри 28×28 см.
6155	Каска, подібна до № 6153, лише орел меншого розміру. Розміри 30×30 см.
6162	Ножик в піхвах жовтої міді. Руків'я кістяне, інкрустоване різнокольоровими кругами і крапками. Довжина 23 см.
6202	Кольчуга з короткими рукавами, у деяких місцях порвана. Розміри 120×70 см.
6226	Рушниця кремінна. Ствол гранчастий, з трьома обоймами з білого металу. Ложа інкрустована жовтою кісткою, перламутром, дротом, металевими трикутниками. Кінець ложі з кістки. Довжина 128 см.
6227	Рушниця кремінна, ствол круглий з рельєфним орнаментом. Замок і пластина біля нього з золотом насічкою. Ложа інкрустована кісткою з кружками. Довжина 127 см.
6228	Рушниця кремінна. Ствол круглий з трьома мідними обоймами. Ложа інкрустована кісткою з кружками. Довжина 120 см.
6229	Рушниця масивна. Ствол круглий з раструбом, унизу гранчастий. Довжина 113 см.
6230	Рушниця пістонна. Ствол у нижній частині гранчастий з французьким написом та гравіюванням. Довжина 97 см.
6231	Рушниця одностовольна. Ствол восьмигранний з написом. Довжина 93 см.
6232	Шабля у шкіряних піхвах. Руків'я жовтого дерева. Довжина 95 см.
6233	Шабля кавалерійська з простою гардою. Піхви металеві з двома кульками. Довжина 100 см.
6234	Шабля кавалерійська з простою гардою. Піхви металеві з однією кулькою. Довжина 102 см.
6235	Шабля кавалерійська з простою гардою. Піхви металеві з двома кульками. Довжина 101 см.
6236	Шабля кавалерійська. На клинку – сліди написів. Піхви металеві з двома кульками. Руків'я обтягнене шкірою. Довжина 90 см.
6237	Шабля. Перехрестя пряме. Руків'я жовтого дерева. Піхви шкіряні з рельєфним орнаментом і двома обоймицями зі втулками. Довжина 99 см.
6238	Шабля вузька. На клинку зображено сонце і зірки. Довжина 96 см.
6239	Шабля. Перехрестя пряме з золотом насічкою. Руків'я чорне у мідній оправі. Піхви шкіряні з чотирма кульками. Довжина 99 см.
6240	Шабля. Кінці руків'я відламані. Піхви шкіряні з чотирма обоймами срібними з черню. Довжина 96 см.
6241	Шабля без піхов. Руків'я просте дерев'яне козацького типу. На клинку напис «Вас. Тарковский». Довжина 94 см.
6242	Шабля без піхов і руків'я. На клинку – орнамент і напис в'язю. Довжина 93 см.
6243	Кинджал. Руків'я чорної кістки з двома гудзиками. На клинку східний напис. Піхви шкіряні: з одного боку чорні, з іншого – червоні. Довжина 65 см.
6244	Кортик. На клинку – погруддя чоловіка у східному вбранні з місяцем на чолі. Могограма «Е І» і арматура, пів-місяці і овал з різними знаками. Руків'я бронзове у формі кіньської ноги. Піхви шкіряні. Довжина 58 см.
6245	Кинджал. Руків'я чорної кістки зі срібними накладками, з рослинним декором. Піхви оправлені у оксамит, зі срібними обоймами, орнаментованими так само, як і руків'я. Довжина 48 см.
6246	Кинджал. Руків'я і піхви срібні, з черневим орнаментом з одного боку та черневим картушем з іншого. На руків'ї дві пуклі і одна у кінці піхов. Довжина 47 см.
6247	Кинджал. На клинку рельєфний орнамент. Руків'я жовтої кістки. Піхви червоного оксамиту у металевій орнаментованій оправі. Довжина 45 см.
6248	Пістоль кремінний. На круглому стволі рельєфний орнамент і клеймо (золота насічка). Руків'я кругле, в оправі з черню. На кінці – куля. Довжина 51 см.
6249 (328)	Пістоль кремінний. Ствол з трьома обоймами білого металу, як і руків'я, що завершується кулею. Довжина 44 см.
6250	Пістоль кремінний. Ствол з трьома обоймами білого металу. Руків'я оправлене металом, завершується кістяною кулею. Довжина 49 см.
6251	Пістоль кремінний. Ствол з трьома обоймами білого металу. На замку кругле клеймо. Руків'я завершується кістяною кулею, оправлено у орнаментований метал.
6252– 6253	Пістолети. На стволах – постать чоловіка. На металевій оправі зображено лева. Довжина 50 та 49 см.
6254	Пістолет пістонний. На витому стволі золота насічка, на кінці ствола – грати. Ложа дерев'яна, інкрустована дротом (розводи). Довжина 53 см.
6255	Пістолет кремінний. Ствол круглий з дев'ятьма тонкими мідними обоймицями. Руків'я у металевій оправі з черню. Довж. 50 см.
6256	Пістолет кремінний. Ствол восьмигранний, з монограмою золотої насічки. Дерев'яне руків'я прикрашене різьбленими гратами, завершується розетою. Довжина 37 см.
6257	Пістолет пістонний. Ствол восьмигранний з овальним клеймом. На скобі під язичком відросток у формі риби. Довжина 37 см.
6258– 6259	Пістолети пістонні шестизарядні. Стволи восьмигранні. На замках гравійовано рокайльний орнамент. Довжина 33 см.
6260– 6272	Два пістолети кремінні з клеймом (зображення вершника) і написом «І.А. Кухенрейтер», натруська, молоточок, форма для

	відливки куль, мірка для пороха. Розміри 40×40 см, ящик: розміри – 45×28 см.
6273–6274	Два пістолети двоствольні кремінні. Довжина 39 см.
6275–6276	Пістолети пістонні. Стволи гранчасті з жолобком. На стволі клеймо і напис золотом «Bouhel A ver Sails». Довжина 40 см.
6277–6278	Пістолети пістонні. На стволі і замку – клеймо і напис «Кухенрейтер». Довжина 41 см.
6279–6280	Пістолети пістонні, на восьмигранному стволі клеймо – золотий лев. Руків'я дерев'яне у клітинку. Довжина 36 см.
6281–6282	Пістолети пістонні. Стволи восьмигранні, з написом «DAMAS». Довжина 37 см.
6283–6284	Пістолети великі. Стволи з орнаментом: трава золотої насічки. Дві обойми з п'ятьма перехватами рельєфного орнаменту. На замку золотом напис «Lepagemontier». Довжина 51 см.
6285–6286	Пістолети пістонні. Стволи з ложбинами та написом золотом «Lepage a Paris». Довжина 45 см.
6287–6288	Пістолети пістонні маленькі. Стволи мідні з раструбом. Довжина 30 см.
6289–6290	Пістолети пістонні. Стволи восьмигранні з клеймом. Довжина 30 см.
6291–6292	Пістолети пістонні зі срібною золоченою насічкою. Біля мушки зображене саяво. Оправа руків'я мідна. Довжина 40 см.
6293–6294	Пістолети кремінні, стволи у нижній частині гранчасті, з вирізаним написом «Lazarino comi pazzo». Металева оправа з зображеннями голів людей і звірів. Довжина 37 см.
6295–6296	Пістолети кремінні. Стволи зі східними золотими написами. Оправи руків'їв мідні, з рельєфним орнаментом. Довжина 50 см.
6297	Пістолет кремінний двоствольний. Стволи восьмигранні виті. Курок один. Довжина 43 см.
6298	Пістолет кремінний двоствольний. Стволи мідні круглі. На замку напис «London». Довжина 92 см.
6299	Пістолет безкурковий п'ятизарядний. Стволи круглі замок орнаментований рослинним декором. Довжина 20 см.
6300	Пістолет пістонний п'ятизарядний з барабаном. Ствол восьмигранний воронений, з написом. Довжина 33 см.
6301	Пістолет шестизарядний з барабаном, без ствола. Довжина 13 см.
6302	Пістолет кремінний. Круглий ствол з золотою насічкою у два ряди. Дві обойми і металева оправа руків'я з чорно. Курок, замок, верхня і нижня смуги руків'я з золотою насічкою (трави). Довжина 50 см.
6303	Пістолет кремінний зі східним написом на стволі. Три обойми з черневим орнаментом. Орнаментована металева оправа руків'я завершується кулею. Курок золотої насічки. Довжина 50 см.
6304	Пістолет кремінний з трьома східними написами на стволі. Дві обойми з черневим орнаментом. Курок і замок з золотою насічкою. Руків'я завершується кістяною кулею з червеною срібною оправою. Довжина 44 см.
6305	Пістолет кремінний. На стволі клеймо. На чорному дерев'яному руків'ї овальна металева вставка з рельєфним орнаментом. Довжина 47 см.
6306	Пістоль кремінний. На круглому стволі два клейма і напис «L.Lazarino». На металевій оправі руків'я черневий орнамент. Руків'я завершується кістяною кулею. Довжина 45 см.
6307	Пістоль пістонний. Ствол і нижня половина восьмигранна, з клеймом і золотим написом. На металевій оправі лежа зображено рибу. Довжина 43 см.
6308	Пістоль кремінний з написом на стволі. Оправа золочена з зображенням міфологічних сцен «Венера і Купідон», «Леда і лебідь». Довжина 47 см.
6309	Пістолет пістонний. На круглому стволі рельєфний орнамент та клеймо. Оправа руків'я срібна. Кінець кулястий із загостренням. Довжина 43 см.
6310	Пістолет пістонний. Ствол орнаментований. Оправа руків'я мідна. Руків'я завершується овальною кулею. Довжина 43 см.
6311	Пістолет кремінний. На стволі золота насічка. На замку напис «SNeptter». Довжина 30 см.
6312	Пістолет кремінний з написом на стволі. Довжина 29 см.
6313	Пістоль пістонний. Дамаський ствол у шість нарізів. Довжина 20 см.
6314	Пістолет-кольт дамський. Металева оправа мідна, з гравіюванням, як і ствол. Довжина 12 см.
6315	Пістолет пістонний дамський. Руків'я слонової кістки. На замку напис «Lefanri Paris». Довжина 12 см.
6316	Ніж наваха. Піхви рогові з написом. Довжина 49 см.
Передано з Музейного фонду	
1924 рік	
6575	Пістоль кремінний. На стволі золота насічка (ромби). Мушка у формі голови Мефістофеля. На замку напис «Le ren de Paris». Довжина 52 см.
6576	Пістолет кремінний. На стволі золота смуга та 11 обойм-скріп. Оправа руків'я срібна прорізна з кулькою на кінці. Довж. 52 см.
6577	Пістоль кремінний. Ствол орнаментований, взято у 2 широкі і 3 тонкі обойми. Руків'я у срібній черневій оправі. Довжина 45 см.
6378–6579	Пістолети кремінні. На стволі золота насічка і напис «Кларксон, Лондон». Мушка у формі голови Мефістофеля. Довжина 43 см.
6580	Пістолет кремінний. Нижня частина ствола орнаментована розводами, на замку французькою напис «Париж». Довжина 19 см.
6581	Пістолет кремінний двоствольний (ствол над стволом) двокурковий. Металева оправа руків'я орнаментована гравіюванням орнаментом. Довжина 16 см.
6582	Кинджал однолезвий. Руків'я слонової кістки у срібній золоченій оправі. Довжина 50 см.
6583	Кинджал. Руків'я слонової кістки з двома металевими зірками на потовщених частинах. Піхви шкіряні з одного боку підкладені червоним оксамитом. В верхній і нижній частині – металева оправа з чорно. Золочений мотузок. Довжина 40 см.
6584	Кинджал. Руків'я металеве з рельєфним орнаментом і овальним довгим закінченням. Піхви металеві, з зображенням постатей жінки і чоловіка, з двома голівками. Довжина 34 см.
6585	Кинджал. Руків'я кістяне кругле з гардою у формі диска і закінченням у вигляді голови фавна. Довжина 45 см.
6586	Кинджал. Клинок з трьох частин. Кінці перехрестя опущені: один догори, інший донизу. Орнамент травлений. Довжина 39 см.
6587	Кинджал. Перехрестя у формі двох сердець. Довжина 39 см.
6588	Кинджал. Пряме перехрестя. Руків'я завершується видовженою кулею. Довжина 35 см.
6589	Кинджал. Кінці перехрестя опущені: один догори, інший донизу. Руків'я зі спіральним різьбленим орнаментом, завершується півсферичним навершям. Довжина 36 см.
6590	Три ножі у металевих піхвах. Руків'я ножів рогові в металевих оправах з шістьма коралами. Піхви орнаментовані рельєфними квітами і арматурою. Довжина 34 см.
6591	Два ножі в піхвах. На клинках золота насічка і напис. Руків'я металеві, орнамент рослинний, з кораловими розетами. Піхви металеві, орнамент рослинний рельєфний. Верхня частина прикрашена коралами, закінчується голівкою звіра. Довжина 36 см.
6592	Два ножі в піхвах. Руків'я восьмигранні. На них у шаховому порядку – прямокутники з золотою насічкою. Піхви шкіряні, орнаментовані тисненням. Довжина 29 см.
6593	Піхви з двома ножами. Руків'я рогові, завершуються маскаронами. Піхви оксамитові. Довжина 30 см.
6594	Кинджал. Перехрестя маленьке, з кінцями, опущеними донизу. Закінчення руків'я – гранчаста куля. Піхви мають ще два отвори у металевих обоймицях, орнаментованих рельєфно. Довжина 35,5 см.
6595–6596	Два ножі. Руків'я з рогу кози з металевими наконечниками. Піхви брунатного оксамиту в металевій оправі з прорізним рослинним орнаментом. Довжина 38 см.
6597	Ніж. Руків'я дерев'яне, в металевій оправі з прорізним орнаментом. Піхви з 14-ма обоймицями жовтої міді, до нижньої частини прикріплені скляні намистини. Довжина 27 см.
6598	Кинджал. Руків'я білої кістки прорізне у смужку. Піхви брунатного оксамиту у металевій оправі. Довжина 32 см.
6599	Кинджал. Клинок з травленим орнаментом. Руків'я червоне восьмигранне в металевій оправі з чорно. Довжина 38 см.
6600	Кинджал кривий. Руків'я вкрите срібною насічкою. Піхви малинового оксамиту. Довжина 35 см.
6601	Ніж в шкіряних піхвах. Руків'я рогове: чорні і білі смуги. Довжина 32,5 см.
6602	Ніж, подібний до попереднього. Довжина 27 см.
6603	Меч японський. Руків'я крокодилової шкіри, облітене чорною тасьмою. Піхви чорного лаку із золотими зірками. Довж. 32 см.
6604	Ніж японський. Руків'я з рельєфним зображенням чоловіка з книжкою під деревом. Довжина 23,5 см.

6605	Ніж японський. На руків'ї з одного боку зображено людину з трьома постатями. Довжина 21 см.
6606	Ніж японський. На руків'ї зображено пейзаж з трьома постатями. Довжина 21 см.
6610–6611	Келепи залізні. Від молота донизу йде смуга. Руків'я обтягнене дротом. Довжина 52 і 57 см.
6612	Сокира. На лезі золотом зображено боротьбу двох звірів серед рослин. Довжина 67 см.
6613	Пернач на сім ажурних пер. Дерев'яна ручка і ствол витого орнаменту. Довжина 67 см.
Інвентарна книга Всеукраїнського історичного музею ім. Т.Г.Шевченка. 1 – 84. №№ 7046 – 12 695 за 1924 – 1934 рр.	
1924 рік	
8691–8698	Пара пістолів і приладдя до них у ящику (три ячейки порожні). Стволи восьмигранні з написом <...>. Курок, замок і металеві частини вкриті гравіюванням, дерев'яні частини – різьбленням (рослинний орнамент). Кінець руків'я гранчастий. Довжина 47,5×27,5 см.
8699–8712	Ящик з неповним набором приладдя для пістолетів (які відсутні).
8713–8720	Ящик з неповним набором приладдя для пістолетів (які відсутні).
8721–8728	Ящик з неповним набором приладдя для пістолетів (які відсутні).
8729–8740	Ящик з неповним набором приладдя для пістолета.
8741–8748	Ящик з неповним набором приладдя для пістолета.
8811–8835	Ящик з написом «Части пехотного ружья, изготовлен в Литихе для русского правительства». На курку дата «1853».
8836–8839	Ящик з написом «Старинные ружейные замки» (два кремінні).
8842	Кулемет старовинний: десять кованих стволів по п'ять в ряд; верхній ряд короткий, з запалами в наземній частині
8901	Щит червоної міді підбитий шкірою. Оздоблений ренесансними зображеннями: в центрі на овальному клеймі – поєдинок вершників і піхотинців під стінами фортеці. По кутам овальні зображення античних міфологічних персонажів. Розміри 69×42,5 см.
9110	Шолом з бармицею. Декорований травленими зображеннями: в овальних клеймах – людські постаті, що сидять серед рослин. Унизу по каймі – шість написів у картушах. Втулки для плюмажа. Висота 17 см, діаметр 20 см.
9112	Кольчуга з короткими рукавами. На лівій стороні грудей – мідна пластина зі східним написом. Розміри 53×74 см.
Колекція О.О.Бобринського	
9264–9275	Замок залізний від кремінної рушниці, приладдя до руків'я шаблі і фітільної рушниці
9363	Сокири наконечник: півмісяць з одного боку, вістя – з іншого. Верхня частина витягнена з диском. Довжина 50 см.
9364	Сокира східна з довгим вертикальним вістря. Довжина 60 см.
9365	Сокира з півмісяцем з одного боку. З обох боків травлення із зображеннями драконів з рослинним орнаментом. Довжина 70 см.
9366	Меч японський. Довжина 87 см.
9418	Шаблі з написом польською «...Август III, король Польщі». Руків'я жовтої кістки. Перехрестя з насичним срібним орнаментом. Піхви шкіряні з двома металевими обоймицями. Довжина 90 см.
9527	Місюрка декорована мисливськими сценами. Унизу – напис. Перенісся і дві втулки по боках. Висота 60 см, діаметр 21 см.
9528	Щит круглий східний. Чотири пуклі (одна втрачена) орнаментовані, орнамент у картушах. Діаметр 35 см.
9529	Щит круглий східний. Чотири пуклі (одна втрачена) орнаментовані. У центрі – розета, чернь із золотом, по каймі – орнамент. Підбитий червоною тканиною. Діаметр 36 см.
9530–9531	Щити буйволової шкіри, круглі опуклі. Чотири мідні круглі накладки з прорізним орнаментом. В центрі розета. По краю орнамент. Діаметр 36 см.
9532	Щит залізний круглий опуклий. Чотири пуклі (одна втрачена). Орнамент (рослинний декор, картуші з вершинами), напис по краю. Діаметр 41 см.
9533	Наруч залізний, орнаментований: постаті людей, тварин, рослини. Написи. Підкладка з червоної тканини. Діаметр 41 см.
9534	Кинджал з рогами руків'ям. На клинку – діл й клеймо «КИКН». Піхви шкіряні. Довжина 48 см.
9535	Кинджал. Клинок угорі декоровано золотим рослинним орнаментом. Руків'я металеве з рельєфним декором. Піхви під зміну шкіру, в металевих орнаментованих обоймицях. Довжина 46 см.
9536	Кинджал. З обох боків <...> і дві смуги, написи східні у чотирьох розділах. Руків'я металеве зі слідами срібної насічки. Піхви під зміну шкіру. Довжина 42 см.
9537	Пістоль кремінний. Ствол з раструбом із золотим рослинним орнаментом. Ложа зі срібною інкрустацією. Орнамент тонкий густий, йде до дульного зрізу. Довжина 45 см.
9538	Пістоль кремінний. Ствол з раструбом зі срібною насічкою. Ложа інкрустована слоновою кісткою квадратами і трикутниками. Довжина 44 см.
9539	Пістоль кремінний. Ствол круглий, з рослинним орнаментом. Ложа чорно-біла кругла, завершується кулею, декороване кругами. Довжина 44 см.
9540	Пістоль пістонний. Ствол восьмигранний з написом «hobenz Boussel in 3nhl». Замок декорований рослинним орнаментом. Руків'я дерев'яне, з цвяшками на кінці. На металевім овалі зазначено «№ 1999». Довжина 38 см.
9541	Пістоль кремінний. Нижня половина ствола гранчаста у металевій золоченій оправі. Дерев'яна ложа у мідних обкладках, з тричі повтореним жіночим бюстом на кінці. На замку напис «AMOR». Довжина 26 см.
9542	Револьвер шестизарядний, замок з рослинним орнаментом. Ствол восьмигранний з нерозбірливим написом. Довжина 25 см.
9545	Кольчуга з рукавами і двома розрізами унизу. На комірі сліди тканини. Розміри 125×75 см.
9546	Пістолет кремінний грубої роботи. Ствол круглий. Замок з мідною полицею. Оправа дерев'яного руків'я мідна. Довжина 43 см.
9950	Булава. Куля порожниста, орнаментована карбованим орнаментом: св. Георгій і монограма, держак дерев'яний в чохлі червоного оксамиту зі срібним наконечником і восьмилопасною гравірованою розеткою.
10 396	Шаблі. Руків'я окуте сріблом з черню. На клинку заглиблений картуш зі східним написом з обох сторін. Пізніший напис «копитан Черноморский 1827» та «Лабзенко». Піхви шкіряні. Довжина 95 см.
10 397	Шаблі. Руків'я дерев'яне з заглибленнями для пальців, перехрестя залізне пряме, з кульками на кінцях. На клинку напис «...дунайской запорожской» та «Иван Голынько атаман куреня ...». Довжина 94 см.
Зібрання Леопардова	
10 556	Шолом бронзовий круглий, з шістьма круглими медальонами, в яких зображені мисливські сцени. Орнаментоване під'йомне перенісся, кольчужна бармиця. Висота 20 см, довжина бармиці 32 см.
10 601	Кольчуга, низ місцями оформлений зубцями, місцями порваний. Довжина 80 см.
10 602	Кольчуга, низ порваний. Довжина 83 см.
10 603	Кольчуга, низ порваний. Довжина 83 см.
10 604	Кольчуга, багато дірок у нижній половині. Довжина 87 см.
10 605	Кольчуга, дуже порвана. Довжина 92 см.
10 606	Кольчуга, дуже порвана. Довжина 72 см.
10 607	Кольчуга, дуже порвана, іржава. Довжина 100 см.
1925 р.	
10 825	Гармата мідна. Два руків'я у формі дельфінів з карбованою лускою, стволи посередині вкриті орнаментом – крути та зигзаги, у верхній частині – зображення двоголового орла з архангелом Михаїлом. Навкола – напис «Города Киева общей думы». Завершується голівкою турки. Напис «1790 года». Довжина 109 см, калібр 10,3 см.
10 826	Гармата, парна до попередньої.
10 829	Булава (підробка). Куля червоної міді з карбованими зображеннями: погруддя короля в короні зі скіпетром. Напис «Sig III Rex pol»; єпископ, король і королева; два воїни, один з прапором; уклінний воїн стоїть перед іншим, у якого – прапор. Держак жовтої міді з чотирма овальними бюстами. Розміри 28×11 см.
10 923	Пістолет кремінний з могили Дорошенків. Ствол круглий з поясками. На дерев'яному руків'ї – накладка з арматурою і друга

	накладка з гербом Горбенка. Руків'я завершуються зображенням обличчя. Довжина 32 см. Придбано у Пуркевича.
10 946	Шабля XVII ст. Руків'я дерев'яне, із загненим кінцем. Пряме перехрестя. Надійшла з Кабінету ВІНО [кол. Музею старожитностей Університету Св. Володимира у Києві?]
11 003	Гарматка салютівка. Мідна, на дерев'яному лафеті. У тильній частині – отвір для запалу. Довж. 42,5 см. Розм. лафету 45×16 см.
	Придбано у Золотницького
11 339	(Гармата) модзір віватувка мідна, у вигляді колонки з розширеною нижньою частиною й запалом. Довж. 13 см, діаметр 11,5 см.
11 340	Шабля у піхвах. На клинку з обох сторін – нерозбірливий латинський напис. Піхви з трьома довгими обоймицями з карбованим орнаментом. Довжина 101 см, ширина 6 см.
11 341	Шабля у піхвах. На клинку по три доли. На руків'ї перехвати: рівне, з зображенням лева з чільного боку; кінець обкладено новим карбованим сріблом. На оправлених шкірою піхвах – дві обоймиці з зображеннями левів. Довжина 95 см, ширина 4,5 см.
11 529	– Пістолів пара у ящику. До них: три шомполи для чищення ствола, два поршні обтягнені червоним сукном. Замки декоровані рослинним орнаментом і арматурою, з написом «Кухенрейтер». Ствол восьмигранний з написом «Осип Судинков. 1787».
11 536	Дерев'яна ложка, як і прибієник, завершується наконечником зі слонової кістки з гравіюваним орнаментом. Розміри: пістолів довжина 42 см, ящика – 52×24 см.
	Від Гр. Чацького
11 537	– Пістолів пара у ящику. До них: два шомполи, молоточком з голівкою зі слонової кістки, пристроєм для відливання куль, порохівниці, іншими аксесуарами. Стволи востмигранні, виті із золотою насічкою і написом «Адам Кухенрейтер». Замок орнаментовано волотами. Руків'я завершуються восьмигранною розетою. Розміри: пістолів довжина 41 см, ящика – 46×30 см.
11 552	– Пістолів пара у ящику. До них: два шомполи, молоточок, кулелійка, інші аксесуари. На стволі клеймо із зображенням вершника і напис «Адам Кухенрейтер». Подібний напис на замку із карбованим бароковим орнаментом. Розміри: пістолів довжина 37 см, ящика – 47×27 см.
11 566	
	1926 рік
	З Яготина (масток Респініх)
11 660	Шабля. Перехрестя ромбовидне, орнаментоване золотим рослинним орнаментом, на кінцях потовщення. Кінець руків'я золочений з карбованим орнаментом. Середина руків'я обтягнена новим дротом. Піхви обкладені сріблом з карбованим рослинним орнаментом типу безконечника. Довжина 96 см.
11 661	Шабля. Клинок орнаментований гравіюваним рослинним орнаментом. Руків'я декороване карбованим орнаментом. Піхви шкіряні, з двома обоймицями, орнаментованими гравіюваними квітами. Вздож піхов спіралью намотаний дріт. Довжина 105 см.
11 662	Шабля без руків'я. На клинку гравіювано зображення Божої Матері, латинський напис та зображення шестикінцевого хреста з написом «On signo Vinctes». Піхви шкіряні; збереглась одна обоймиця. Довжина 96 см.
11 663	Ятаган з кістяним руків'ям. На клинку у картушах східні написи у два рядки. Піхви шкіряні, з двома обоймицями, орнаментованими гравіюваними квітами. Вздож піхов – дріт спіраллю. Довжина 105 см.
11 664	Кинджал. Руків'я кістяне у сріблі та коралах, з розетками (значні втрати). Піхви обкладені сріблом, карбовані, угорі орнаментовані сканію і чотирма рядами коралів і вставками з синього скла. Довжина 62 см.
11 665	Кинджал. Руків'я кістяне, орнаментоване смутою карбованого срібла з чотирма розетами. Піхви обкладені карбованим сріблом. Довжина 52 см
	З евакуйованих у 1914 р. речей Художньо-промислового (музею?)
11 702	(Гармата) модзір мідний, дотори звужений. Декорований чотирма литими зображеннями янголів. Розміри 11×11 см.
11 703	(Гармата) модзір мідний дотори розширена. Між двома вухами рельєфні виображення двох голів янголів. Розміри 12,5×13 см.
11 879	Рушниця кремінна. Ствол семигранний, з клеймом майстра, скріпленням чотирма муфтами. Замок орнаментований срібним рослинним орнаментом. Ложа інкрустована мідними кружечками й слоновою кісткою. Кістяний затильник. Довжина 149 см.
11 880	Рушниця кремінна. Ствол семигранний зі слідами золоченого орнаменту, скріпленням трьома муфтами. Замок зі срібною інкрустацією. Ложа інкрустована мідними кружечками перламутром. Кістяний затильник. Довжина 141 см.
11 881	Рушниця кремінна. Ствол семигранний, з інкрустованим срібним хвилястим орнаментом, з трьома ажурними муфтами. Замок орнаментовано сріблом. Ложа інкрустована мідними кружечками й кісткою. Довжина 111 см.
11 882	Рушниця кремінна, ствол з раструбом, орнаментований сріблом. Замок інкрустовано золотом, ложа – мідними кружечками і кісткою (розети). Довжина 108 см.
11 883	Кинджал прямий. Клинок однолезовий, з трьома долами, і карбованими кружечками. Руків'я з чорної кістки орнаментоване чотирма поясками: двома червоними, жовтим і білим. Піхви дерев'яні. Довжина 56 см.
11 884	Кинджал прямий. Клинок ждволезовий, з трьома долами, з травленим орнаментом. Руків'я срібне з карбованим орнаментом і черню. Піхви срібні, завершуються шестигранною шишкою, декоровані карбованим рослинним орнаментом і черню. Напис (татарський?). Довжина 47 см.
11 885	Кинджал вигнений. На клинку діл з кожного боку. Руків'я кістяне, з черненим орнаментом на срібних скріпах. Піхви синього оксамиту, оправлені у срібло з черненим рослинним орнаментом. Вставки з бірюзи і червоного скла (є втрати). Довжина 39 см.
12 002	Шабля східна. Клинок з двома інкрустованими золотом турецькими картушами. Руків'я з новими накладками з козиної кістки. Перехрестя ромбічне старе з потовщеннями на кінцях. На вінцях золотий орнамент. Закінчення у формі голови змії з лускатим золотим орнаментом. Піхви шкіряні з двома еліпсоїдними залізними обоймицями з золотим орнаментом й довгим залізним завершенням з подібною орнаментациєю.
12 003	Шабля польська. Посередині клинка – травлене і гравіюване зображення одноголового орла і рослинного декору. На звороті зображено Матір Божу з немовлям, вісьмома зірками і написом польською мовою. Руків'я орної кістки з чотирма вставками з бірюзи і скла. Перехрестя рівне, з шишечками на кінцях. Піхви під зміну шкіру з двома обоймицями з довгим наконечником, карбованим у стилі рокайль. Довжина 98 см.
12 004	Шаблі клинок без руків'я. Клемо, травлений декор: арматура; волоти й герб; два леви тримають чотирчастний щит під короною з девізом «nihil sim Deo». Обух з долом.
12 005	Меча клинок з трьома долами з кожного боку. Руків'я залізне, орнаментоване рельєфними геральдичними ліліями й голівками левів. У центрі перехрестя – диск з рельєфним зображенням архангела, що вражає змія. Піхви залізні, масивні, з написами та рельєфним декором: два воїни у шоломах з крильми. Обовіч зображено людину у мантиї і короні у супроводі напису «св. Людовік»; щити з геральдичними ліліями. З іншого боку зображення такі ж самі, лише замість св. Людовіка зображено Жанну д'Арк з мечем і прапором; напис «Орлеан» та інші написи виконані французькою мовою.
12 006	[Рушниця] фузія. Ствол мідний круглий з раструбом, нижня частина восьмигранна з написом. Замок пістонний з написом «Лондон» й зображенням собаки й качки, що вилітає з очерету. На дерев'яному прикладі – рельєфні різьблені зображення дракона (з одного боку) і оленя з трьома собаками – з іншого.
	[З Музейного фонду]
12 064	Пістоль кремінний без замка. Ствол круглий з довгою срібною карбованою обоймицею. Карбований орнамент – волоти. Клеймо. Оправа дерев'яної ложі мідна, карбована, завершується кулькою. Довжина 56,5 см.
12 065	Пістоль кремінний. Ствол круглий, з раструбом. Курок розміщено не праворуч, а угорі посередині. На замку гравіюване зображення арматури з написом «Лондон» в овалі. На стволі клейма. Руків'я дерев'яне гранчасте. Довжина 31 см.
12 202	Рушниця кремінна. Ствол товстий круглий. Клейма. Приклад простої роботи жовтої міді. Довжина 97,5 см.
12 301	Пернач (шестомер) залізний заокруглений і розширений дотори. Руків'я дерев'яне. Знайдений у м. Переяславі у місці впадіння р. Альти у Трубж. Довжина 45,5 см, залізної частини довжина 25 см.
	Інвентарна книга Всеукраїнського історичного музею ім. Т.Г.Шевченка за 1926–1936 рр. Т. 4. № 12 696 – 14 153
	1927 р.

12 778	Кортик з руків'ям білої кістки. Кінці перехрестя загнені у протилежні сторони. Піхви шкіряні з трьома мідними обоймицями і двома кульками. Довжина 33 см.
[Придбано у Мелкеса]	
13 401 – 13 402	Гармати-віватівки (моздіри) мідні у формі глечика, унизу – запал, угорі – монограма «IHS» та зображення серця з трьома цвяхами. Розміри 18×11 см.
13 403	Гармата-віватівка (моздір) мідна у формі глечика, унизу – запал, угорі – напис «Vivat». Розміри 10×7 см.
1929 рік	
13 441	Гарматка мідна 1633 р. з карбованим рельєфним декором і написами.
1933 рік	
13 587	Рушниця одноствольна. Приклад залізний, у формі груші, відгинчується. Верхня частина біля замка бронзова, з гравіюваною арматурою. Захисна дужка з гравіюваним орнаментом з орлом, ініціалами та написом «Відень» на стволі. Довжина 111 см.
13 588	Рушниця одноствольна кремінна з написом «Тула 1819». Довжина 130 см.
13 589	Пістолет кремінний, напис «Тула 1846». Довжина 46 см.
13 590	Пістолет кремінний. Захисна дужка, насад та перстень бронзові. Відсутні деталі замка. Довжина 43 см.
13 591	Пістолет кремінний з кільцем для підвішування. Довжина 37 см.
13 592	Рушниця одноствольна. Без механізму, на стволі японський орнамент. Довжина 112 см.
1935 рік	
Дарунок А.К.Левковича	
13 987	Кинжал японський сер. XVIII ст. («вакідзасі»).
13 988	Шашки клинок. Кін. XVIII – поч. XIX ст. Є клеймо відомого тифліського майстра Заар-Халіля (1771–1832). Довжина 77 см.
14 014	Кинджал персько-кавказького типу кривий. Руків'я горіхове. Клинок з двома долами. Піхви дерев'яні, обтягнені шкірою. Довжина 30,5 см.
14 015	Ніж мисливський дволезвий з долом («ведмежий») кустарної роботи. Руків'я чорного дерева, насічена ромбами. Перехрестя залізне. Іжевськ. Довжина 33 см.
14 047	Шашка російська офіцерська часів російсько-японської війни. Руків'я дерев'яне. Піхви шкіряні з мідною арматурою. Довжина 77,6 см.
14 048	Шолом сталевий з округлим гребенем, що переходить у наносник. Козирок вирізаний з країв. Попереду два мідні цвяхи для укріплення бляхи, що не збереглися. Діаметр 21,5, висота 28 см.
14 099	Пістолета англійського ствол. Поч. XVIII ст. Мідний, до середини круглий, з гранями на казенній частині. Гравіювана дата «1741... мой дар князю В.Д.». Два клейма. Довжина 25 см.
14 100	Кортик. Поч. XX ст. Клинок чотиригранний. Піхви шкіряні. Арматура мідна. На перехресті напис «Слава. Москва». Довж. 27 см.
14 101	Щит індо-перський. Кін. XVII ст. Знайдено у землі у м. Кам'яні-Подільському. Круглий, вигнутий, з чотирма шишечками, по краю мідний обід. Оздоблений травленим рослинним орнаментом та зображеннями людських постатей (залишки срібної інтарсії). Діаметр 46 см.
14 104	Шолом німецький – капеліна рейтарська. Перша пол. XVII ст. Сталевий, з рельєфними рубцями. Козирок вирізний, з носовою стрілкою; угорі кружок з кільцем для фіксації. Шийне прикріття з чотирьох пластин. Зберігся лівий навушник. Висота 19 см, діаметр 25 см.
14 105	Шабля турецька офіцерська. Поч. XIX ст. Клинок двудольний. Руків'я рогове. Піхви шкіряні. Обоймиці срібні карбовані, з рослинним орнаментом, зі слідами позолоти. На клинку карбовано напис та зображення тварини. Довжина 83 см.
14 106	Шабля грузинська в перській оправі. XIX ст. Клинок тридольний. Руків'я з оленячого рогу. На залізному перехресті золота інтарсія: ліворуч – грати, праворуч – рослинний орнамент та напис арабською в'язью. На клинку вибито <клеймо?>, напис «СИЖИС». Довжина 82 см.
14 107	Кинджал грузинський. Належав офіцеру Кавказьких іррегулярних військ. Поч. XIX ст. Клинок тридольний, оздоблений травленим рослинним орнаментом; напис – рік хіджри (1917 / 1918). Руків'я зі слонов'ячої кістки з металевою пластиною та цвяхами з голівками-розами. Піхви дерев'яні, обтягнені шкірою. Металеві частини оздоблені золотим таушуванням. Довжина 33 см.
14 108	Щит круглий вірменський. Сер. XVII ст. Сталевий, окутий по краю міддю, з чотирма шишками. Оздоблений травленими візерунками. Вздовж бортика вірменський напис; сліди срібної інтарсії. Діаметр 46,5 см.
14 109	Шашка козацька офіцерська взірця кін. XIX ст. Клинок з широким долом. Руків'я дерев'яне, у металевій арматурі, обгорнене шкірою. В основі клинка вибито «Златоуст. 1879». Довжина 85 см.
14 110	Шашка козацька стройова. XX ст. Руків'я дерев'яне, у мідній арматурі. Клинок з німецьким написом. Довжина 83,5 см.
14 111	Пістолет іспанський. XIX ст. Ствол поч. XVIII ст. з нарізними рельєфними кільцями. Замок сегалівський, на планці тонке гравіювання. Ложа дерев'яна, темна, різьблена. Руків'я у залізній арматурі. На замку гравіювано «Segala». Довжина 43 см.
14 112	Рушниця тромблон турецький. Друга пол. XVII ст. Ствол витого дамаску з раструбом. Замок кремінний, ложа дерев'яна, інкрустована кісткою та міддю, пошкоджена. Довжина 34 см.
14 113	Прилад англійський для випробування пороху, курок відламаний. Поч. XIX ст. Довжина 23 см.
14 114 а, б	Пістолети кремінні англійські двоствольні. Кін. XVIII – поч. XIX ст. На казенній частині ствола літери «ЕХ». Довжина 29 см.
14 115	Пістолет пістонний роботи віденського майстра Й. Фрідріха. Друга пол. XVIII ст. Ствол з дамаскованої сталі. Замок перероблений у другій пол. XIX ст. з кремінного. Ложа та руків'я дерев'яні у срібній оправі. Ствол оздоблено срібною інтарсією: напис «Jos. Fru. Wirth in Wienn». Такий же напис на замку. Довжина 37 см.
14 116	Шабля ймайська типу дангана. Кін. XVII – поч. XVIII ст. Клинок у формі серпа, з золотим таушуванням. Руків'я металеве, карбоване, завершується двома подовженими гостриками. Довжина 54 см.
14 117	Шабля польська. Клинок кін. XVII ст., з долом та гравіюваним арматурним малюнком. З обох боків напис «Recte faciente pemipen fimeas». Руків'я мідне, завершується голівкою орла, XVIII ст. Довжина 80 см.
14 118	Револьвер Сміт і Вессон, шестизарядний барабанний 38-го калібру. Руків'я дерев'яне в залізній арматурі. Корозія. Довж. 30 см.
14 119	Пістолет ремінний російський тульської роботи 1825 р. На кінці ствола мідний вінець. Руків'я дерев'яне у мідній арматурі. На казенній частині ствола вибито «Р. ППС». На замку «Тула. 1825».
14 120	Пістолет пістонний російський тульської роботи. 1821 р. Ствол сталевий круглий з мідною мушкою та обоймицею; на казенній частині в овалі вибите клеймо. Руків'я дерев'яне у мідній оправі. На замку напис «Тула. 1821». Довжина 40 см.
14 121	Пістолет пістонний Іжевського заводу 1857 р. На замку гравіювано «О / 1857». На курку «2888 МО». Довжина 39 см.
14 122	Кинджал. Поч. XX ст. На клинку зазначено назву фірми-виробника «Брабець». Руків'я з чорного рогу. Довжина 32 см.
14 123	Ятаган турецький. XIX ст. На клинку гравіюваний орнамент та напис. Руків'я у албанському стилі: кістяне, обкладене карбованим та сканним сріблом та коралами. Довжина 55 см.
14 124	Шабля перська. Перша пол. XVIII ст. Руків'я та перехрестя з білого позолоченого металу, карбовані. Піхви шкіряні, окуті карбованим білим металом. Довжина 70 см.
14 125	Тесак перський (вірменський?). Друга пол. XVIII ст. Лезо криве дводольне. Руків'я рогове, скріплене гвинтами. Довжина 31 см.
14 126	Руків'я китайської зброї зі срібною інтарсією (дракони, химери), огорнене темно-зеленим шнуром; голівка металева з кільцем. Кін. XVIII ст. Довжина 23 см.
14 127	Пернач польського восьмиперого наверх з червоної міді. XVII ст. Довжина 19 см.
14 128	Бич бойовий: грушовидна дерев'яна гиля та руків'я з залізними петлями, з'єднані двома залізними кільцями. Довжина 58 см.
14 129	Булави голівка з чотирма круглими шишками. Руків'я вкрите плішем. На прибитій мідній пластині – напис про приналежність Палію і про знахідку булави Поляковським 15.10.1846 під Бердичевим у Райках. Довжина 38 см.
14 130	Рушниця кремінна: ствол французької роботи Лепажа кін. XVIII ст., замок східний, ложа та прилад дерев'яні, обоймиці срібні. Ствол з різьбленим позолоченим орнаментом та написом з прізвищем майстра. Замок з золотою інтарсією. Ложа інкрустована кісткою, обоймиці з черненим візерунком. Довжина 136 см.

14 131	Рушниця мисливська двоствольна, ім'я майстра Feniller (Париж) зазначено на стволі. Перш. пол. XIX ст. Стволи воронені (коричневий колір). Замкова коробка вкрита різьбленим орнаментом, що переходить на казену частину ствола. Приклад різьблений. Змок з тасмицею: щоб зарядити рушницю, треба натиснути на бічні <...>. На замку – клеймо «Іван Кавинский в сел Колковичах». Довжина 122 см.
14 132	Рушниця кремінна турецька: ствол кін. XVII, замок поч. XVIII ст. Ствол з золотим орнаментом. Ложу інкрустовано кісткою. Обоймиці срібні широкі. Довжина 141 см.
14 133	Рушниця сибірська мисливська пістонна, взірця 1875 р. п'ять обоймиць з двох кілець: залізного та мідного. Довжина 142 см.
14 134	Рушниця довгоствольна кабільського типу. Друга пол. XVII ст. Ствол та замок європейські. Дерев'яна ложка окута карбованими пластинами. Замок з гравіюванням. На казеній частині ствола вибите клеймо та ім'я майстра «Lazapino Comina». Довжина 171 см.
14 135	Пицаль пістонна сибірська, Друга пол. XIX ст. 14 мідних обоймиць. На кінці приклада – наскрізний отвір. Довжина 150 см.
14 136	Рушниця пістона. Сер. XVIII ст. Замок перероблений з кремінного. Довжина 100,5 см.
14 137	Рушниця кремінна турецько-афганська. Кін. XVII – поч. XVIII ст. Ствол візерунчастого дамаску, з карбованим орнаментом. Обоймиці в турецькому стилі. Отвори на ложі прокладені зеленою кісткою. Приклад п'ятигранний, інкрустований орнаментом, вирізаним зі срібних пластинок. На казеній частині – клеймо майстра. Довжина 127 см.
14 138	Пістоль пістонний французький. Ствол кін. XVII ст. Ложка та ствол у мідній арматурі, різьблені. На руків'ї мідний різьблений медальйон: голова воїна в шоломі; завершується мідним маскареном. На замку мідна інтарсія. Довжина 52 см.
14 144	Півдоспих (113 деталей) з білої сталі німецький, XVII ст. Шолом арме з невеликим гребенем і державом для пір'я. Нагрудник та наспинник скріплені ремнями (реставрація). Захист рук. Цвяшки з мідними голівками. Чимало частин доспіху зроблені нещодавно.
14 001	Гармата старовинна бронзова
[Придбана у Аскерова (Джамаль Едлін бен Аскера), Київ, вул. Лабораторна, 9, кім. 3]	
14 008	Шабля баторовка.
[З Київського художнього інституту]	
14 009	Кинджал індійський кутар. Руків'я залізне. Розкривається на три клинки. Рослинний срібний орнамент. Сер. XVIII ст.
14 010	Сокирка індійська двірської сторожі. Угорі невелике вістря. Воронений, прикрашений срібною інтарсією (рослинний орнамент). Руків'я трубчасте. Сер. XVIII ст. Розміри 15×16 см. Руків'я довжина 63 см.
14 011	Ніж індійський. Руків'я залізне, зі срібною інтарсією (рослинний орнамент). Клинок прикрашено срібною інтарсією (сцена полювання на слонів). Кін. XVIII ст. Довжина 25 см.
14 012	Меч індійський з кривим клинком, на якому зображено по два слона з кожної сторони та рослинний декор. Руків'я залізне. Сер. XVIII ст. Довжина 74 см.
14 013	Булава індо-перська залізна. Голівка порожниста, у вигляді чоловічої голови з рогами, з отвором на місці рота, зі срібною інтарсією (рослинний орнамент). Сер. XVII ст. Довжина 75 см.
Придбано у Малаяренка	
14 022	Меч культовий перський. Клинок з рівнобіжними сторонами і карбованими написами. Піхви і руків'я обтягнені зміною шкірою. Перехрестя мідне. Сер. XVII ст. Довжина 72 см.
14 023	Кинджал італійський діаболіка двозлозвий. Клинок з двома долами і ребром. Руків'я бронзове, у вигляді диявола з кинджалом у руці. Перехрестя у вигляді двох зчеплених хвостами змії. Піхви у вигляді переплєтених химерних тварин. Кін. XVI ст. Довж. 19 см.
Придбано у Музеї революції м. Златоуста	
14 024	Шабля кавалерійська парадна російська. Клинок з долами, декорований зображеннями шабелі і античної голови; напис «І.Бушуев. Златоуст. 1822 год». Гарда мідна, піхви металеві. Довжина 103 см.
14 025	Шаблі клинок з долами. Клеймо «Златоуст. оружейная фабрика. 1897 г.». Довжина 99 см.
14 026	Палаш кавалергардський російський. Гарда мідна, піхва шкіряна, з мідною арматурою. Клинок з гравіюванням і воронінням, декоровано золотом у стилі ампір з вензелем «А» і написом «Златоуст». Довжина 104 см.
14 027	Шпаги клинок офіцерської. Однодольний; напис «Златоуст. 1839 года». Довжина 101 см.
14 028	Шаблі клинок з аносієвського булату. Напис «Злат. ор. фабрика. 1881 г.». На хвостовику – клейма. Довжина 95 см.
14 029	Шабля без піхов офіцерська піхотна. Гарда мідна. На клинку напис «Злат. ор. фабрика. 1881 г.». Довжина 94,5 см.
14 030	Палаша кірасирського клинок з написом «Злат. ор. фабрика. 1882 г.». Довжина 110 см.
14 031	Шпага офіцерська. Руків'я мідне, оббите срібним дротом. На клинку по золотому тлу – гравіювання: вершник у лицарських латах, одноголовий орел та дата «1858». Довжина 93 см.
14 032	Шашка строева козацька. Піхви обтягнено шкірою. Руків'я і фурнітура піхов мідні. Напис «Златоуст ф. 1881 г.». Довж. 104 см.
Придбано у Подобарського	
14 033 – 14 039	Списи курдські з бамбуковими державками (7 од.). Кін. XVIII ст.
14 040	Щит індійський зі шкіри носорога, круглий, декорований двома чотирикутними розетами. Діаметр 27 см.
14 041	Щит індійський, сплетений з лози та шовкових ниток, прикрашений залізним орнаментом та шлямками заклепок поверх мідних монет. Діаметр 27 см.
14 042	Щит індійський круглий, схожий на попередній.
14 043	Рукавиці перської кольчужної підшиті білою шкірою фрагмент. Перша пол. XVIII ст. Довжина 16 см.
Придбано у Радчевського	
14 044	Шолом капеліна білий, з мідною облямівкою та розетами. Прикриття ший з п'яти пластин. Попереду мідна карбована бляха, в овалі – розета; декор – корона, гармати, тулумбаси. Наносник і навушники не збереглися. Кін. XVII ст. Довжина 21,5 см.
14 044б	Доспіху того ж прикриття ший з мідними кантом та бляхою. З двох частин. Ширина 33 см.
14 044в	Доспіху того ж нагрудник польський рейтарського типу «фак», з мідним обрамленням та розетою. Унизу чотири рухомі пластини. Посередині мідна карбована бляха з лат. девізом. Розміри 37×39 см.
14 045	Меч (археологічний). З долами. Яблуко – масивне плоске округле. XIII–XIV ст. Довжина 103 см.
Придбано у проф. Голов'янка	
14 049	Шабля перська. Клинок з дамаської сталі типу гінду, без долів, з написом золотом. Руків'я жовтої кістки з залізним перехрестям та голівкою. Піхви дерев'яні, обтягнені шкірою. Обоймиці овальні залісні, наконечник білого металу пізній. На перехресті та обоймиці – ажурний орнамент. Сер. XVIII ст. Довжина 93 см.
14 050	Шабля турецька. Клинок з індійського булату, декорований зображенням змії, звіра та травленим рослинним орнаментом; по краю золота смуга. Руків'я турецького типу з чорного рогу. Фурнітура із залишками золотої інтарсії. Піхви дерев'яні, обтягнені шкірою, зі срібними обоймицями. Кін. XVII ст. Довжина 86 см.
14 051	Шабля турецька. Руків'я рогове, з характерною турецькою голівкою. Піхви обтягнено шкірою, фурнітура срібна, із залишками позолоти, карбована з зображенням кошиків з квітами, рослинних гірлянд, розет. Поч. XVIII ст. Довжина 77 см.
14 052	Шабля турецька. Руків'я пізньої роботи рогове, у вигляді голівки із зеленими камінцями в очах. Перехрестя мідне, гравіюване. Піхви обтягнено шкірою; обоймиці і наконечники залісні з залишками золотої інтарсії, перської роботи. Клинок зі срібною інтарсією. Сер. XVIII ст. Довжина 81 см.
14 053	Шабля перська. Клинок на 2/4 довжини має канал з рисками з обох боків та клеймами. Руків'я рогове. Перехрестя та голівка залісні, з золотою інтарсією. Піхви обтягнені шкірою. Сер. XVIII ст. Довжина 76 см.
14 054	Шабля кавалерійська офіцерська. Руків'я обтягнено шкірою акули, оправа мідна. Піхви мідні, прорізні. Клинок прикрашено срібним таушуванням зі східним орнаментом. На гарді гравіювано вензель «Е II». Кін. XVIII ст. Довжина 88 см.
14 055	Шашка без піхов кавказька. Руків'я обтягнене шкірою, голівка зі срібною черенною набійкою. На клинку гравіювано «Мастер Хламав» та «1705». Довжина 93 см.
14 056	Ятаган албанський. Руків'я з коралами та срібною смугою з гравіюваними малюнками. Піхви обтягнені шкірою з мідними

	обоймицями і наконечником. Клинок з клеймом. Довжина 68 см.
14 082	Ніж малайський кріс. Клинок з булату. Руків'я дерев'яне з гранями, з двома різьбленими медальйонами. Піхви з дерева, пофарбовані у червоний колір. Довжина 34 см.
14 083	Ятаган турецький. Поч. XIX ст. Руків'я та піхви обкладені сріблом. Лезо з золотою таушировою; написи. Руків'я та піхви оздоблені карбованими та сканними рослинними орнаментами. На клинку зазначено рік «...». Довжина 53 см.
14 084	Ятаган єгипетський. Сер. XVIII ст. Руків'я з жовтої кістки та мідної пластини, оздобленої коралами. На лезі срібна інтарсія з обох сторін; з лівого боку – картуш з написом, з правого боку в колі – півмісяць і зірка. Довжина 36,5 см.
14 085а	Меч арабський. XVIII ст. Клинок з долом. Руків'я виготовлене власником. Піхви дерев'яні, обтягнені шкірою крокодила. На клинку втравлені арабські написи, півмісяць та зірка. Довжина 83 см.
14 085б	Щит з черепахового панциря зі шкіряними стрічками. Довжина 37,5 см.
14 085	Дротики (4 од.) металеві з Судану. Вістря залізні у формі лаврового листа, шийка вита. Древки дерев'яні, пофарбовані у чорний колір, обтягнені шкірою боа, обгорнені міддю. Довжина 85 см, довжина вістря – 25 см.
14 086	Пістолет турецький кремінний. Сер. XVIII ст. Ствол круглий, ложка горіхова. Замок європейський. Прикрашений срібними карбованими пластинками з гравіюваними півмісяцем та зірками. Довжина ствола 31 см.
14 087	Пістолет дорожній кремінний англійський (на стволі напис – Witney). Перша чверть XIX ст. Ствол круглий, руків'я горіхове, зі срібним карбованим маскаронем на кінці та срібною вставкою на замку – медальйоном. Довжина 32 см.
14 088	Пістолет дуельний російський (напис срібною інкрустацією «Зверев»). Сер. XIX ст. Ствол круглий. Ложка дерев'яна. Руків'я різьблене. Арматура з кавказькою черню. Довжина 35 см.
14 093	Рушниця турецька нарізна. Ствол круглий, з черною та посрібленням на кінці. Замок перського типу. Ложка з горіхового дерева та кістки. Кін. XVII ст. Довжина 130 см.
14 094	Рушниця турецька. Ложка забарвлена у чорний колір. Замок перського типу. Кін. XVII ст.
14 095	Шолома монгольського налічник бронзовий. Поч. XVII ст. Шитовидний, з прорізами для очей та рота. Розміри 20×17 см.
	Придбано у Корнієвського М.І.
14 096	Пістолет кремінний індо-перський. Ложка дерев'яна, орнаментована набивним дротом та кольоровою кісткою. Замок перського типу. Ствол круглий, з гранями. Сер. XVII ст. Довжина 37,5 см.
	Передано з Будинку Червоної Армії ДКА
14 057	Палаш кірасирський. Гарда мідна. Піхви залізні. Напис «Златоуст. Ноября 1829 года». Довжина 96,5 см.
14 058	Палаш кірасирський, подібний до попереднього. 1830 р.
14 059	Шабля гусарська. Гарда мідна. Піхви не збереглися. Напис «Златоуст. Сентября 1834 года». Довжина 87 см.
14 060	Палаш російський морського офіцера з елманню. Гарда потрійна мідна. На клинку травлено візерунок; вензель «М II» та зображення двоголового орла. Кін. XIX ст. Довжина 90 см.
14 061	Палаш морського кадетського корпусу. Гарда та руків'я залізні. Напис «Л.О.П.Златоуст. 1857». Довжина 85 см.
14 062	Півшабля австрійська парадна. Гарда залізна, ажурна. Руків'я зі зміїної шкіри. Напис «Будапешт». Поч. XX ст. Довжина 93 см.
14 063	Півшабля німецька парадна артилерійська. Клинок з декором: зображення зброї та рослин. Руків'я під зміїну шкіру, обплетене мідним дротом. Ефес мідний з рельєфним орнаментом: левині маски, гармати, щити. Поч. XX ст. Довжина 98 см.
14 064	Тесак китайський. Кінець клинка розширений. Обоймиці та голівка руків'я мідні. Кін. XIX ст. Довжина 81 см.
14 065	Шабля солдатська польська. Дужка руків'я залізна. Поч. XX ст. Довжина 87 см.
14 066	Протазани російські. Кін. XVIII ст.
14 067	
14 068	Мушкетон голландський. Ствол з витого дамаску. Ложка чернена, фурнітура мідна. На замку гравіювано «1735». Поч. XVIII ст.
14 069	Карабін кремінний російський кавалерійський. Поч. XIX ст. На замку – напис «Тула. 1815». Довжина 101 см.
14 070	Карабін, подібний до попереднього.
14 071	Мушкетон сідельний російський. Ствол нарізний, з гранями. Ложка чорна. Спускова скоба і затильник мідні. На замку вибито «Тула. 1837». Довжина 70 см.
14 072	Рушниця мисливська. Середня Азія. Ложка горіхова, приклад втрачено. Кін. XVIII ст. Довжина 143 см.
14 073	Шолом рейтарський типу капеліна. Рубастих, з наносником, прикриттям ший з чотирьох пластин. Угорі кільце для підвішування до сідла. Навушники не збереглися. Перша пол. XVII ст. Діаметр 22 см.
14 074	Ківер драгунський австрійський з лакованої шкіри з високим гребенем. Фурнітура та луска ремня мідні. В середині етикетка віденської фірми. Орел не збергся.
14 075	Кіраса мідна російська залізна вкрита міддю. На лускатому опліччі дата «1860».
14 139	Доспіль лицарський повний максиміліанівський з чорної гофрованої криці. XVI ст. Шолом арме, наплічники крилаті, нагрудник опуклий, тонкий у поясі. Набедренник – до середини стегна, з тонких пластин. Захист ніг та лівої руки зберігся повністю, правої – наполовину.
	Придбано у Кундеревич
14 098	Ніж наваха. Клинок прикріплено до рукавиці. Руків'я залізне, оздоблене мідними цвяшками набито ініціали та рельєфним картушем. Зображення собак та корони. XIX ст. Довжина 94 см.
	1936 р.
	Придбано у комісійному магазині
14 103	Рушниця кремінна, двоствольна, Кавказ. Поч. XIX ст. Стволь дамаської сталі. Ложка горіхова, затильник зі слонової кістки. Замки перського типу. Ствол, замки та металева накладка на прикладі оздоблені золотим таушуванням – рослинний орнамент. Декор – срібні позолочені з черню пластини та обоймиці кавказької роботи. На казенній частині ствола золотом зазначено «18 XI». Довжина 20 см.
	Передано з Інституту історії матеріальної культури
14 140	Шолом татарський, критий оксамитом та позументом. XVIII ст. Висота 22 см.
14 141	Лук народів Крайньої півночі, критий берестою. XIX ст.
14 142	Сагайдак шкіряний народів Півночі. XIX ст.
14 143	Колчан для стріл (татарський?), дерево, шкіра. Кін. XVIII – поч. XIX ст.
14 145	Шолом арме гофрований від максиміліанівського доспіху з шийним прикриттям з трьох пластин. XVI ст.
14 146	Шолом польських крилатих гусар типу бургінют з високим гребенем. Декорований джгутівим плетінням насічкою та гравіюваним орнаментом. Без шийного прикриття, носової стрілки та навушниць. XVI ст.
14 147	Ківер кавалергардський російський часів Павла I. Шкіряний, в мідній арматурі, з султаном з кінського хвоста. На мідній блясі зображено орден св. Георгія. На кокарді напис «За службу и храбрость». Висота 37 см.
14 148а	Нагрудник французький металевий з високим ребром. XIX ст. Висота 42 см.
14 148б	Наспинник французький, на правому плечі мідний <...>, на лівому ½ збереглася. XIX ст. Висота 36 см.
14 149	Нагрудник російської кіраси, залізний з мідною оббивкою та крупними мідними цвяхами. Поч. XIX ст. Висота 41 см.
14 150	Наспинник польської кіраси з крупними мідними цвяхами по краях. Поч. XIX ст. Висота 37,5 см.
14 151	Наспинник польської кіраси з крупними мідними цвяхами по краях. Поч. XIX ст. Висота 40 см.

<Без врахування стремен, шпор, списів та пороховниць>.

ДОДАТОК 2

Науковий архів Національного Музею мистецтв імені Богдана та Варвари Ханенків. – Оп. 1. – Спр. 44 – Арк. 295.

АКТ

19 лютого [1937 р.], Київ, Музей Західного мистецтва, вул. Чудновського

Складено цього акта в тому, що, на підставі розпорядження Музейного Відділу Українського Управління у справах Мистецтв при [Раднакомі] УРСР, від 25 січня 1937 р., інд. 70/8, Музей Західного мистецтва, у особі ст. наукового співробітника проф. ГЛІЯРОВА С.О. передав Центральному Історичному Музею, в особі наукового співробітника Музею – МАСВСЬКОГО В.А. (доручення ЦІМ № 7, від 28/1 – 37 р.) старовинну зброю, що зберігалася у Музеї Західного мистецтва, Західно, Східно, Російську, а саме:

№ п/п	№ інв.	Назва речі, опис	Інв. № НМІУ
I. Лати, доспіхи, щити, кольчуги			
1	352	Латний нагрудник аусбургської роботи	
2	345	Півдоспих повний з шлемом Медичі	3 – 101
3	436	Лати – нагрудна та наспинна італійської роботи. XVI ст.	
4	438	Нагрудна лата італійської роботи	
5	303	Доспих рицарський повний з шлемом, німецької роботи. XVI ст.	
6	430	Щит бойовий англійський	
7	349	Півщит з травленням узором та гербом	
8	415	Щит декоративний дерев'яний з виображенням геральдичного лева	
9	416	Те ж, з зображенням орла	
10	2398	Зерцало індо-перське на чотири пластини	
11	5355	Щит круглий невеликий індо-перської роботи	
12	5359	Налокотник східний	
13	2394	Налокотник перський орнаментований золотом	
14	2395	Те ж саме.	
15	310	Доспих кольчастий турецький, ніжне прикриття, шолом	
16	376	Зерцало бляшане, травлене	
17	351	Кольчуга турецька	
18	441	Те ж	
19	387	Кінна статуя рицаря, Італія, XVII ст., кінь дерев'яний на підставці, зброю з ольстрами, чоловіча постать [у доспіхах – дописано від руки]	3 – 100
II. Шоломи			
20	375	Капеліна рейтарська. XVII в.	3 – 85
21	437	Бургіньот італійської роботи XVI в.	
22	374	Бургіньот польський	
23	2399	Моріон італійської роботи	
24	2500	Шолом циліндрич. XVI ст.	
25	392	Шолом морський шишкуватий	
26	3176	Кабасет	
27	440	Парадний шолом з перами	
28	390	Шолом куполообразний турецький	3 – 103 (?)
29	393	Шолом турецький	
30	391	Шишак з наносником	
31	2443	Шишак шкіряний	
32	389	Шлем ерихонка гранчастий	3 – 84
III. Шаблі, мечі, шпаги, рапіри.			
33	311	Еспадон швейцарський. XVII ст.	
34	364	Еспадон німецький.	
35	2425	Рапіра італійської роботи. XVII ст.	
36	2430	Шпага італійської роботи. XVI ст.	
37	2379	Бретта італійської роботи. XVII ст.	
38	2424	Шпага іспанської роботи. XVI ст.	
39	2380	Шпага толедської роботи. XVI ст.	
40	2426	Меч хрестоносця XI ст. (ареол.)	3 – 805 (?)
41	2427	Лезо шаблі (ареол.).	
42	3647	Меч короткий з бронзовим руків'ям та наконечником (археол.)	
43	322	Шабля перська без піхви (рукоять пошкоджено).	
44	2385	Шашка офіцерська, козацька, в сріблі	
45	2384	Меч китайський в піхві, мідне оформлення	
46	2381	Таччі в емалевій оправі	3 – 73
47	5166	Таччі в чорнолаковій оправі	3 – 74
48	2382	Меч перський орнаментований золотом однолезовий в шкіряній піхві	3 – 52
48	2428	Те ж	—«—
IV. Ножі, кинжалі, даги, ятагани.			
49	2388	Ніж («лінгуа ді бове») італійський. XVI в.	
50	2389	Дага саксонська	
51	2386	Дага італійська	
52	2387	Дага	
53	2392	Кинжал перський з виображенням полювання (емаль руйнується)	
54		Ятаган турецький	
55		Ятаган албанський	
56	C-139	Ятаган	
56-a	2440	Ятаган турецький	
57	13987	Катана з глибокою чеканкою по лезу	3 – 71
58	5086	Ніж перський. На лезі рельєфне виображення полювання льва на козу	
59	2390	Ніж перський з рукояткою слонової кістки	
60	2391	Кинжал перський	3 – 12
61	2396	Кинджал, оформлений емаллю	3 – 7
62	2397	Кинджал, оформлений емаллю	3 – 3
63	2398	Кинджал, на лезі – орнамент з трьох <нерозбірливо>	3 – 14
64	2433	Кинджал залізний, зігнута рукоять (хетський)	
65	-	Ятаган з надламанною ручкою без піхов	
V. Зброя на древках			

66	383	Алебарда італійська. XVII ст.	3 – 827
67	340	Протазан польський. XVII ст.	
68	380	Рунка італійська. XVI ст.	
69	384	Протазан італійський. XVII ст.	
70	413	Рунка німецька. XVI ст.	
71	341	Алебарда італійська. XVI ст.	3 – 828
72	359	Придворний значок на деревку XVII ст. східний	
73	342	Протазан падуанський. XVII ст.	
74	377	Бердиш стрілецький.	3 – 1534
75	385	Ранкона німецька.	
76	381	Алебарда флорентійська. XVII ст.	
77	358	Коса бойова, лезо хвилясте. XV ст.	
78	368	Алебарда флорентійська. XVII ст.	
79	361	Рунка італійська. XVII ст.	
80	410	Спис індо-перський. XVIII ст.	
81	357	Алебарда італійська. XVI ст.	
82	339?	Протазан парадний. XVIII ст.	
83	312	Бердиш початку царювання Петра I	
84	356	Бердиш	3 – 1535
85	369	Протазан часів Єлизавети	
86	360	Протазан XVII ст.	
87	411	Глефа швейцарська XVI ст.	
88	355	Протазан часів Єлизавети	
89	371	Бердиш	
90	1181	Протазан італійський	
91	380	Вила трьохзубі перські без древка	
92	5087	Наконечник списа, перський без древка	
93	386	Протазан маленький	
94	343	Спис, вістря конічне, на кінці чотиригранне	
95	363	Спис, вістря чотиридольне	
VI. Огнепальна зброя, арбалети			
96	420	Аркебуза німецька. XVI ст.	3 – 91
97	373	Аркебуза італійська. XVI ст.	
98	423	Тромблон венетійської роботи	
99	424	Рушниця кремньова	3 – 96
100	421	Аркебуза італійська. XVII ст.	
101	422	Аркебуза італійська. XVII ст.	3 – 88
102	425	Тромблон турецької роботи	
103	432	Тромблон	
104	417	Гармата на лафеті	
105	426	Пістолет Кухенрейтера	
106	427	Пістолет Кухенрейтера	
107	428	Пістолет кремньовий турецький	
108	3722	Рушниця китайська фітільна	3 – 92
109	431	Арбалет саксонський. XVI ст.	3 – 75
VII. Топори, пірначі, булави			
110	5358	Сокира кремньова	
111	3598	Сокирка кам'яна	
112	2507	Топорик	
113	370	Топор індо-перський	3 – 829
114	5349	Топор бойовий на два леза	
115	2425	Чекан	
116	2506	Топор перський	
117	2445	Сокира інкрустована сріблом	
118	2505	Пірнач з мізерикордією в ручці	3 – 97
119	C-146	Булава індо-перської роботи	
120	434	Булава рогата	
121	2383	Булава	
122	2502	Булава індо-перська	
123	2446	Клевець	
VIII. Порохівниці та інші дрібні речі			
124	2431	Порохівниця різної роботи	
125	2435	Пороховниця кост.	3 – 72
126	2437	Пороховниця мідна	3 – 77
127	2436	Пороховниця слонової кістки. XVII ст.	3 – 70
128	2434	Гак абордажний	
129	348	Сагайдак та дві стріли	
130	2441	Два ножки в одній піхві, в одного ручка відламана	3 – 29
131	2447	Штик часів Петра I	
132	312	Щит круглий з чотирма шишками	

Недописані номери:

2440 – Ятаган, пряме лезо, в срібній піхві

5085 – Перський <нерозбірливо>

347 – Топор індійський в сріблі з металевою ручкою

IX. Обладнання до зброї

Два щити великих обтянутих плюшем

Два щити маленьких обтягнені плюшем

Два кронштейни дерев'яних з підніжками для зброї на древках

Дерев'яна підставка під кінну фігуру

Один манекен

Всього передано 132 порядкових номера зброї, 3 номери, дописані до акту, та 5 порядкових номерів обладнання.

Акт складено в двох прим. Один з них зберігатиметься в Музеї Східного Мистецтва, другий в Центральному Історичному Музеї.

Здав: ст. наук. роб. Муз. Зах. м-ва
Прийняв: наук. роб. ЦІМ

професор Гіляров
Масєвський

ДОДАТОК 3

Акти передачі зброї і 41 альбому ілюстрацій віськових форм до фондів музею м. Києва на території Києво-Печерської лаври.
16 березня 1939 р. // НА НІМУ. – Ф. р – 1260. – Оп. 1 доп. – Спр. 42. – На 66 арк.

[Структура відділу зброї Центрального історичного музею України]

Вітрина № 5. Зброя малокультурних та відсталих народів (арк. 2)
1 – 2. Луки африканські прості (Судан)
3. Лук австралійський простий.
4. Сагайдак бомбарського начальника (Судан).
5. Сагайдак воїна
6. Стріли африканські.
7. Стріли, вістря яких суцільно виготовлені, щоб утруднити витягання з тіла (Соломонові о-ви, Австралія).
8. Посудинка скляна, у якій носили отруту для стріл.
9. Списи кидальні меланезійців.
10 – 11. Ножі кидальні магбатів (Внутрішня Африка (Південний Судан))
12. Щит нубійський (Східна Африка)
На стінах біля вітрин: щити абісінські і сомалійські зі шкіри гіпопотама, носорога, слона (Східна Африка)
Зброя малокультурних та відсталих народів XIX ст. (горизонтальне розташування) (арк. 52)
1. Меч із уламка іспанської шпаги XVI ст. Напис на клинку «Хай живе Діва Марія» і клеймо майстра (Ліберія, Західна Африка).
2. Меч нубійський (Східна Африка). Клинок турецький з мідною інкрустацією півмісяця та зірки і травленими написами.
3. Меч (клинок) туземної роботи з грубо гравіюваними зображеннями півмісяця та зірки (Ліберія, Західна Африка).
4. Ніж побутовий та військовий данган.
5. Кинджал малайський кріс (о. Ява, Целебес).
Зброя малокультурних та відсталих народів XIX ст. (арк. 52)
1 – 2. Списи африканські.
3 – 4. Щити плетені абісінські, форма запозичена у арабів.
5 – 6. Списи металні (Африка).
Вітрина 8. Слов'янська зброя XI – XII ст. (арк. 9).
1 – 8. Сокири бойові.
9 – 14. Навершя булав.
15. Шабля VIII – XII ст.
16. Наконечники стріл, знайдені при розкопках у різних місцях України.
17. Шолом IX – X ст.
Вітрина 8а. Зброя кочівників домонгольського періоду (VIII – XII ст.)
1 – 4. Клинки шабель.
5 – 6. Стремена.
7. Наличник – захисна маска кочівників домонгольського періоду
Вітрина 16. Вогнепальна зброя з фітильним запалом без замка. XIV – XVI ст. (арк. 10).
1 – 4. Стволи російських піщалей з полицями. Кінець XV – початок XVI ст.
5. Ствол російської піщали без полиці. XIV ст.
6. Гарматка російська залізна кута. XV ст.
[Вітрина 17]. Вогнепальна зброя з фітильним замком. XIX ст. (арк. 11)
1. Рушниця афганська.
2 – 6. Рушниці китайсько-монгольські з ударним фітильним замком
7. Рушниця з підсошкою для упору. Сибір.
Щит 18. Палаші, шпаги, рапіри XV – XVI ст. (арк. 14).
1. Шпага німецької роботи Кінець XV ст.
2. Шпага німецької роботи. Кін. XVI ст.; на клинку вибито «Мене виготовлено в Золінгені».
3. Меч італійський. XVI ст. (копія)
4. Шпага німецька. Кінець XVI ст.
5. Палаш шотландський середини XVII ст.
6. Рапіра іспанська. Кінець XVI ст.
7. Палаш чіавона венеційського найманого війська страдіотів; на клинку – ім'я брешанського майстра (1530–1560).
8. Шпага валонська. Кінець XVII ст.
9. Шпага шведська. Кінець XVII ст.
10. Шпага піхотна німецька. Кінець XVI ст.
11. Рапіра; на клинку дата «1546». Мілан.
12. Нагрудник парадного полудоспіха італійська. Середина XVI ст.
Вітрина 18. Деталі лицарського озброєння (арк. 15)
1 – 2. Рукавиці латні. Середина XVI ст.
3 – 4. Клевці – бойові молоти німецькі. Середина XVI ст.
5 – 6. Перначі польські. Кінець XVI – початок XVII ст.
7. Шестопер (будзиган) італійський – символ влади воєначальника. Сер. XVII ст.
8. Шестопер бойовий німецький з кинджалом у руків'ї. XVI ст.
9. Шпора з великою зіркою. XVII ст.
10. Шпора з маленькою зіркою. XVI ст.
Вітрина № 19. Зброя на древках XVI – XVII ст. (арк. 16)
1. Глефа саксонська – зброя драбантив. Кінець XVI – XVIII ст.
2. 5. Алебарди італійські. XVII ст.
3. Алебарда парадна – зброя придворної охорони. XVIII ст.
4. Протазан парадний польський XVIII ст.
6. Протазан парадний італійський XVII ст.
7. Глефа італійська XVII ст.
Вітрина 20. Рапіри, шпаги XVI – XVII ст. (арк. 17).
1. Рапіра іспанська. Толедо, 1615 – 1625 рр. На клинку вибите ім'я майстра

2. Рапіра іспанська. Початку XVII ст. На клинку вибито напис «Пам'ятай мене»
3. Рапіра іспанська. Кінець XVI ст. На клинку ім'я майстра. Толедо, близько 1600 р.
4. Шпага придворна італійська. Кінець XVI ст.
5. Рапіра італійська роботи відомої майстерні Піччініно; клинок середина XVI ст., руків'я. Кінець XVIII ст. На клинку вибите <...>.
6. Рапіра іспанська; на клинку ім'я майстра (Олександр Скакхус). XVI ст.
7. Дага – кинджал для лівої руки сксонської роботи; при натисненні на пружину розтворюється. Початок XVII ст.
8. Наспинна дага парадного італійського полудоспіха. Середина XVII ст.
Вітрина 21. Даги, кинджали, стилети (арк. 18).
1. Кинджал «бичачий язик» («п'ятиперстник»). Італія. Початок XVI ст.
2. Кинджал флорентійський. Початок XVII ст.
3. Дага флорентійська. Кінець XVI ст.
4. Дага саксонська другої половини XVI ст.
5. Дага іспанська. Середина XVII ст. Вздож клинка золотом напис «Служи мені, подруго» та клеймо толедського майстра.
6. Дага іспанська. Початок XVI ст.
7 – 8. Даги німецькі. Кінець XVI ст.
Щит 22. Шпаги, рапіри XVI – XVII ст. (арк. 19)
1. Рапіра іспанська. Кінець XVII ст. (підробка)
2. Рапіра флорентійська. Початок XVII ст.
3. Шпага піхотна. Клинки іспанський. Початок XVII ст. з вибитим іменем толедського майстра. Бл. 1600 р.
4. Рапіра італійська. Кінець XVI – початок XVII ст.
5. Шпага придворна. Середина XVIII ст. Вздож клинка вибито девіз «За мужність і Батьківщину».
6. Рапіра генуезька XVI ст. Вздож клинка тричі вибито <...>
7. Дага до рапіри № 4.
8. Нагрудник італійський від парадного полудоспіха XVII ст.
Вітрина № 24. Рушниці з кремінним колісцевим та ударним замками XVI – XVII ст. (арк. 20)
1 – 2. Колісцеві кремінні замки, 1515–1525 рр.
3. Пістолет з колісцевим кремінним замком початку XVII ст.
4. Аркебуза з колісцевим замком італійської роботи XVII ст.
5. Рушниця мисливська німецька з колісцевим замком початку XVI ст.
6. Рушниця з двома колісцевими замками і вертикально розташованими стволами німецької роботи початку XVII ст.
7. Арабський (мавританський) ударний кремінний замок, потрапив до Європи у кінці XV – початку XVI ст.
8. Нідерландський ударний кремінний замок, винайдений на поч. XVI ст.
9. Французький батарейний ударно-кремінний замок з герметичним кресалом, винайдений у середині XVI ст.
10. Аркебуза венеційська середини XVI ст. з нідерландським ударним кремінним замком.
11. Рушниця турецька кінця XVII – початку XVIII ст. з масивним кремінним мавританським замком.
12. Пістолет-тромбон венеційський XVII ст. з рушничним прикладом і французьким батарейним замком.
13. Пістолет середини XVII ст. з французьким батарейним замком. Ствол роботи відомого італійського майстра.
Пістолети кремінні XVI – XIX ст. (арк. 24)
1 – 4. Пістолети-тромбони венеціанські. Кінець XVII ст.
5. Пістолет кремінний першої чверті XIX ст. часів Людовіка XVIII (1755–1824); вздовж ствола золотом <...>
6. Пістолет італійський військовий середини XVII ст.; ствол роботи майстра <...> (пом. 1696)
7 – 8. Пістолети італійські парні; ложі оформлені східними мотивами.
9. Пістолет італійський XVII ст.; на стволі клеймо.
Зброя часів війни українського народу проти польських загарбників. 1648 – 1654 рр.
1 – 2. Рушниці кремінні турецькі. XVII ст.
3. Шабля турецька XVII ст.
4. Пістолетів пара турецьких XVIII ст.
5. Шабля іранського типу XVII ст.; піхви прикрашені ремнями.
6. Шабля турецька XVII ст.; клинок індійський з золотим таушуванням.
7. Шабля польська XVII ст.; клинок німецького майстра (1560–1600) з підробним клеймом Золінгена.
8. Пістолети парні албано-турецькі. Друга половина XVII ст.
9. Пістолетів пара турецьких. Друга половина XVII ст.
10. Шабля угорська датована «1627».
11. Шабля польська XVI ст.; вздовж клинка з одного боку інкрустовано золотом напис <...> з вірша Горація «Солодко і приємно загнути за батьківщину»; з іншого – «Щастя Бог дає, славу і перемогу добувають силою, хоробрість моя вкриє мене славою і у друзів, і у ворогів». На клинку – герб роду Баторіїв «Три зуби». Руки'я різьблене зі слонової кістки.
12. Запис відсутній
13. Шабля іранська XVII ст.; піхви оплетені ремнем.
14 – 15. Рушниці кремінні турецькі. XVII ст.
16. Наруч турецький чи польський XVII ст.
17 – 19. Клинки польських шабел. XVII ст.
20 – 21, 23 – 24. (с. 28) Чекани («келпи») XVII ст.
22. (с. 28) Буздиган з кинджалом в руків'ї XVII ст.
Кремінна вогнепальна зброя. 1-а вітрина (арк. 26).
1. Аркебуза німецька з колісцевим замком. Кінець XVI – початок XVII ст.
2. Аркебуза італійська з колісцевим замком XVI ст.; ложа інкрустована слоновою кісткою.
3. Аркебуза німецька з колісцевим замком кінця XVII ст.; ложа інкрустована кісткою та перламутром; робота зальцбургського майстра.
4. Порохівниця італійська XVI ст. з зображенням Діани-мисливці.
Горизонтальне розташування
1 – 2. Пістолети іспанські початку XVIII ст.; на стволах клейма мадрідських майстрів.
3 – 4. Пістолети венеційські початку XVIII ст. зі східним орнаментом.
5 – 6. Пістолети венеційські початку XVIII ст.
7. Пістолет німецький збірний. Середина XVIII ст.
8 – 9. Пістолети венеційські кінця XVII – початку XVIII ст.
Зброя часів війни українського народу проти польських загарбників. 1648 – 1654 рр. Вертикальне розташування (арк. 27).
1 – 2. Рушниці кремінні турецькі. Середина XVII ст.
3. Шабля іранська Середина XVII ст. Піхви, плечовий ремінь, темляк (що зкріплює обидві руки і перехрестя) – запорозької роботи.
4 – 5. Пістолети кремінні турецькі. Середина XVII ст.
6. Гармата «чайка» з запорозького човна.
Горизонтальна вітрина (арк. 27).
1 – 4. Рушниці кремінні турецькі (албанські). Середина XVII ст.

Горизонтальна вітрина (арк. 29).
1. Шабля угорська. Друга половина XVII ст.
2. Шабля польська. Друга половина XVII ст.
3. Шабля з польським клинком з написом «Смерть погана, життя добре». Кін. XVII ст.
4 – 5. Шаблі угорські із зображенням хреста і написами «Цим прапором переможеш». Середина XVII ст.
6 – 8. Перначі. XVII ст.
Іранська зброя XVII – XVIII ст. (арк. 30).
1. Шабля іранська з руків'ям з моржової кістки. Друга половина XVIII ст.
2. Шабля іранська з роговим руків'ям та клеймом майстра. Початок XVIII ст.
3. Шабля іранська з дамаським клинком та руків'ям зі слонової кістки. XVII ст.
4. Шабля іранська з клинком дрібно-сітчастого булату. XVII ст.
5. Меч індо-іранський з клинком струйчастого дамаску з золотим таушуванням. XVII ст.
6. Меч індо-іранський з травленими зображеннями на клинку змій, візерунків та написів. XVII ст.
7. Кинджал іранський запоясний з клинком струйчастого дамаску з золотим таушуванням.
8. Кинджал іранський запоясний з гравіюванням і золотим таушуванням. XVII ст.
9. Щит індо-іранський мідний з карбованим орнаментом. XVII ст.
10. Шолом індо-іранський мідний з карбованим орнаментом і текстами з Корану. XVII ст.
11. Шабля арабська. XVIII ст.
12 – 14. Щити індо-іранські. XVII ст.
[15 – 16]. Обабіч вітрин – рушніці кремінні кобильські, оздоблені перламутром та сріблом.
Вітрина 27. Турецька зброя XVII ст. (арк. 31).
1 – 2. Рушніці кремінні турецькі (албанські). Середина XVII ст.
3. Шолом турецький XVII ст.
4 – 5. Наплічники турецькі з кольчужною бармицею, що прикривають шию та плечі. XVII ст.
6. Пістолет кремінний турецький. Середина XVII ст.
7. Рушниця тромбон венеційська. XVII ст.
8. Булава турецька. Кінець XVII ст.
9. Сокирка турецької варті.
Зброя часів повстання С.Разіна (1670 – 1671) (арк. 32).
1 – 2. Рушніці кремінні іранські. XVII ст.
3 – 4. Пістолети кремінні іранські. XVII ст.
5 – 6. Бердиші. XVII ст.
7. Сокира бойова.
8. Ніж запоясний (кинжал?) іранський. XVII ст.
9 – 10. Шаблі іранські. XVII ст.
Горизонтальне розташування (арк. 33).
1. Колчан іранський зі стрілами. XVII ст.
2. Кинджал іранський з кістяним руків'ям. Початок XVII ст.
3. Кинджал іранський запоясний. XVII ст.
4. Пістолет кремінний. XVII ст.
Горизонтальне розташування (арк. 34).
1 – 2. Рушніці кремінні тромбони («горлачі») сигнальні. XVIII ст.
3 – 4. Шпаги офіцерські піхотні російські; на клинках – написи «Да здравствует Екатерина». Середина XVIII ст.
5 – 6. Шаблі драгунські російські з вензелем Катерини II на руків'ї. Друга половина XVIII ст.
7. Палаш кавалерійський. Середина XVIII ст.
8. Пара пістолетів кремінних англійських з написом на стволі. Кінець XVIII ст.
Шаблі польські XVIII ст. (арк. 35).
1. Шабля польська XVIII ст., клинок турецький XVII ст. з пізнішим написом і зображенням: в овалі зображення Ченстоховської Божої Матері, по овалу – «Ісус, Марія – Цариця Польщі, молись за нас».
2. Шабля польська XVIII ст., клинок турецький, датований 1767 р. (1180 р. х.). Золотом – напис «Гамід Аллах». Арматура срібна.
3. Шабля польська XVIII ст. роботи східних майстрів, прикрашена дрібними гранатами та бірюзою.
4. Шабля польська кінця XVIII ст., на клинку напис «Хай живе вільність Вітчизни».
5. Шабля польська кінця XVIII ст., клинку напис «Хай живе народна кавалерія».
6. Шабля польська XVIII ст., на клинку напис «Хай живе Конституція 3 травня 1791 р.»
Зброя часів повстання С.Пугачова (1773 – 1775) (арк. 37).
1 – 2. Луки башкирські з колчанами та стрілами. XVIII ст.
3. Пістолет кремінний саморобний. XVIII ст.
4 – 5. Шаблі козацькі іранського типу. XVIII ст.
6. Шабля козацька іранського типу. XVIII ст.
7. Стремено дерев'яне башкирське.
Селянська зброя XVII – XVIII ст. (арк. 38).
1 – 2. Цепи бойові
3. Наконечник бойового бича
4. Рогатина
5 – 6. Сокири бойові
Вітрина 32. Зброя часів повстання С.Пугачова (1773 – 1775). Горизонтальне розташування (арк. 38).
1. Пістолет кремінний казенного взірця роботи Тульського з-ду. 1764 р. На руків'ї в овалі – вензель Катерини II.
2. Кинджал іранський у мідній оправі. Середина XVIII ст.
3. Шабля: клинок золігенівський з поширенням в Ірані та на Кавказі «магічним квадратом» бедух, що приносить удачу. Оправа іранська.
4. Шолом башкирський. Середина XVIII ст.
Арбалет – зброя селян і городян у боротьбі з феодалами (арк. 39).
1. Арбалет саксонський XVII ст., інкрустований кісткою, з одягненим на ложу пристроєм для натягання тятиви.
2. Арбалет саксонський XVII ст. з прицілом.
3. Арбалет саксонський XVI ст.
4 – 9. Стріли для арбалета
10. Пристрій для натягання тятиви арбалета.
Арбалети мисливські, спортивні, прилади до арбалета (арк. 40).
1. Арбалет мисливський швейцарський 1752 р.
2. Арбалет спортивний кінця XVIII – початку XIX ст.
3. Арбалетик для спортивної стрільби. 1850 р. Виготовлений у Туричанах (Польща).
4. Арбалет спортивний. 1832 р.

5. «Козячі ніжки» для натягання тятиви арбалета.
Нагородна зброя XVIII ст. (арк. 41).
1. Шабля нагородна, клинок турецький XVII ст. з написом «...».
2. Шабля нагородна, клинок іранського типу з інкрустованим золотим дротом написом «Божією мілостью ми, Екатерина II<...>Івана Лук'янова<...>1774<...>».
3. Шабля нагородна, клинок іранського типу з інкрустованим золотим дротом написом «Божією мілостью ми, Екатерина II<...>Пантелеймона Сисосва<...>1775<...>».
4. Шабля нагородна, оправа грузинська початк XX ст., клинок іранського типу, з інкрустованим золотим дротом написом «Божією мілостью ми, Павло І<...>Степана Амелін<...>1797».
Турецька зброя XVIII ст. (арк. 42).
1. Шолом: купол турецький XVII ст., бармиця ірано-кавказька. Написи у срібних овалах на тулії присвячені кримському хану Менглі-Герая.
2. Ятаган турецький XVIII ст.
3. Шабля турецька початку XVIII ст. Клинок з низькоякісного сорту булату константинопольський баяз. Арматура піхов срібна карбована.
4. Джерід – металевий дротик
5. Сокирка турецько-албанська – зброя варти.
6. Пістолет турецький з рушничним прикладом. Кінець XVII – початок XVIII ст.
7. Пістолет кремінний. Початок XVIII ст.
8. Ятаган турецький. 1786 р.
9. Ятаган турецький. Кінець XVIII ст.
Кремінна вогнепальна зброя XVI – XVIII ст. Вертикальне розташування (арк. 43).
1. Мушкет французький. Середина XVII ст.
2. Порохівниця мисливська італійська з кабанячого ікла. XVII ст.
3. Порохівниця мисливська італійська дерев'яна. Кінець XVI ст.
Горизонтальне розташування
1, 4. Пістолети кремінні венеційські. Середина XVIII ст.
2. Пістолет кремінний французький початку XVIII ст., ствол італійського майстра (? – 1696).
3. Пістолет кремінний. XVIII ст.
5 – 6. Пістолети кремінні французькі з наведеним золотом написами на стволі. Друга пол. XVIII ст.
7. Пістолет кремінний англійський XVIII ст.
8. Пістолет кремінний турецький. XVIII ст.
9. Пістолет кремінний італійський. Кінець XVII ст.
10. Пістолет кремінний французький; ствол німецький з написом на курку. Кінець XIX ст.
11. Пістолет австрійський. Кінець XVIII ст.
Капсульні рушниці XIX ст. Вертикальне розташування (арк. 44).
1. Мушкетон капсульний, перероблений з кремінного. На стволі гравірування. XIX ст.
2. Рушниця капсульна мисливська, віденської роботи; на стволі <...>. Середина XIX ст.
3. Рушниця капсульна мисливська, двоствольна чеська; на стволі <...>. Друга половина XIX ст.
4. Рушниця капсульна мисливська, одноствольна англійська. Друга половина XIX ст.
5. Замок капсульний від російської піхотної рушниці. 1850 – 1860-і рр.
6. Рушниця капсульна мисливська з вертикально розташованими стволами, що обретаються.
7. Рушниця капсульна мисливська, двоствольна варшавської роботи; на стволі <...> 1836 р.
8. Рушниця капсульна мисливська, двоствольна з вертикально розташованими стволами, що обретаються. Сер. XIX ст.
Капсульні пістолети XIX ст. Вертикальне розташування (арк. 45).
1. Пара пістолетів дуельних капсульних, перероблених з кремінних; стволи італійські XVII ст. Середина XIX ст.
2. Пістолет капсульний, перероблений з кремінного англійський.
3. Пістолет капсульний, перероблений з кремінного французький часів Наполеона III Середина XIX ст.
4. Пістолет капсульний, ствол кін. XIX ст. брешіанського майстра.
5. Пістолет капсульний, перероблений з кремінного, німецький (Регенсбург).
6. Пістолет спортивний дуельного типу французький. Середина XIX ст.
7 – 9. Три пари пістолетів дуельних капсульних шведських. Середина XIX ст.
10. Пістолет кишеньковий (дорожний) французький. Середина XIX ст.
11. Пара пістолетів дуельних. Друга половина XIX ст.
12. Пара пістолетів дуельних німецьких Середина XIX ст.
Зброя часів Кримської війни (1853 – 1856) (арк. 46).
1. Шабля кавалерійська Золотоустівського з-ду. 1834 р.
2. Напівшабля артилерійська російська. Середина XIX ст.
3. Тесак барабанщика. Середина XIX ст.
4. Пістолет кремінний тульської роботи. 1846 р.
5. Пістолет капсульний тульської роботи, перероблений з кремінного. 1821 р.
6. Палаш кірасирський Золотоустівського заводу. 1830 р.
7. Шпага офіцерська російська. Середина XIX ст.
8. Пістолет капсульний, перероблений з кремінного 1813 р.
9. Пістолет капсульний. 1852 р.
10. Карабін кремінний кавалерійський Тульської роботи. 1837 р.
11. Шабля гусарська, т. зв. «золота зброя», Золотоустівського заводу. 1856 р.
12. Рушниця похідно гладкоствольна 1-зарядна, Іжевського збройового з-ду. 1853 р.
13 – 14. Каски офіцерські лейб-гвардії драгунського полку. Третя чверть XIX ст.

Додаток 4

Динаміка надходження, асортимент та шляхи надходження предметів озброєння, що надійшли до Київського художньо-промислового і наукового музею (Всеукраїнського історичного музею) у 1903–1936 роках

Назва	Кількість	Шляхи надходження
1903 рік		
Меч XV ст.	1	Археологічна знахідка
1905 рік		
Гарматки. XVIII ст.	2	
1906 рік		
Меч XV ст.	1	Дарунок М.А. Арандаренко
1907 рік		
Шабля XVIII ст.	1	Дарунок Калиновського
1908 рік		
Рушниця кін. XVI – поч. XVII ст.	1	Археологічна знахідка

1910 рік		
Рушниця XVI ст.	1	Археологічна знахідка
Шабля	1	Археологічна знахідка(курган біля м. Катеринослав)
1911 рік		
Рушниця.	5	Прилуки Полтавської губ.
Алебарда. кін. XVIII ст.	1	
Пістолет. кін. XVIII ст.	1	
Шабля. XVII ст.	1	Експурсія Д.Щербаківського
1912 рік		
Шабля (без руків'я)	1	Закупка
1913 рік		
Меч	1	
Пістолети XVIII – поч. XIX ст.	2	
1914 рік		
Меч XIV – XV ст.	1	Археологічна знахідка
Пістолет	1	Археологічна знахідка
Гарматка	1	Із зібрання В.Хвойки
1915 рік		
Пістолет	1	Закупка
Гармати	2	Закупка, дарунок
Меч XIV – XV ст.	1	Дарунок
1916 рік		
Гарматка (мортира). Карпати	1	Дарунок Д.Щербаківського
1917 рік		
Рушниця	2	Зібрання Войцеховича
Пістолети	4	Зібрання Войцеховича
Шашка	2	Зібрання Войцеховича
Келеп	1	Закупка
Сокира	1	Археологічна знахідка (?)
1918 рік		
Шабля	10	Дарунок Д.Щербаківського
Алебарда	1	Дарунок Д.Щербаківського
Ятаган	1	Дарунок Д.Щербаківського
Кинджал	1	Дарунок Д.Щербаківського
Рушниця	5	Закупка у антиквара у Чернігові
Келепи	3	Дарунок О.Бобринського
Пістолет	1	Дарунок Бродовського
1919 рік		
Пістолети	14	Від коменданта штаба І дивізії та ін.(?)
Рушниці	24	Від коменданта штаба І дивізії та ін.(?)
Шаблі	6	
Ятаган	1	
Кинджали	6	
Гарматки	2	
Шпага	1	
1920 рік		
Пістолети	2	
Рушниця	1	
1921 рік		
Пістолети	23	Від губревкому, з Музейного фонду та ін.
Гармати	6	
Мечі	10	з Музейного фонду
Шаблі	27	Від губревкому
Сокири	2	
Кинджали та кортики	8	Від губревкому
Ятагани	8	Від губревкому
Палаші	2	Від губревкому
Келеп	1	Від губревкому
Рушниці та окремі стволи	31	Від губревкому та з Музейного фонду
Шпаги	3	
1923 рік		
Рушниці, зокрема китайська та маньчжурська	98	з Музейного фонду
Пістолети	160	з Музейного фонду
Шаблі	94	з Музейного фонду
Ятагани	16	з Музейного фонду
Кинджали та кортики	78	з Музейного фонду
Мечі, зокрема японські	27	з Музейного фонду
Шпаги	25	з Музейного фонду
Палаш	6	з Музейного фонду
Гарматка	1	з Музейного фонду
Алебарда	1	
Сокира	8	
Келепи	3	
Обладунки та їх деталі	17	
Арбалети	5	з Музейного фонду
Пристрої для натягання арбалету	3	з Музейного фонду
Шоломи	27	з Музейного фонду
Кольчуги	17	з Музейного фонду
Щити	13	з Музейного фонду
Наручі	11	з Музейного фонду
Булави	3	з Музейного фонду
Перначі	5	з Музейного фонду
Серп бойовий	1	

Рукавиці від панциря	2	
Моргенштерн ручний	1	
1925 рік		
Гармати	4	
Шаблі	3	
Булава	1	
Пістолі	7	
1926 рік		
Шаблі	6	
Ятаган	1	
Кинджали	5	
Гармати	2	
Рушниця	6	
Меч	1	
Пістолі	2	
Пернач	1	
1927 рік		
Кинджал	1	
Гармати	3	
1929 рік		
Гармата	1	
1933 рік		
Рушниці	3	
Пістолети	3	
1935 рік		
Кинджали, ножі, кортики	11	
Шаблі	23	
Щити	6	
Шоломи	6	
Пістолет	14	
Рушниці, карабіни, мушкетони	15	
Булава	2	
Доспіх	1	
Гармата	1	
Мечі	4	
Палаші	7	
Перначі	1	
Шашки	6	
Ятаган	4	
Сокира	1	
Шпага	2	
Латні рукавиці	1	
Обладунки	4	
1936 рік		
Рушниця	1	
Лук та сагайдаки	3	
Шоломи	4	
Обладунки	5	

Додаток
Обсяги надходження взірців зброї до музею у різні роки

	A1	A2	Б	Г	К1	К2	К3	Л	Л1	М	Н1	Н2	О	П1	П2	П3	Р	С	Ш1	Ш2	Ш3	Ш4	Щ	Я
1903	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1904	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1905	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1906	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1907	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
1908	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
1909	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1910	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-
1911	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	5	1	1	-	-	-	-	-
1912	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
1913	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1914	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1915	-	-	-	2	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1916	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1917	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	2	1	-	-	2	-	-	-
1918	1	-	-	-	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	5	-	10	-	-	-	-	1
1919	-	-	-	2	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	14	-	24	-	6	1	-	-	-	1
1920	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-
1921	-	-	-	6	1	8	-	-	-	10	-	-	-	2	23	-	31	2	27	3	-	-	-	8
1922	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1923	1	5	3	1	3	78	17	2	-	27	11	3	17	6	160	5	98	8	94	25	-	27	13	16
1924	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1925	-	-	1	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	-	-	-	3	-	-	-	-	-
1926	-	-	-	2	-	5	-	-	-	1	-	-	-	-	2	1	6	-	6	-	-	-	-	1
1927	-	-	-	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1928	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1929	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1930	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1931	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1932	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1933	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	3	-	-	-	-	-	-	-
1934	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1935	-	-	2	1	-	11	-	1	-	4	-	-	4	7	14	1	15	1	23	2	6	6	6	4
1936	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	5	-	-	-	1	-	-	-	-	4	-	-
1937	26	1	4	1	2	13	2	-	-	10	3	1	9	-	3	1	9	8	3	5	-	13	5	7
Всього																								

Список скорочень:

A1 – алебарди, протазани та ін.; A2 – арбалети; Б – булави; Г – гармати; К1 – келпи; К2 – кинджали; К3 – кольчуги; Л – латні рукавиці; Л1 – лук + сагайдак;
 М – мечі; Н1 – наручі; Н2 – натяги для арбалетів; О – обладунки; Р – рушниці; П1 – палаши; П2 – пістолети; П3 – перначі; С – сокира; Ш1 – шаблі; Ш2 – шпаци;
 Ш3 – шашки; Ш4 – шолом; Щ – щит; Я – ятаган

Рис. 2

Рис. 3

Таблиця III. Вооружение, найденное в кургане около с. Ковали.

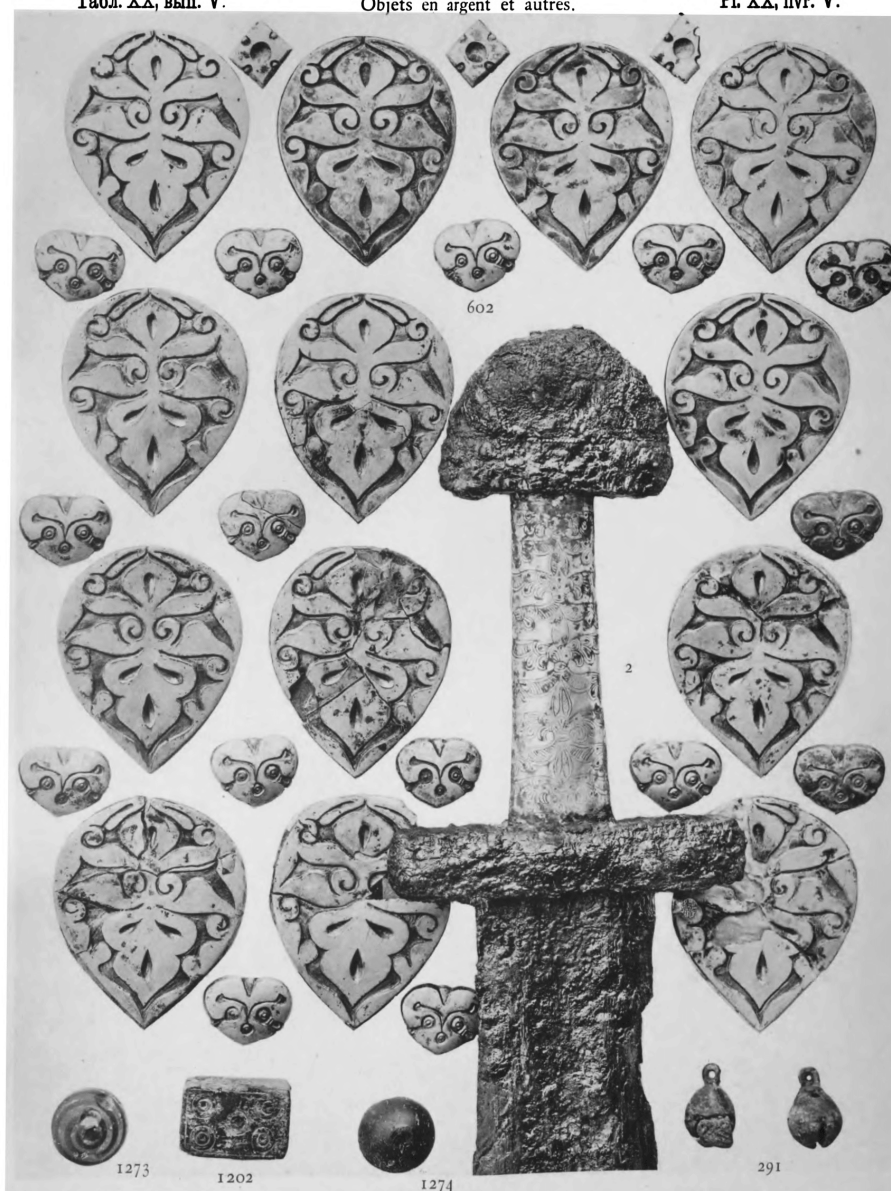
Рис. 4а, 4б

Собрание Ханенко
Табл. XX, вып. V.

Предметы изъ серебра и др.
Objets en argent et autres.

Collection Khanenko.
Pl. XX, livr. V.

Бляшки отъ панцыря, рукоять меча, игральная кость и пр.
Plaques d'une armure, manche d'un glaive un dé etc.

Рис. 6

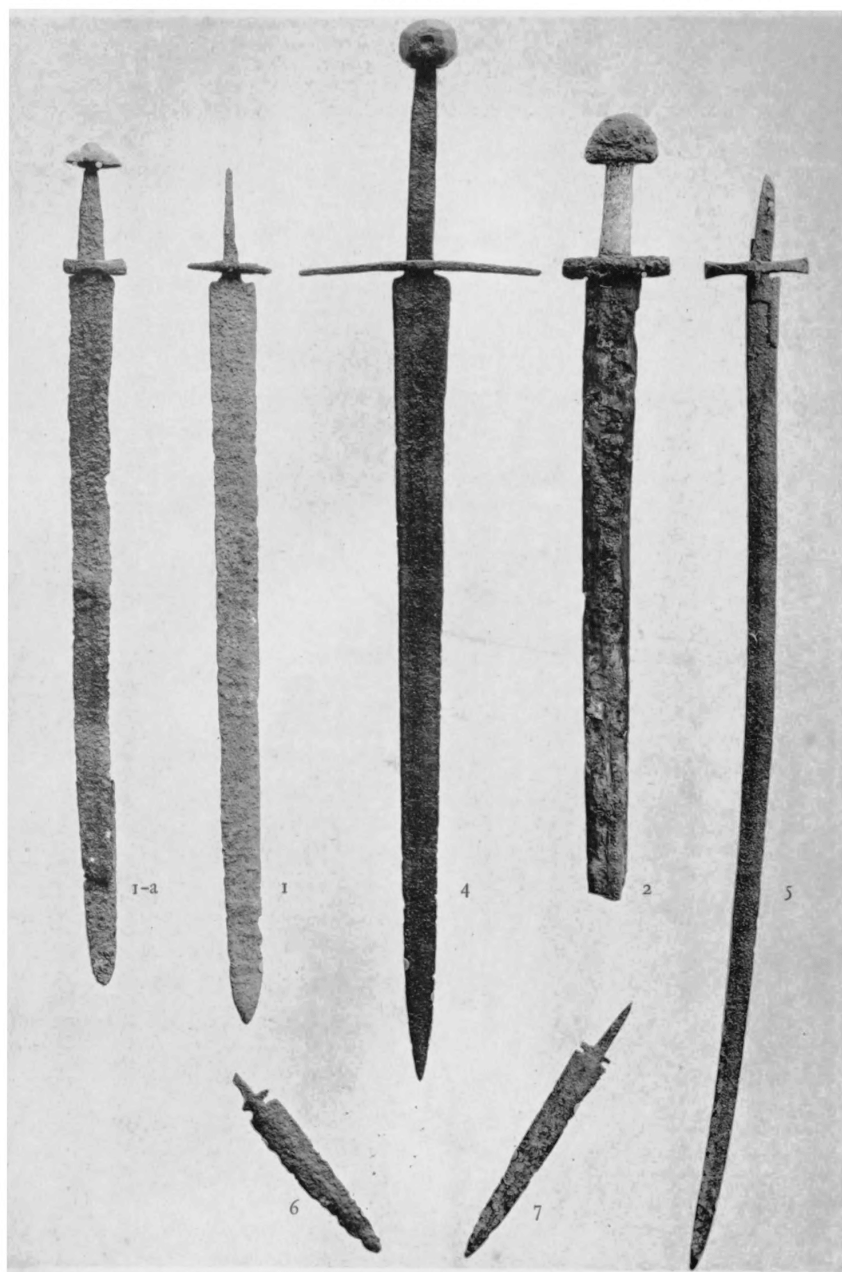

Рис. 7

Собраніе Ханенко.
Табл. I. вып. V.

Предметы изъ желѣза.
Objets en fer.

Collection Khanenko.
Pl. I. livr. V.

Мечи, сабля, кинжалы.
Glaives, sabre, poigrards.

Рис. 8, 12

Рис. 9

Рис. 15

Рис. 16

Рис. 17

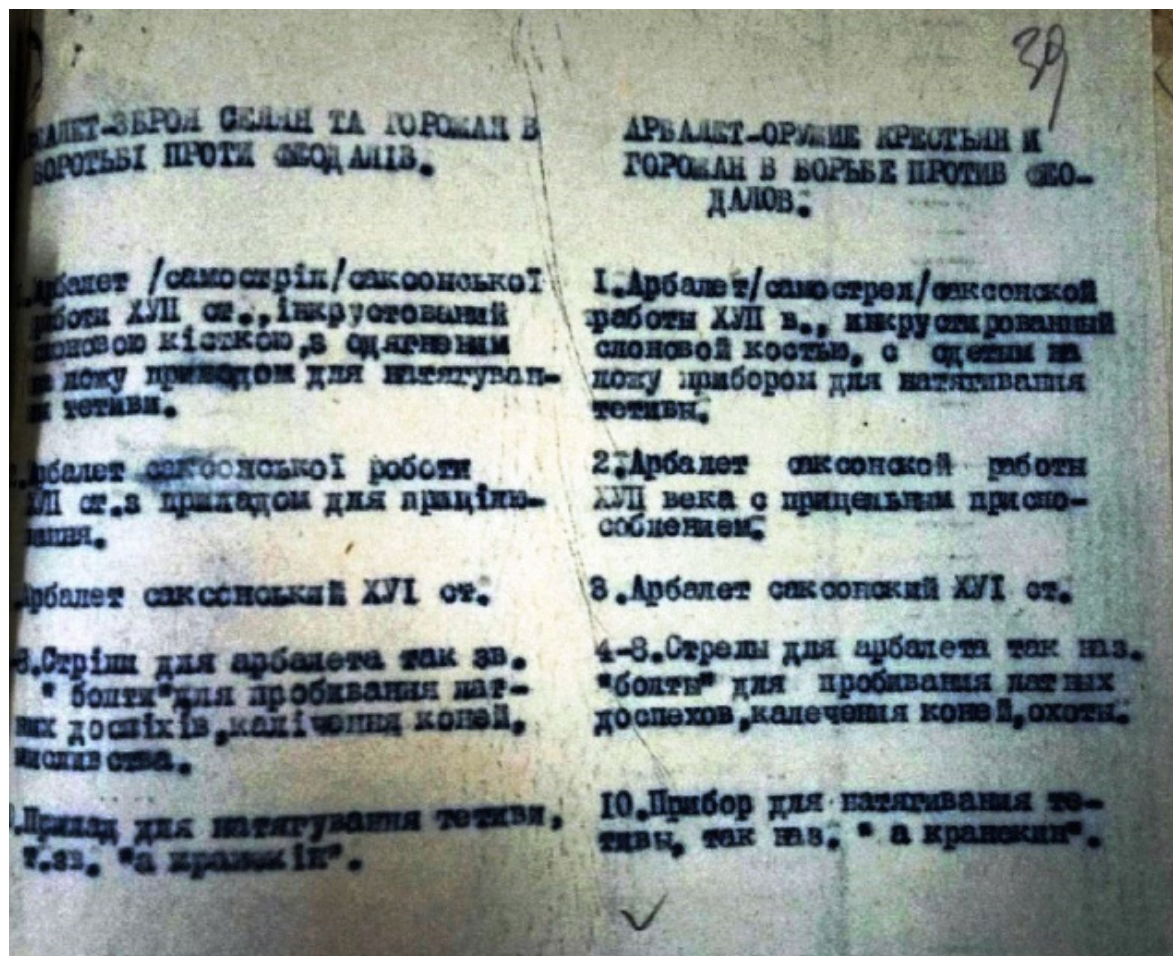
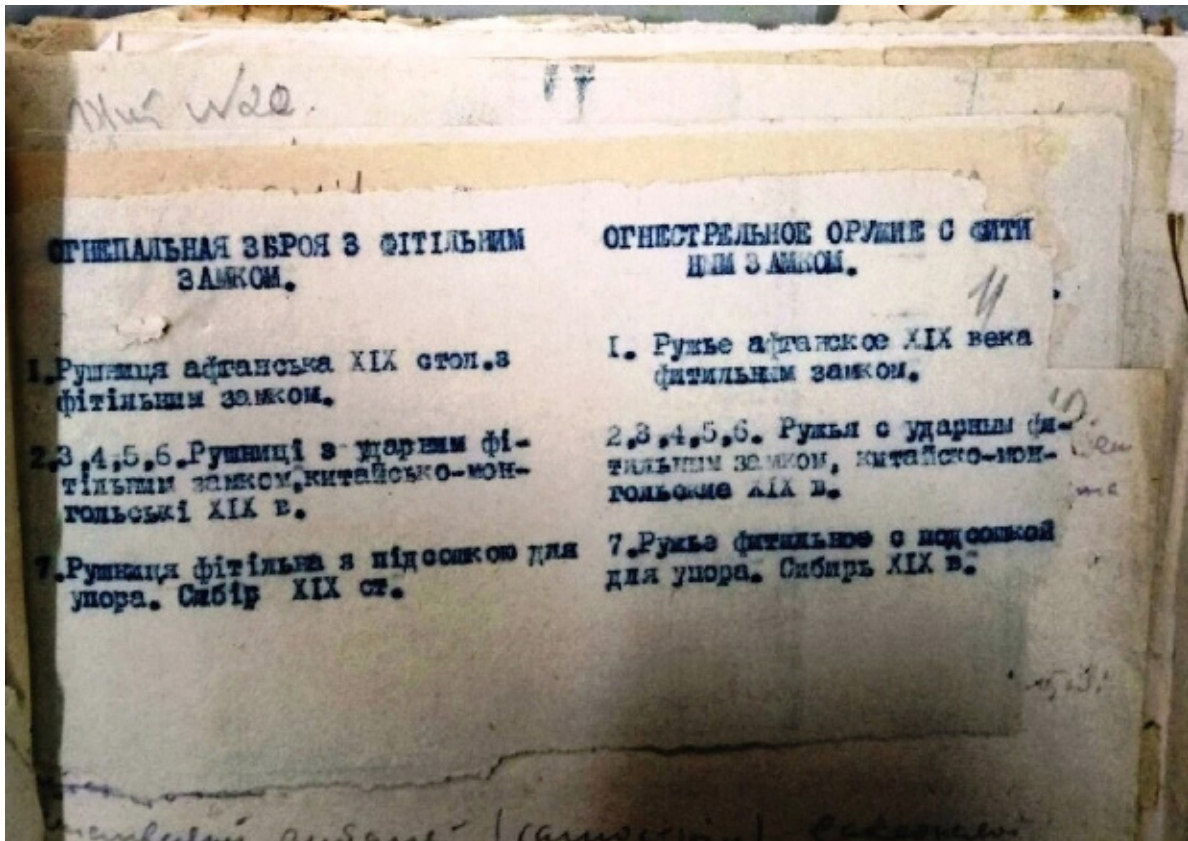

Рис. 18, 19

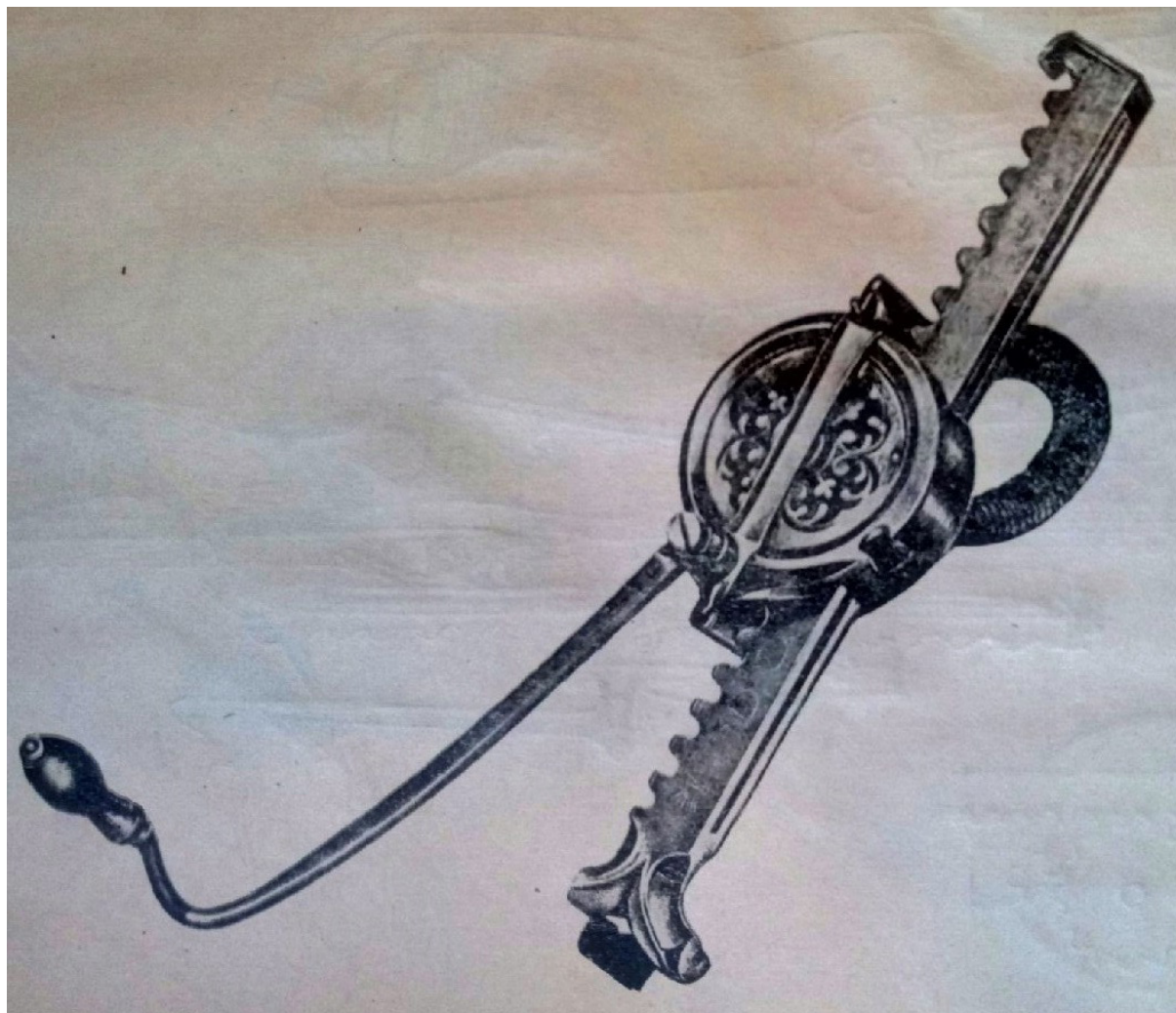

Рис. 20, 20а

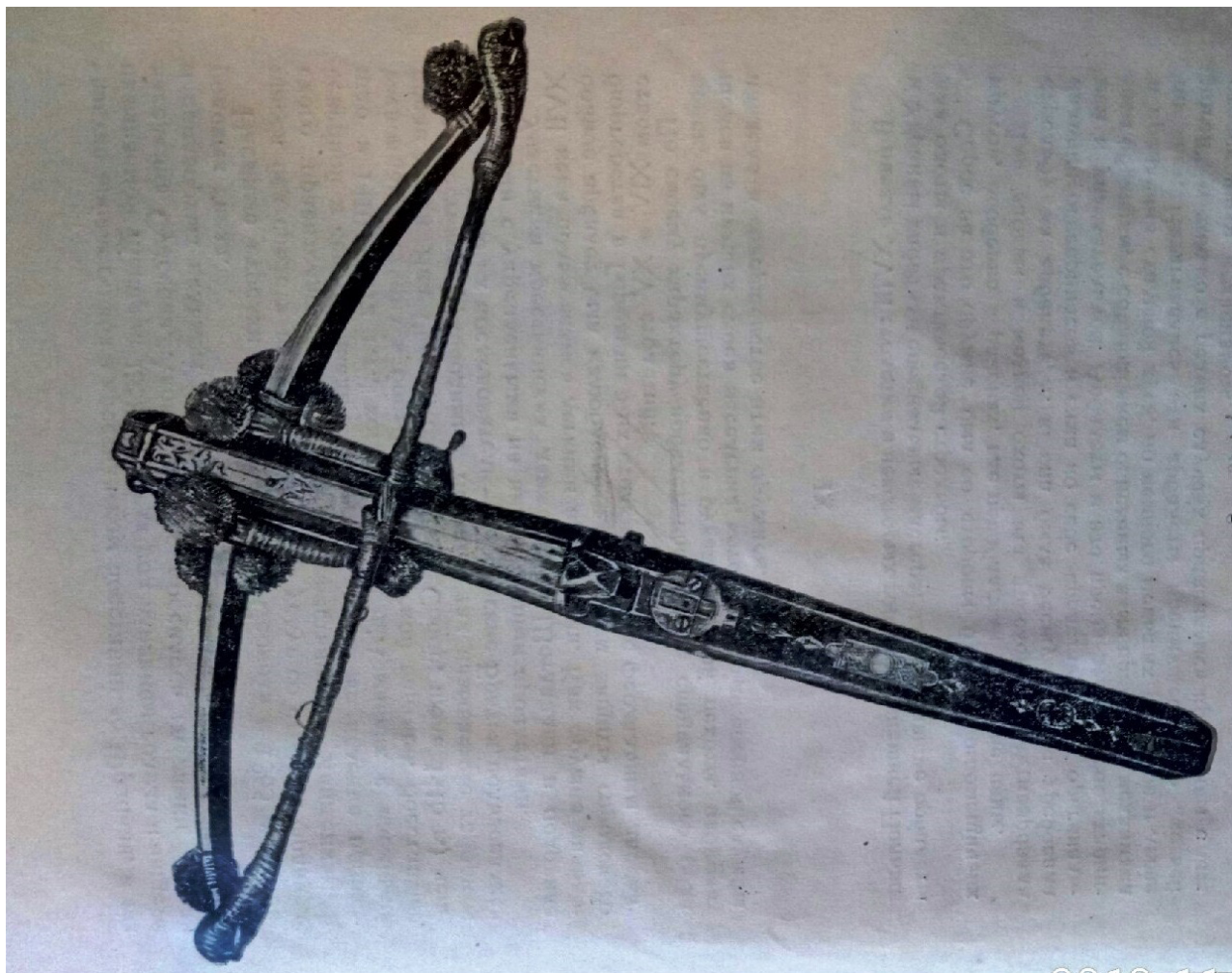

Рис. 21, 21а

Рис. 216, 226

Рис. 22, 22а

Рис. 23, 23а

Рис. 24, 24а

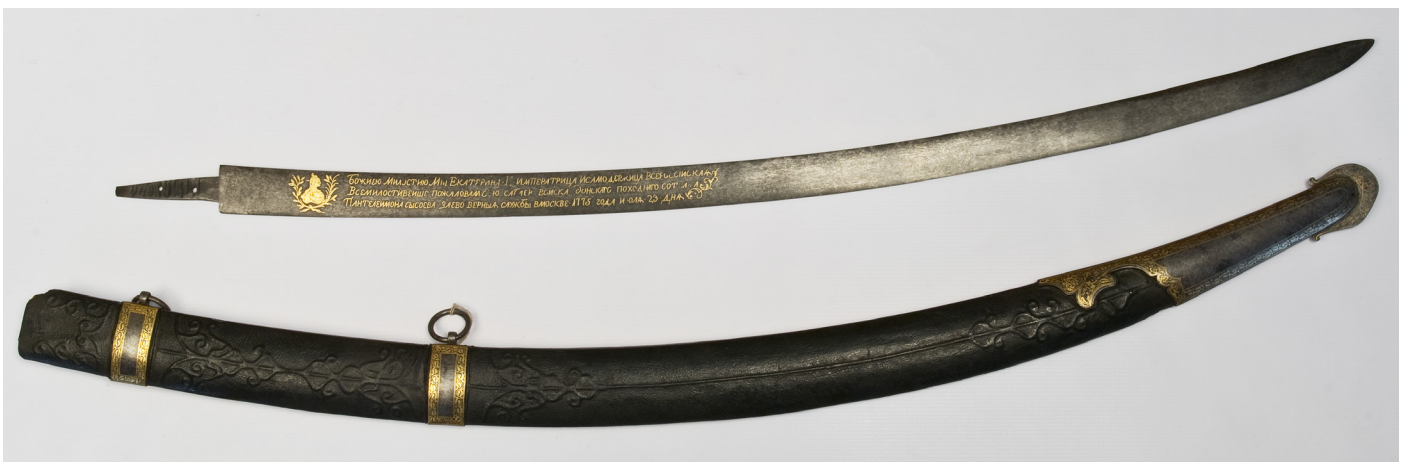

Рис. 24б, 25, 26

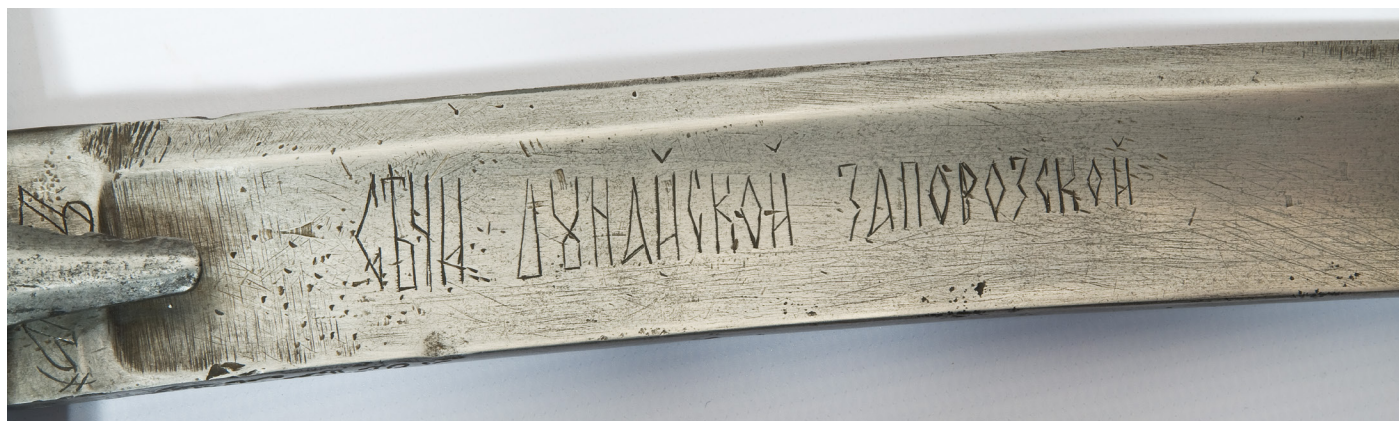

Рис. 27, 27а, 27б, 28

Рис. 29, 30